

СРПСКО КОЛО

● ЛИСТ САВЕЗА СРБА ИЗ РЕГИОНА ● ПИСАН ИЈЕКАВСКИМ ИЗГОВОРОМ ● ГОДИНА III ● БРОЈ 24 ● НОВЕМБАР 2017. ● БЕСПЛАТАН ПРИМЈЕРАК

ПРЕДСЈЕДНИК ОПШТИНЕ ЖИТИШТЕ
МИТАР ВУЧУРЕВИЋ
Различитост народа
и култура највеће су
богатство Житишта

ПРЕДСЈЕДНИК ОПШТИНЕ ГРОЦКА
ДРАГОЉУБ СИМОНОВИЋ
И Европа ће
сазнати укусу
нашег воћа

СРПСКО КОЛО ОБЈАВЉУЈЕ ОДГОВОРЕ У ВЕЗИ ПРОЈЕКТА РЕГИСТРАЦИЈЕ НЕКРЕТНИНА КАО И РАСПОРЕД УПИСА ПО КАТАСТАРСКИМ ОПШТИНАМА

Сачувајмо српску земљу и објекте у Федерацији БиХ!

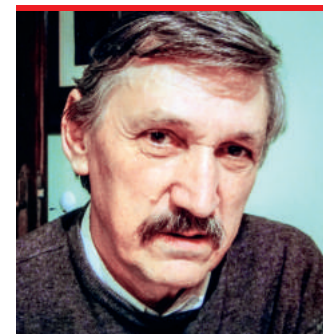

» Право да пријаве некретнине имају сви грађани чији су отац и мајка, дједови и баке, прадједови и прабаке или родбина (тетке, стричеви, сестре) били власници некретнина на подручју Федерације БиХ (земља, шума, станови, куће, пословни простори, гараже...)

ЛИНТА ПОЗИВА СВЕ СРБЕ ИЗ ФЕДЕРАЦИЈЕ БИХ ДА ПРИЈАВЕ ПРАВО НА СВОЈЕ НЕКРЕТНИНЕ У ОПШТИНСКИМ СУДОВИМА

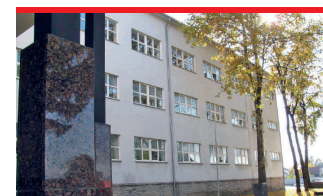

НИКОЛА ЦЕРОВАЦ, СКД ЗОРА

Нема повратка светиња док се српски народ не врати на вјековна огњишта

ОБРАЗОВАЊЕ У ГОСПИЋУ

Школа која је српству даровала Николу Теслу

РУМУНИЈА ЧЕТВРТА КОНФЕРЕНЦИЈА СРБА У РЕГИОНУ

Подршка Срба из региона Декларацији Србије и РС о опстанку српске нације

НОВИ САД ТРЕЋИ ФЕСТИВАЛ ФОКЛОРА СРБА ИЗ КРАЈИНЕ, РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ И ФБИХ

Нераскидиве везе Срба са обје стране Дрине и Дунава

УВОДНИК

» Пише: Трифко Ђоровић

Мркаљева задужбина

Једног од најумнијих Срба свог времена Саву Мркаља нико није тачније описао као аутор "Историје српске књижевности" др Јован Р. Деретић ријечима "трагични јунак српске језичке реформе".

Почетком 19. вијека међу српским културним прегаоцима настала је потпуна пометња. Користила су су четири типа књижевног језика (српскословенски, народни, рускословенски и славеносрпски) са чак 46 словних знакова у ћириличној азбуци. Што се саме азбуке тиче, узрок пометње је био у постојању слова која нису имала никакву гласовну подлогу, као и што је било гласова у језику који нису имали одговарајући знак. Права револуција било је дјело Саве Мркаља *Саво дубелого јера* или *азбукопротрес* објављено 1810. године на свега 18 страна. Мркаљ је водио рачуна како о потребама, тако и о практичним околностима, па је у тежњи да сваки глас има своје слово употребио само оне симболе које су штампари користили, не додајући ништа ново. Вјероватно је то и једини разлог зашто се никад није изјаснио о слову и гласу „џ“. Уклоњено је укупно 20 слова. Међутим, како то бива, његове замисли многи нису прихватили, а наишао је на велику осуду тадашње СПЦ.

Часном Србину са Кордуна Сави Мркаљу није помогло ни то што се 1811. године замонашио у данас најзападнијем српском манастиру на Балкану – Гомирију. Напади на јерођакона Јулијана (како му је било монашко име) нису престајали. Након бројних подметања и неиспуњеног обећања да ће бити постављен за учитеља у клерикалном училишту које је требало да се отвори под великим притисцима Мркаљ напушта манастир и обилази крајеве у којима Срби живе.

Период који су многи историчари описали као учитељско тумарање га одводи по Глини, Карловцу, Шибенику, Срему, Сремским Карловцима, Новом Саду, затим у Банату, Војнићу, па опет у Карловцу (1825).

Из података се може закључити да је Мркаљ све вријеме обављао патриотску мисију образовања и васпитања одабраног кадра. Мркаљ је у Далмацији водио жестоку борбу против унијаћења, и у исти мах храбро српско неуро свештенство. Према свједочењу протосинђела Кирила Цветковића, Мркаљ је убедљиво побеђивао унијатске мисионаре и заговорнике. На добронамјерна упозорења да би га могла "снаћи биеда", Мркаљ би веома поносно тврдио да је "спреман бранити свој закон и вјеру".

Православни публицисти описују Мркаља као умног теолога који је по духу био претеча Његоша, наводећи као један од примјера први стих његовог препјева оченаша "дај нам хлеб који душу 'рани..."

Прогоњен од стране цркве, притиснут неимаштином, непризнати геније 1827. године ментално је оболио. Историјски документи свједоче да су војни службеници имали разумијевања за њега, али је Митрополит Стефан Стратимировић енергично одбацивао сваку молбу да буде примљен у неки од манастира. Свој кратки живот Мркаљ је окончао усамљен у болници за душевне болеснике у Бечу 1833. године. Доктор филозофије, филолог, пјесник и полиглот, преводилац Хорација, Вергилија и Овидија, претеча и путоказ Вуков у реформи српске азбуке свој живот је окончао са навршених 50 година. Наредне године обиљежава се 235 година од рођења најзначајнијег Србина са Кордуна и 185 година од његове смрти. Најбоља прилика да се исправи бар дио неправде према великану скрајнутом у заборав.

СРПСКО КОЛО

Оснивач и издавач: **Савез Срба из региона**
Главни и одговорни уредник: **Трифко Ђоровић**
Лектор: **Сања Вуковић**
Веб администратор: **Милисав Шапић**
Редакција: **Весна Вуковић, Сњежана Станишић, Јелена Рокнић, Жељко Ђекић и Јована Јакшић**
Адреса: **Краљице Марије 47, Београд**
Дописништво: **Булевар ослобођења 26, Нови Сад**
Мејл: **srpskokolo@ssr.org.rs**
Телефон: **011/3820-250, 021/6613 600**
Сајт: **www.ssr.org.rs**

Тираж: **31.000 примјерака**
Дизајн и прелом: **Студио Хум, Барајево**
Штампа: **Штампарија Графопродукт**
Десанке Максимовић 52, Нови Сад
Лист излази посљедњег дана у мјесecu.
Рукописи и фотографије се не враћају.

Штампање
Српског кола
помогла је
Управа
за сарадњу
с дијаспором
и Србима
у региону

ISSN 2466-3476

ПАРОХ У ПЕТРИЊИ, ПРОТОЈЕРЕЈ САША УМИЋЕВИЋ, ГОВОРИ ЗА СРПСКО КОЛО

ОТВОРЕНО НЕБО НАЈЧЕШЋЕ
НАМ ЈЕ ЦРКВЕНА КУПОЛА

ЧАСНИ КРСТОВИ НА МЈЕСТИМА ХРАМОВА

● **Подижете православне крстове. Посљедњи су у Старом Селу и Брђанима. Поготово је интересантан крст у порти Цркве Светог Георгија у Брђанима. Мањи број људи зна да сте за овај крст имали све дозволе, али хрватски ултрадесничари су спријечили његову изградњу. Ипак је подигнут!**

– Као што сам рекао на почетку, на подручју петрињске парохије некада је било чак 19 храмова. Међутим, највећи број храмова уништен је у току Другог свјетског рата, док су преостали уништени у току посљедњих ратних збивања. Тако је од некадашњих 19 храмова чак 10 уништено до темеља, док су од још 4 храма остали само зидови. На мјестима храмова уништених до темеља данас није остао ни „камен на камену“ који би вјерно свједочио о постојању и мученичкој судбини ових светиња. Како би се ова мјеста, освешћена молитвама и покајничким сузама генерација вјерника, сачувала од заборава и означила, покренули смо иницијативу за израду и постављање часних крстова. У току 2017. године, на овај начин смо успјели означити три локације, и то: Храм Светих апостола Петра и Павла у Тремушњаку, Храм Светог великомученика кнеза Лазара у Дрљачама и Храм Светог оца Николаја у Старом Селу, док наставак ове акције планирамо за 2018. годину. Исто тако, захваљујући донацијама Вијећа српске националне мањине општине Суњ и наших парохијана израдили смо, поставили и обложили мермерним каменом крст подигнут за све невино пострадале од Другог свјетског рата до данашњих дана. Управо због овог крста се подигла велика „прашина“ у хрватској јавности, па су стизале пријетње рушењем и минирањем, али Богу хвала, на крају је све испало добро.

● **Колико је било храмова на овом простору прије Другог свјетског рата?**

– До Другог свјетског рата на подручју које данас покрива наша парохија било је чак 19 функционалних храмова и у сваком од њих вршила су се богослужења. Дакле, сваки храм је имао свог сталног свештеника. Нажалост, данас читаво то подручје опслужује један свештеник из Петриње. Парохију чини махом старије становништво, док ово мало преостало млађе становништво одлази „трбухом за крухом“, и то претежно у земље западне Европе.

● **Проблеми православне заједнице су познати: од назапослености, комуналне лоше инфраструктуре, још присутне несигурности. Мање је познато широј јавности да Ви покрећете низ акција хуманитарног карактера. Са вјерницима уређујете згаришта и остатке некадашњих храмова и у њима обављате службе..?**

– Црква се, од апостолских времена, као неодојиви дио своје мисије на земљи, стара о сиромашнима и свима који су на било који начин егзистенцијално угрожени, а таквих је у нашој парохији заиста много. Без обзира што се Црквена општина у Петрињи и сама налази у тешкој ситуацији, ми ипак дајемо све од се-

бе како бисмо помогли онима којима је рука помоћи и милосрђа ближњег потребна. Неколико пута годишње обилазимо породице и појединце, Дом за стара и немоћна лица, Дом за душевно болесне одрасле особе, Општу болницу и свима уручујемо помоћ. У све акције укључујем и уче-

нике вјеронауке јер им се на тај начин пружа могућност да развијају и практикују човјекољубље на дјелу, што спријечава емоционалну хладноћу и отуђеност од другог човјека. Поред тога, родитељима помажемо при куповини школског прибора за дјецу, организујемо сајмове половне гардеробе и обуће, прикупљамо новац за лијечење болесних парохијана. Уз све ове планиране акције често смо принуђени организовати и додатне, како бисмо рјешили тренутне проблеме пред којима се парохијани нађу.

● **Како успијевате пронаћи новац за толики број акција?**

– Ако ме питате како успијевамо осигурати средства за све ове акције с обзиром да у парохији живи махом старије и материјално угрожено становништво, које није у могућности помоћи наше акције, мој одговор је да се сам Господ по свом милосрђу и човјекољубљу преко добрих

људи стара о томе да макар на трен унесемо мало радости у суморну свакодневицу ових људи.

● **Предратна Петриња позната је по православном Храму Светог Спиридона. До данас овај храм није обновљен?**

– Због ратних разарања ми смо данас принуђени да се заједно са вјерним народом сабирамо и богослужимо под ведрим небом, те нам је најчешће отворено небо црквена купола. О ратним разарањима најбоље може да посвједочи петрињски Храм Св. Спиридона, који смо прозвали „храм мученик“, будући да је тај храм кроз своју историју чак три пута грађен и сва три пута уништен. Уз овај храм, парохија је у свом власништву имала строги центар града Петриње, а у то је уз храм спадала зграда парохијског дома, школа, данашњи градски трг, као и хотел. Већину те црквене имовине (осим парохијског дома) држава је одузела, па и данас када је на снази закон о денационализацији имовине, слободно можемо рећи да се ништа није помјерило са мртве тачке. Међутим, не губимо наду, већ се уздамо у Божју правду, како по питању поврата одузете имовине, тако и по питању храма, ишчекујући дан када ће се црквено звоно поново огласити и позвати вјерни народ на свету литургију.

● **Иако сте годинама и духом веома млад свештеник, за Вас се слободно може рећи да сте прави неимар јер у ранијој парохији у којој сте службовали такође сте почели градити храм?**

– Трудим се колико ми Господ даје снаге да будем на корист свете цркве и вјерног народа. Током вршења дужности пароха другог карловачког, односно требињско-утињског, заједно са члановима Иницијативног одбора на чијем челу је епископ горњокарловачки Герасим, покренули смо наставак изградње Храма Свете Петке у Сјеничању. Читаву акцију прикупљања прилога осмислили смо на један врло транспарентан начин, те је резултат био неминован. Убрзо након изградње звоника и стављања храма под кров (2013. године) прешао сам у парохију петрињску, гдје сам по доласку приступио обнови Капеле Св. Спиридона, у којој се тренутно врше богослужења, будући да је парохијски храм уништен у току посљедњих ратних разарања. Након радова на обнови капеле, приступили смо обнови парохијског дома, који се налазио у веома тешком стању. И ево, управо ових дана смо окончали поменути радове, те је Црквена општина Петриња коначно добила не само потпуно функционалан, већ и репрезентативан објекат.

БОРОРКМАН

АПСОЛВЕНТ ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА МАРКО ЛИНТА УШТЕЂЕВИНУ ПОТРОШИО НА ПУТ ЗА ХАГ

Подршка од стране српског народа је генералу Младићу мелем за хашку неправду!

Свјетска, а не само српска јавност са пажњом је пратила процес који је вођен у Хашком трибуналу у коме је осуђен генерал Војске Републике Српске на казну доживотног затвора. Надолазеће генерације тек ће се бавити изучавањем првостепене пресуде команданту Војске Републике Српске, која садржи 2.527 страница и која је подијељена у четири тома, а пети дио представља такозвани повјерљиви анекс.

Тој генерацији припада и апсолвент Правног факултета у Новом Саду Марко Линта. Овај перспективни момак који живи у Инђији поноси се својим кордунашким поријеклом. Од својих вршњака разликује се по чињеници да је умјесто на љетовања или проводе сву уштеђевину потрошио да буде подршка српском генералу у Хагу у времену када то за многе није ни популарно ни пожељно. Међутим, Марко се није случајно нашао у Хагу. Наиме, он је у мају 2016. године заједно са још седморо својих колега представљао новосадски Правни факултет, уједно и Србију, на такмичењу из међународног кривичног права.

НЕРАВНОПРАВНА БОРБА

– На мене највећи утисак који сам понио са боравка у Хагу је познанство са тимом одбране генерала Младића. За ово захвалност дугујем проф. Стефану Самарцићу, који ме је упознао са првим браниоцем нашег генерала, Бранком Лукићем. Искористио сам прилику да посетим Хашки трибунал, гдје сам затекао наше адвокате али и групу студената права широм свијета

» Марко Линта са Дарком Младићем и члановима правног тима генерала Ратка Младића

који су путем програма *InterShip* били од значајне помоћи у борби против ове политичке институције – каже Линта и описује да је већ по уласку у суд могао сам да уочи неравноправан однос снага одбране и тужилаштва.

– Наш тим се „гужвао“ у скромној канцеларији са врло ограниченим средствима, техником и људством, тужилаштво је владало цјелокупном зградом суда, неупоредиво већим финансијама и

» Марко Линта

људством, а да не говорим и о пропаганди која је била на њиховој страни – прича Марко, који је остао задивљен ентузијазмом српског правног тима у борби за правдом.

– У разговору са адвокатом Лукићем могао сам да уочим огромну енергију у борби ка доказивању невиности генерала Младића. Видио сам људе који вриједно раде свој посао, али сам стекао утисак да им је свака подршка добро дошла. Тада сам одлучио да поново дођем у Хаг – прича Линта, који се други пут није појавио са циљем да представља факултет на такмичењу, већ да подржи генерала и његов тим одбране.

– Знао сам да ће се у децембру 2016. износити завршне ријечи у овом поступку. На вријеме сам почео да штедим новац како бих обезбједио свој долазак на суђење – каже Марко и наводи да је од браниоца Лукића сазнао тачан датум изношења завршних ријечи.

НА ГАЛЕРИЈУ СУДНИЦЕ КАО ЧЛАН ФАМИЛИЈЕ

– У Хаг сам стигао са својом дјевојком дан пред заказано излагање одбране и ујутру већ међу првима смо били у Трибуналу. Пред почетак суђења упознао сам генераловог сина, Дарка Младића и заједно смо тих дана пратили завршне ријечи у поступку против његовог оца. Пошто је у галерији суднице први ред оставаљен за посетиоце са резервацијом (породицу, дипломате, новинаре...), Дарко нас је стражарима представио као фамилију и захваљујући томе могао сам да пратим суђење из првог реда, одакле сам сваки пут поздрављао генерала приликом његовог уласка у судницу. Генерал би увијек отпоздрављао и било је веома видљиво да му је оваква подршка значајна – каже Линта и напомиње да је то један од оних догађаја који остану урезани у сјећање за читав живот.

Марко је трећи пут дошао у Хаг опет због такмиче-

ња из међународног кривичног права.

– Овог пута морали смо да се задовољимо пласманом у четвртфинале гдје смо били заустављени од САД. Као и претходног пута угостио нас је амбасадор Србије Петар Вицо. Надао сам се да ћу се поново срести са нашим тимом одбране пред трибуналом, али овај пут нам се боравак у Хагу није поклопио – рекао је Марко који је и тада знао да ће се поново вратити.

– Одлучио сам да поново подржим генерала Младића и његов тим одбране и дођем у новембру на изрицање пресуде. Преко љета сам радио физичке послове и на тај начин успио да обезбједим средства за мој поновни долазак у Хаг. Што се тиче самог присуства изрицању, било је потребно да контактирам Трибунал мјесеца дана раније, након чега су ми одобрили улазак у суд за 22. новембар. Надао сам се да ћу и овај пут суђење моћи да пратим из галерије суднице, одакле бих имао визуелни контакт са генералом, али због превеликог интересовања јавности тамо за мене овај пут није било мјеста – прича Марко, који је читање пресуде пратио преко екрана из канцеларије генераловог тима одбране.

СУСРЕТ СА ГЕНЕРАЛОМ

– Када сам на пријеносу видио да ће бити удаљен из суднице након читања дијела пресуде који се односи на Сребреницу, брзо сам изашао у ходник и стигао да поздравим генерала – описује Марко тренутак, који је за њега представљао сатисфакцију за уложени труд.

– Хашки трибунал је својом пресудом показао да је и овај пут политика надвладала право. Међутим овде није крај, остаје право на жалбу на којој наш тим ради са надом да ће другостепена одлука бити правична – оптимистично прогнозира будући правни стручњак Марко Линта.

ТРИФОКО ЂОРОВИЋ

ХУМАНИТАРНИ ЦЕНТАР ЗА ИНТЕГРАЦИЈУ И ТОЛЕРАНЦИЈУ

Србија
21000 Нови Сад
Војвођанских бригада 17
телефон: 021/528 132, 021/520 030
мејл: office@hcit.rs; hcitns@gmail.com;
сајт: www.hcit.rs

Како добити држављанство Србије

У Републику Србију дошао сам као избјеглица и стекао статус избјеглог лица 1995. године.

Тај статус сам изгубио јер се нисам одазвао на позив за ре-регистрацију избјеглица, којег је објавио Комесаријат за избјеглице Републике Србије, који је био отворен од 25. 11. 2004. до 25. 1. 2005. године.

Од мога доласка у Републику Србију непрекидно боравим на подручју Републике Србије све до данашњег дана. Не посједујем сада никакав важећи идентификациони документ. Рођен сам у Републици Хрватској, гдје је рођен и један мој родитељ, који има држављанство Републике Хрватске.

Други мој родитељ је, такође, рођен у Републици Хрватској, али он нема држављанство Републике Хрватске, већ држављанство Босне и Херцеговине.

Због ратних траума које сам доживио и пријетњи које ми се упућују од појединаца из Републике Хрватске (чије држављанство, по незваничним информацијама, имам) и због страха да се не налазим на разним оптуженичким листама у тој држави, не желим ићи у ту државу, у сврху тражења идентификационих докумената те државе, који су ми потребни у сврху доношења захтјева за прихватање у држављанство Републике Србије, гдје желим остати живјети и трајно се интегрисати.

● **Да ли ја, без прибављања хрватских идентификационих докумената, чије држављанство (по незваничним информацијама имам) и без важећег избјегличког статуса у Републици Србији могу поднијети захтјев за прихватање у држављанство Републике Србије код Полицијске станице или Полицијске управе на подручју мога садашњег боравишта и ако могу, под којим условима могу поднијети тај захтјев?**

– Особе које су имале избјеглички статус у Републици Србији до 25. 1. 2005. године, а нису се одазвале на позив Комесаријата за избјеглице Републике Србије за регистрацију, у отвореном року од 25. 11. 2004 до 25. 1. 2005. године, изгубиле су статус избјеглице, који им је укинута рјешењем Комесаријата по службеној дужности. Такве особе, које не посједују важеће идентификационе документе државе чије држављанство имају (личну карту или пасош) и из личних разлога не желе тражити те идентификационе документе, могу поднијети захтјев за прихватање у држављанство Републике Србије, под условом да уз свој захтјев, којег подносе код Полицијске станице или Полицијске управе на чијем подручју имају боравиште, приложиће следеће документе:

- доказ о томе да су имале избјеглички статус (фотокопију рјешења о признатом или укинутао избјегличком статусу),
- документ о утврђеном идентитету (изјаву два свједока, овјерену код суда или јавног биљежника),
- извод из матичне књиге рођених (не старији од шест мјесеци),
- увјерење о држављанству или потврду да нису уписани у књиге држављана из државе њиховог рођења и из држава чије држављанство имају њихови родитељи,
- особе женског пола уз захтјев требају приложити и вјенчани лист (уколико су закључиле брак),
- изјаву особе код које су на боравишту да их та особа прима на боравиште у своју кућу или стан који су у власништву те особе (уз приложени доказ о власништву – фотокопију листа непокретности) и
- таксу за прихватање у држављанство Републике Србије, прописану за те случајеве, коју уплаћују Полицијској станици или Полицијској управи при подношењу захтјева.

**ОДГОВОР ПРИПРЕМИО: ШПИРО ЛАЗИНИЦА
ПРАВНИ САВЈЕТНИК ХЦИТ-А НОВИ САД**

Хуманитарни центар за интеграцију и толеранцију (ХЦИТ) пружа бесплатну правну помоћ избјеглицама у Новом Саду, Војвођанских бригада 17, сваког радног дана од 9 до 15 сати, а уторком, сриједом и четвртком од 16 до 20 сати. Бесплатну правну помоћ ХЦИТ пружа и у Апатину, Бачкој Тополи, Кикинди, Сомбору и Суботици. О времену рада правног савјетника ХЦИТ-а у овим мјестима информишите се на број 063 78 99 215. ХЦИТ, поред остало, прибавља и документе за избјеглице из БиХ и Хрватске. За социјално угрожене избјеглице из Хрватске документе прибавља бесплатно.

МИОДРАГ ЛИНТА ПОЗВАО ЗЕМЉАКЕ ДА САЧУВАЈУ ИМОВИНУ У ФЕДЕРАЦИЈИ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Пријавите право на своје некретнине у општинским судовима у Федерацији БиХ

Председник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта позива Србе који живе у Србији, Српској и трећим државама, а имају некретнине на подручју Федерације БиХ, да пријаве своја права на некретнине у земљишно-књижним канцеларијама надлежних општинских судова одакле су родом и поријеклом. Право да пријаве некретнине имају сви грађани чији су отац и мајка, дједови и баке, прадедови и прабаке или родбина (тетке, стричеви, сестре) били власници некретнина на подручју Федерације БиХ (земља, шума, станова, куће, пословни простори, гараже...).

Земљишне књиге су урађене још у доба Аустроугарске, а велики дио имовине није преписан у земљишним књигама

са оца на сина због високих такси и неажурности.

НЕИНФОРМИСАНИ ВЛАСНИЦИ ИМОВИНЕ

Линта истиче да се у Републици Српској и у Федерацији Босне и Херцеговине спроводе пројекти регистрације некретнина који се односе на усклађивање података о некретнинама између катастра и земљишне књиге тј. практично замјена старих земљишних књига са новим земљишним књигама или успостављање нових земљишних књига у општинама

ПОЗОВИТЕ САВЕЗ СРБА ИЗ РЕГИОНА

Миодраг Линта позива све земљаке који сматрају да се крше њихова имовинска права од стране земљишно-књижних канцеларија у Федерацији БиХ да се јаве канцеларији Савеза Срба из региона у Новом Саду. (Контакти на страни 7.)

гдје су оне биле уништене током Другог свјетског рата. Општински судови преко својих земљишно-књижних канцеларија објављују огласе у којима позивају власнике који имају некретнине у одређеним катастарским општинама да пријаве своја права на некретнине (земљиште, објекте) у року од 60 дана, а најдуже годину дана. Нажалост, многи власници нису обавијештени о потреби

одазивања суду око пријаве права на своју имовину.

У случају да се власници некретнина не јаве у року од 60 дана, односно годину дана од објаве огласа надлежна земљишно-књижна канцеларија врши упис у нову земљишну књигу на основу постојећих доказа у складу са чланом 64. Закона о земљишним књигама.

БЕСПЛАТАН ПОСТУПАК ПРИЈАВЕ ИМОВИНЕ

Због тога је важно да стварни власници, у року од 60 дана, а најдуже годину дана од објаве огласа, пријаве своја права на некретнине у земљишно-књижној канцеларији надлежног суда подношењем захтјева и валидних доказа о власништву (овјерена копија уговора о купородаји, рјешења о наслеђивању и сл.) Важно је нагласити да је

поступак уписа права на своје некретнине у нове земљишне књиге бесплатан. У случају да се грађани не јаве на јавни оглас и даље имају право да регулишу своја права на некретнине, али ће у том случају морати да плате трошкове судске таксе и оглашавања.

Линта, као примјер, наводи да је Земљишно-књижна канцеларија општинског суда у Бихаћу 30. октобра 2017. године објавила оглас у коме позива грађане који имају некретнине у катастарским општинама Притока, Рипач и Краље (обухвата по старом катастарском оператру Рипач-Лохово, Притока, Краље, Муслић село, Папари, Бакшаиш и Голубић) да пријаве своје некретнине најдаље до 9. јануара 2018. године. Мјесто Притока је било српско у цијелости, а Рипач преко 30%.

ОДГОВОР ФЕДЕРАЛНЕ УПРАВЕ ЗА ГЕОДЕТСКЕ ПОСЛОВЕ НА ПРВИ ДОПИС МИОДРАГА ЛИНТЕ

Рок за пријаву најдуже годину дана

Имејлови и телефони *Савеза Срба из региона* били су обасути питањима Срба са подручја Федерације БиХ у којима су тражени одговори на бројна питања.

Миодраг Линта је почетком децембра упутио допис са питањима Федералној управи за геодетске и имовинско-правне послове са сједиштем у Сарајеву. Ево какве је одговоре добио 15. децембра 2017. године од стране помоћника директора ове установе Нецада Пашалића.

● Колико катастарских општина има на подручју Федерације БиХ?

– На подручју Федерације БиХ по новом премјеру има око 1.800 катастарских општина.

● До када је предвиђено да се заврши Пројекат регистрације некретнина у Федерацији БиХ?

– Предвиђено је да се Пројекат регистрације некретнина, за катастарске општине наведене у табели на страни 5. заврши до 31. јануара 2020. године.

● Шта се дешава у случају ако на одређеном подручју не постоје старе земљишне књиге, већ само катастар? Који се

докази узимају као релевантни?

– У овом случају, као релевантни докази такође могу бити они прописани чланом 64. Закона о земљишним књигама Федерације БиХ.

● Шта се дешава ако власник некретнине није пријавио у прописаном року своја права власништва или друга права на некретнине?

– Чланом 67. Закона о земљишним књигама Федерације БиХ прописано је да ако се заинтересована особа не пријави у предвиђеном року земљишно-књижна канцеларија врши упис у нову земљишну књигу на основу постојећих доказа у складу са чланом 64. овог закона.

● Колики је временски рок да лице пријави своја права на некретнине од дана објаве огласа у Службеном гласнику БиХ?

– Рок за пријаву права на некретнине одређен је чланом 67. став 3. Закона о земљишним књигама Федерације БиХ. Овим се одређује да оглас о највиш поступка успостављања мора садржавати, између осталог, и позив лицима која полажу право на признавање власништва или

другог права на некретнину. Своје право на некретнину могу да пријаве у року од 60 дана од дана најаве поднеском у два примјерка са важећим доказима. (Члан 64.)

На захтјев лица рок ће се продужити најмање за 90 наредних дана, како би им се омогућило вријеме за прибављање потребних доказа. Лица која нису била у могућности сазнати за најаву поступка успостављања нове земљишне књиге имају рок најдуже годину дана од објављивања јавног огласа да пријаве своје власништво или неко друго право на некретнину, у складу са одредбом става 3. тачка 4. чл. 67. Закона о земљишним књигама.

● Да ли је могуће да власници некретнина пријаве права и доставе доказе надлежним земљишно-књижним канцеларијама путем поште или морају да их лично предају? Да ли је могуће да их преда друго лице у њихово име?

– Достављање поднеска и доказа у вези пријаве права на некретнине је могуће и путем поште, а могуће је достављање и путем пуномоћника.

ОДГОВОР ФЕДЕРАЛНЕ УПРАВЕ ЗА ГЕОДЕТСКЕ ПОСЛОВЕ НА ДРУГИ ДОПИС МИОДРАГА ЛИНТЕ

За више од хиљаду катастарских општина није започета регистрација

Након одговора из првог дописа отворене су нове дилеме па је Миодраг Линта 18. децембра упутио нова питања Федералној управи за геодетске и имовинско-правне послове, на која су два дана касније стигли нови одговори од помоћника директора Нецада Пашалића.

● Због различитих података који се наводе у медијима, колико је општина обухваћено Пројектом регистрације некретнина?

– Пројектом регистрације некретнина обухваћено је 255 катастарских општина у 55 општина. Од наведених 255 катастарских општина у 33 се врши преузимање катастра некретнина у земљишне књиге, док је у 56 катастарских општина процес регистрације некретнина завршен. Тренутно у 166 катастарских општина траје или је у току припрема за реализацију пројекта регистрације некретнина. (Табела на страни 5.) Од 33 катастарске општине у којима је у току припрема података за преузимање катастра некретнина, или су већ преузети подаци, за њих 15 биће објављени огласи у пери-

ЗА 11 ОПШТИНА ИСТИЧЕ ПОСЉЕДЊИ РОК

Посебно је важно напоменути да у 11 катастарских општина Добој-Исток (Лукавица Ријека), Тешањ (Јевазије), Тузла (Тузла I), Грачаница (Д. Лохиња-Прибава, Доња Ораховица), Тешањ (Ново Село, Росуље, Тешањка), Усора (Сивша, Жабљак, Тешањка) 27. јануара 2018. године истиче и крајњи рок од годину дана за пријаву права на своје некретнине. (Табела на страни 5.)

оду јануар-март 2018. године. (Списак на крају листе на страни 5). У ових 15 катастарских општина већи дио уписа у нове земљишне књиге је завршен. У мањем дијелу, гдје је остао стари премјер, биће објављен јавни оглас.

● Навели сте да у Федерацији БиХ има око 1.800 катастарских општина, Пројекат је обухватио 255. Шта је са преосталим катастарским општинама?

– Раније је завршена успостављања катастра некретнина и извршено преузимање катастра некретнина у 340 катастарских општина (табела на страни 6).

Покренули смо иницијативу за наставак Пројекта регистрације некретнина у додатних 100 катастарских општина. Остале катастарске

општине биће рађене када се за то обезбиједи нова финансијска средства.

● На који начин грађани могу да пронађу податке о својим катастарским парцелама?

– Сви катастарски подаци јавно су доступни на адреси: www.katastar.ba, гдје можете одабрати општину и у листи општина можете видјети све катастарске општине заједно са њиховим називима. Да би грађани проверили стање своје непокретности, неопходно је да унесу број катастарске парцеле или број посједовног листа. Такође, постоји могућност да се и непосредно контактирају надлежне земљишно-књижне канцеларије општинских судова у Федерацији БиХ (табела на страни 8).

ЧЛАН 64. – КОЈИ СУ ДОКАЗИ ВАЖЕЋИ ЗА УПИС У ЗЕМЉИШНУ КЊИГУ

– Важећи докази за упис лица у нову земљишну књигу одређени су чланом 64. Закона о земљишним књигама Федерације БиХ, којим је одређено да ће земљишно-књижна канцеларија ради утврђивања власништва, других права и ограничења на некретнинама по службеној дужности подузети потребне провере и истраживања и прибавити одговарајуће доказе. Између осталог, могу се употребити сљедећи докази:

- 1) копија актуелног катастарског плана;
- 2) елаборат новог премјера;
- 3) подаци о особама за које се на основу постојећих података претпоставља да су они носиоци права;
- 4) подаци из земљишне књиге;
- 5) стари катастарски планови и оперативни;

- 6) судске одлуке и одлуке других органа о правима на некретнинама;
- 7) неизвршене одлуке аграрних комисија које за предмет имају некретнине;
- 8) подаци о правима утврђеним у поступку комасације (поступак новог уређења земљишта);
- 9) правоснажне одлуке надлежних органа;
- 10) закључени уговори и друге исправе које могу послужити као основа за упис;
- 11) подаци катастарских оперативних докумената који одговарају стварном стању;
- 12) саслушања свједока, последње стање посједа, изјаве странака и сличне информације;
- 13) одлуке Комисије за имовинске захтјеве избјеглица и расељених особа (ЦРПЦ) и сви други докази који су доступни ЦРПЦ-у;
- 14) друге исправе и докази.

НА ЧЕКАЊУ ГЛАМОЧ, ГРАХОВО, ДРВАР, САНСКИ МОСТ, КЉУЧ, ПЕТРОВАЦ...

Пашалић је подсетио да је Пројекат регистрације некретнина започет у септембру 2013. године и завршава се крајем јануара 2020. године. Циљ пројекта је усаглашавање катастарских и земљишно-књижних података у урбаним срединама ФБиХ.

Он је истакао да грађани српске националности у БиХ немају никаквог разлога за бригу и страх због овог пројекта и одбацио као дезинформацију тврдњу да се у ФБиХ уколико се у року од шест мјесеци нико не јави за регистрацију некретнине, она уписује на државу. Пашалић је поновио да се у цијелости искључује било каква могућност уписа некретнине на државу ако у постојећим евиденцијама земљишне књиге или катастра држава није уписана као власник или посједник.

Једна од општина у Федерацији БиХ која није у склопу овог пројекта је Дрвар. Из општинске Службе за имовинско-правне и геодетске послове ове општине су нам рекли да би било добро да буду дио пројекта не само због грађана већ и због инвеститора.

У наредном периоду, зависно од финансијских средстава, пројектом регистрације некретнина биће обухваћене поред Дрвара и остале општине у Федерацији БиХ: Босанско Грахово, Јајце, Гламоч, Купрес, Мостар, дијелови општина Сански Мост, Босански Петровац, Босанска Крупа, Кључ, Ливно, као и све друге.

За подручје сарајевских општина Хаџићи и Трново, као и за општину Високо успостављен је катастар некретнина до почетка рата у БиХ.

ЛИСТА 166 КАТАСТАРСКИХ ОПШТИНА У КОЈИМА ТРАЈЕ ИЛИ ЈЕ У ТОКУ ПРИПРЕМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОЈЕКТА РЕГИСТРАЦИЈЕ НЕКРЕТНИНА

РОК ЗА ПРИЈАВУ ПРАВА НА НЕКРЕТНИНЕ ВАЖИ НАЈДУЖЕ ГОДИНУ ДАНА ОД ДАНА ОБЈАВЕ ОГЛАСА (КОЛОНА 4)

Општински суд	Општина	Катастарска општина	Оглас општинског суда о најви усостављања земљишне књиге објављен дана:	Стање ријешености предмета усостављања нових ЗК.УЛ.	Општински суд	Општина	Катастарска општина	Оглас општинског суда о најви усостављања земљишне књиге објављен дана:	Стање ријешености предмета усостављања нових ЗК.УЛ.		
Грачица	Добој-Исток	Лукавица Ријека	27.01.2017.Г.	Ријешено 80% и више	Лукавац	Лукавац	Пурачић	За ове к.о. из Фазе VII Пројекта у току је катастарски дио активности (израда Пријавних листова и Диобених планова). Подаци још нису достављени надлежном суду, земљишнокрњжном уреду на поступање.	Припрема катастар		
Тешањ	Тешањ	Јевашије	27.01.2017.Г.	Ријешено 80% и више	Лукавац	Лукавац	Бистарац		Припрема катастар		
Тузла	Тузла	Тузла I	27.01.2017.Г.	Ријешено 80% и више	Љубушки	Груде	Груде Град		Припрема катастар		
Грачица	Грачица	Д. Лохиња-Прибава	27.01.2017.Г.	Започета усустава ЗК	Градачац	Градачац	Горње Леденице		Припрема катастар		
Грачица	Грачица	Доња Ораховица	27.01.2017.Г.	Започета усустава ЗК	Градачац	Градачац	Доњи Хргови		Припрема катастар		
Тешањ	Тешањ	Ново Село	27.01.2017.Г.	Започета усустава ЗК	Градачац	Градачац	Доње Леденице		Припрема катастар		
Тешањ	Тешањ	Росуље	27.01.2017.Г.	Започета усустава ЗК	Орашје	Ошак	Доњи Свилај		Припрема катастар		
Тешањ	Усора	Сивша	27.01.2017.Г.	Започета усустава ЗК	Орашје	Ошак	Ошак		Припрема катастар		
Тешањ	Усора	Жабљак	27.01.2017.Г.	Започета усустава ЗК	Сарајево	Илијаш	Кадарићи		Припрема катастар		
Тешањ	Тешањ	Тешања	27.01.2017.Г.	Ријешено 80% и више	Сарајево	Илијаш	Елешеховићи		Припрема катастар		
Тешањ	Усора	Тешања	27.01.2017.Г.	Ријешено 80% и више	Високо	Вареш	Будожеље		Припрема катастар		
Високо	Бреза	Горња Бреза	15.03.2017.Г.	Ријешено 80% и више	Високо	Вареш	Равне		Припрема катастар		
Високо	Бреза	Каменице	15.03.2017.Г.	Ријешено 80% и више	Високо	Бреза	Вијесолићи		Припрема катастар		
Високо	Бреза	Подгора	15.03.2017.Г.	Ријешено 80% и више	Високо	Бреза	Сливно		Припрема катастар		
Високо	Бреза	Сутјешница	15.03.2017.Г.	Ријешено 80% и више	Високо	Бреза	Коритник		Припрема катастар		
Високо	Бреза	Бреза	15.03.2017.Г.	Започета усустава ЗК	Високо	Бреза	Вардиште		Припрема катастар		
Високо	Бреза	Махала	15.03.2017.Г.	Започета усустава ЗК	Тешањ	Добој југ	Матузићи		Припрема катастар		
Високо	Бреза	Жупча	15.03.2017.Г.	Започета усустава ЗК	Тешањ	Тешањ	Крашево		Припрема катастар		
Високо	Вареш	Вареш	15.03.2017.Г.	Започета усустава ЗК	Тешањ	Тешањ	Радуша		Припрема катастар		
Сарајево	Ново Сарајево	Ново Сарајево II	30.03.2017.Г.	Започета усустава ЗК	Тузла	Тузла	Симин хан		Припрема катастар		
Сарајево	Ново Сарајево	Ново Сарајево V	30.03.2017.Г.	Ријешено 80% и више	Тузла	Тузла	Славиновићи		Припрема катастар		
Сарајево	Нови Град Сарајево	Буча Поток	30.03.2017.Г.	Ријешено 80% и више	Зеница	Зеница	Зеница II		Припрема катастар		
Сарајево	Нови Град Сарајево	Долац	30.03.2017.Г.	Започета усустава ЗК	Живинице	Живинице	Невреча		Припрема катастар		
Чапљина	Равно	Трешњак	26.07.2017.Г.	Ријешено 80% и више	Живинице	Живинице	Ковачи		Припрема катастар		
Ливно	Томиславград	Буквица	26.07.2017.Г.	Ријешено 80% и више	Живинице	Живинице	Вишња Доња		Припрема катастар		
Ливно	Томиславград	Шуица	26.07.2017.Г.	Започета усустава ЗК	Живинице	Живинице	Живинице Град		Припрема катастар		
Ливно	Томиславград	Ведашић	26.07.2017.Г.	Започета усустава ЗК	Чапљина	Чапљина	Чељево		Тендер у припреми		
Бугојно	Доњи Вакуф	Доњи Вакуф II	22.09.2017.Г.	Започета усустава ЗК	Чапљина	Чапљина	Тасовчићи		Тендер у припреми		
Бугојно	Доњи Вакуф	Прусац I	22.09.2017.Г.	Започета усустава ЗК	Чапљина	Равно	Трнчина		Тендер у припреми		
Бугојно	Доњи Вакуф	Прусац II	22.09.2017.Г.	Започета усустава ЗК	Чапљина	Равно	Веља међа		Тендер у припреми		
Сарајево	Илијаш	Подгора I	22.09.2017.Г.	Започета усустава ЗК	Горажде	Горажде	Новаковићи-дио		Тендер у припреми		
Сарајево	Илијаш	Подгора II	22.09.2017.Г.	Започета усустава ЗК	Горажде	Горажде	Оглечева-дио		Тендер у припреми		
Сарајево	Илијаш	Вогошћа	22.09.2017.Г.	Започета усустава ЗК	Горажде	Горажде	Бучје-дио		Тендер у припреми		
Градачац	Градачац	Вучковци	13.10.2017.Г.	Започета усустава ЗК	Грачица	Грачица	Стјепан Поље		Тендер у припреми		
Градачац	Сребреник	Доњи Сребреник	13.10.2017.Г.	Започета усустава ЗК	Грачица	Грачица	Миричина		Тендер у припреми		
Градачац	Сребреник	Горњи Сребреник	13.10.2017.Г.	Започета усустава ЗК	Грачица	Грачица	Лукавица	Тендер у припреми			
Завидовићи	Маглај	Јабланица	18.10.2017.Г.	Започета усустава ЗК	Градачац	Сребреник	Сребреник Град	Тендер у припреми			
Завидовићи	Маглај	Лијешница	18.10.2017.Г.	Започета усустава ЗК	Градачац	Градачац	Кереп	Тендер у припреми			
Завидовићи	Маглај	Улишњак	18.10.2017.Г.	Започета усустава ЗК	Градачац	Градачац	Доња Међића	Тендер у припреми			
Широки Бријег	Широки Бријег	Црне Локве	10.11.2017.Г.	У припреми усустава ЗК	Градачац	Градачац	Горња Међића	Тендер у припреми			
Широки Бријег	Широки Бријег	Кнешпоље	10.11.2017.Г.	У припреми усустава ЗК	Калесија	Калесија	Миљановац	Тендер у припреми			
Широки Бријег	Широки Бријег	Љуботићи	10.11.2017.Г.	У припреми усустава ЗК	Калесија	Калесија	Раинци Доњи	Тендер у припреми			
Цазин	Цазин	Цазин	10.11.2017.Г.	Започета усустава ЗК	Сарајево	Стари Град Сарајево	Сарајево IX	Тендер у припреми			
Цазин	Цазин	Цазин Град	10.11.2017.Г.	Започета усустава ЗК	Сарајево	Стари Град Сарајево	Сарајево XIII	Тендер у припреми			
Бихаћ	Бихаћ	Краље	10.11.2017.Г.	Започета усустава ЗК	Сарајево	Вогошћа	Вогошћа	Тендер у припреми			
Бихаћ	Бихаћ	Притока	10.11.2017.Г.	Започета усустава ЗК	Сарајево	Вогошћа	Угљешчи	Тендер у припреми			
Бихаћ	Бихаћ	Рипач	10.11.2017.Г.	Започета усустава ЗК	Сарајево	Илијаш	Љубнићи	Тендер у припреми			
Тузла	Тузла	Тузла II	15.11.2017.Г.	Започета усустава ЗК	Сарајево	Илијаш	Биоча	Тендер у припреми			
Тузла	Тузла	Тузла III	15.11.2017.Г.	Започета усустава ЗК	Широки Бријег	Посушје	Доња Сутина	Тендер у припреми			
Горажде	Горажде	Мравињац	22.11.2017.Г.	Започета усустава ЗК	Широки Бријег	Посушје	Покљечани	Тендер у припреми			
Горажде	Горажде	Вранићи	22.11.2017.Г.	Започета усустава ЗК	Широки Бријег	Посушје	Врпоље	Тендер у припреми			
Горажде	Горажде	Берич	22.11.2017.Г.	Започета усустава ЗК	Орашје	Домаљевац-Шамац	Домаљевац	Тендер у припреми			
Горажде	Фоча-Устиколина	Џвлин-дио	22.11.2017.Г.	Започета усустава ЗК	Орашје	Ошак	Доња Дубица	Тендер у припреми			
Горажде	Фоча-Устиколина	Њухе	22.11.2017.Г.	Започета усустава ЗК	Орашје	Ошак	Трњак Зорице	Тендер у припреми			
Горажде	Фоча-Устиколина	Устиколина	22.11.2017.Г.	Започета усустава ЗК	Орашје	Ошак	Војскова	Тендер у припреми			
Орашје	Орашје	Копанице	08.12.2017.Г.	Започета усустава ЗК	Ливно	Томиславград	Еминово село	Тендер у припреми			
Орашје	Орашје	Видовице	08.12.2017.Г.	Започета усустава ЗК	Ливно	Томиславград	Месиховина	Тендер у припреми			
Зеница	Зеница	Зеница I	08.12.2017.Г.	Започета усустава ЗК	Ливно	Томиславград	Макроноге	Тендер у припреми			
Сарајево	Стари Град Сарајево	Сарајево III	20.12.2017.Г.	Започета усустава ЗК	Тешањ	Тешањ	Љетинић	Тендер у припреми			
Сарајево	Стари Град Сарајево	Сарајево XI	20.12.2017.Г.	Започета усустава ЗК	Тешањ	Усора	Омањска	Тендер у припреми			
Сарајево	Вогошћа	Кобиља Глава	20.12.2017.Г.	Започета усустава ЗК	Завидовићи	Маглај	Нови Шехер	Тендер у припреми			
Сарајево	Вогошћа	Гора	20.12.2017.Г.	Започета усустава ЗК	Завидовићи	Маглај	Младошевица	Тендер у припреми			
Травник	Бусовача	Бусовача	Оглас у припреми	У припреми усустава ЗК	Живинице	Живинице	Дубраве Доње	Тендер у припреми			
Травник	Нови травник	Нови Травник	Оглас у припреми	У припреми усустава ЗК	Живинице	Живинице	Дубраве Горње	Тендер у припреми			
Травник		Травник-Слимена	Оглас у припреми	У припреми усустава ЗК	Лукавац	Лукавац	Миљино село	Тендер у припреми			
Травник	Травник	Травник-Бојна	Оглас у припреми	У припреми усустава ЗК	Зеница	Зеница	Зеница III	Тендер у припреми			
Травник	Травник	Травник-Орашје	Оглас у припреми	У припреми усустава ЗК	ПРЕЗИМАЊЕ КАТАСТАР НЕКРЕТНИНА У ЗЕМЉИШНУ КЊИГУ						
Травник	Травник	Травник-Путичево	Оглас у припреми	У припреми усустава ЗК	Сарајево	Илијаш	Нишићи	У току припрема података за преузимање катастра некретнина у земљишну књигу. Објављивање огласа очекује се у периоду јануар - март 2018.	У овим катастарским општинама већи дио уписа о нове земљишне књиге је завршен. У мањем дијелу ових катастарских општина, гдје је остао стари премјер, биће објављен јавни оглас.		
Травник	Травник	Витез	Оглас у припреми	У припреми усустава ЗК	Сарајево	Илијаш	Љубина				
Мостар	Читлук	Бијаквићи	Оглас у припреми	У припреми усустава ЗК	Ливно	Ливно	Вржјерале				
Мостар	Читлук	Вионица	Оглас у припреми	У припреми усустава ЗК	Ливно	Ливно	Подхум				
Љубушки	Љубушки	Оток	Оглас у припреми	У припреми усустава ЗК	Ливно	Ливно	Годиљево				
Љубушки	Љубушки	Шиповача	Оглас у припреми	У припреми усустава ЗК	Ливно	Ливно	Миши				
Љубушки	Љубушки	Вељаца I	Оглас у припреми	У припреми усустава ЗК	Ливно	Ливно	Гругрићи				
Љубушки	Љубушки	Вељаца II	Оглас у припреми	У припреми усустава ЗК	Ливно	Ливно	Смиричани				
Мостар	Мостар	Родоч	Оглас у припреми	У припреми усустава ЗК	Сански Мост	Кључ	Дубочани				
Мостар	Мостар	Врапчићи	Оглас у припреми	У припреми усустава ЗК	Сански Мост	Кључ	Хрипавци				
Сарајево	Центар сарајево	Сарајево VII	Оглас у припреми	У припреми усустава ЗК	Сански Мост	Кључ	Хумићи				
Велика Кладуша	Велика Кладуша	Грахово	Оглас у припреми	У припреми усустава ЗК	Сански Мост	Кључ	Камичак				
Велика Кладуша	Велика Кладуша	Непеке	Оглас у припреми	У припреми усустава ЗК	Сански Мост	Кључ	Красуље				
Завидовићи	Завидовићи	Гостовић	Оглас у припреми	У припреми усустава ЗК	Сански Мост	Кључ	Пиштаница				
Завидовићи	Завидовићи	Мустајбашићи	Оглас у припреми	У припреми усустава ЗК	Сански Мост	Кључ	Пећи				
Завидовићи	Завидовићи	Доња Ловница	Оглас у припреми	У припреми усустава ЗК							
Чапљина	Неум	Неум	Оглас у припреми	У припреми усустава ЗК							
Горажде	Горажде	Ораховице	Оглас у припреми	Припрема катастар							
Горажде	Горажде	Хаџићи	Оглас у припреми	Припрема катастар							
Бугојно	Бугојно	Чаушлије	Оглас у припреми	Припрема катастар							
Калесија	Калесија	Тојићи	Оглас у припреми	Припрема катастар							
Калесија	Калесија	Пњабор	Оглас у припреми	Припрема катастар							
Калесија	Сапна	Сапна-дио	Оглас у припреми	Припрема катастар							
Ливно	Томиславград	Сарајлије	Оглас у припреми	Припрема катастар							
Ливно	Томиславград	Мандино село	Оглас у припреми	Припрема катастар							
Ливно	Томиславград	Вран	Оглас у припреми	Припрема катастар							
Велика Кладуша	Велика Кладуша	Цваравац	Оглас у припреми	Припрема катастар							
Велика Кладуша	Велика Кладуша	Чаглица	Оглас у припреми	Припрема катастар							
Велика Кладуша	Велика Кладуша	Стабанца	Оглас у припреми	Припрема катастар							
Велика Кладуша	Велика Кладуша	Збориште	Оглас у припреми	Припрема катастар							
Лукавац	Лукавац	Деветак	Оглас у припреми	Припрема катастар							
Лукавац	Лукавац	Пољице I	Оглас у припреми	Припрема катастар							
Лукавац	Лукавац	Пољице II	Оглас у припреми	Припрема катастар							

Рок за пријаву права на своје некретности истекао је за 56 катастарских општина

У оквиру Пројекта регистрације некретности истекли су рокови за пријаву права на своје некретности за катастарске општине: **Грачица** (Грачица, Ораховица, Горња), **Посушје** (Читлук, Ландеке, Осоје, Бешлићи, Посушје, Ширића бриг, Вињани, Башићи, Вир), **Тешањ** (Јелах, Тешањ I, Тешањ II), **Бугојно** (Бугојно), **Горажде** (Горажде I, Горажде II), **Градачац** (Мионица I, Мионица II), **Мостар** (Цим, Илићи), **Бихаћ** (Бихаћ, Бихаћ-град), **Томиславград** (Томиславград, Ђаваров стан, Коло, Ковачи),

Велика Кладуша (Велика Кладуша, Трнови), **Калесија** (Калесија град, Вуковије), **Лукавац** (Лукавац), **Орашје** (Орашје I, Орашје II), Тузла (Тузла IV), **Живинице** (Ђурђевић, Живинице Доње, Живинице Горње), **Чапљина** (Дретељ, Почитељ, Трибијат, Вишићи), **Какањ** (Чатићи, Добој, Какањ), **Маглај** (Маглај, Мошевац), **Завидовићи** (Алићи, Дубравица, Поткљече, Завидовићи), **Зеница** (Црквице, Клочке), **Центар Сарајево** (Сарајево IV, Сарајево X), **Илијаш** (Илијаш град).

ПОПИС 340 ПРОГЛАШЕНИХ КАТАСТАРСКИХ ОПШТИНА У КОЈИМА ЈЕ УСПОСТАВЉЕН КАТАСТАР НЕКРЕТНИНА У ФЕДЕРАЦИЈИ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

1. Бановићи Бановићи Град Бановићи Село Брезовача Бучик Горњи Гривице Лозна Омазићи Подгорје Прибитковићи Репник Сеона Трештеница Туловићи Жељова	Коњодор Лубарда Мразовац Варошка Ријека	Фојница Град Гвожђани Остружница Придола Прокос Шћитово	15. Илијаш Нишићи Љубина	Ступари Тарево Тухол Врановићи	Главатичево Горани Горица Грабовци Градац Грушћа Хасановићи Хоматлије Јасеник Коњиц I Коњиц II Костајница Крапуле Крушчица Лађаница Лисичићи Лукомир Љесовина Мокро Невиздраци Оуаци Ораховица Пачерани Парсовићи Подрум Подрашац Покојиште Пријеслоп Радешине Раотићи Рибари Рибичи Сеоница Ситник Спиљани Солакова Кула Трешњевица Трусина Вишњевица Вратна Гора Засливље	Зукићи 21. Крешево Алагићи Дежевице Црнићи I Крешево Мратинићи	27. Пале-Прача Доња Праћа - дио Месићи-дио Реновица - дио Сочице-дио Турковићи	Отиш Побријежје Подови Сански Мост I Сански Мост III Сански Мост IV Скуцани Вакуф Сухача Шеховци Шкрљевита - дио Томина I Томина II Трново - Врхпоље	Косци Осоје	33. Усора Алибеговци Уларице	34. Високо Алаудин Буци Булчићи Чекрчићи Добриње Годуша Горани Грачаница Грајани Коложићи Концило Кралупи Краљевац Кула Бањер Лијешева Мокроноге Моштре Озраковићи Подвинци Порјечани Радовље Сеоца Тушњићи Шоше Уворићи Високо Град Вратница Збиље Зимча
2. Босанска Крупа Арапуша - дио Бадић Баштра Бенаковац Главица Ивањска-дио Језерски Љусина Махмић Село Отока I Отока II-дио Пишталине Велика Јасеница	5. Цазин Доња Копривна Горња Копривна Лиђани Љубијанкићи Поњевићи	11. Горажде Иловача Креча	16. Јабланица Чехари Добригошће Дољани Доња Јабланица Драган Село Глогошница Јабланица Град Луг Мраково Острожац Рисовац Родићи Слатина Совићи	19. Кључ Биљани Доњи Биљани Горњи Дубочани Хрипавци Хумићи Камичак Крапуле Пиштаница Пећи Присјека Доња Присјека Горња Саница Саница Доња Саница Горња Сољње	20. Коњиц Аргуд Баре Борци Брадина Брђани Булатовићи Бутуровић Поље Челебићи Чичево Чуховићи Добричевићи Доње Село Доњи Чажань Дубравце Џајићи Џанићи Џепи Гаљево	22. Ливно Вржерале Подхум Голињево Миши Гругрићи Смирчани	28. Прозор-Рама Јаклићи Рипци Румбоци	29. Сански Мост Бојиште Босански Милановац Бошњаци Брдари Чапље Доњи Дабар Доњи Каменград Џевар Фајтовци Горњи Дабар Горњи Каменград Грдановци Хрустово Хусимовци Јелашиновци Кијево Кљевци I Кљевци II Козин - дио Крвојевци Крухари Липник Лушци Паланка I Лушци Паланка II Мајкић Јапра Миљевци Модра	30. Стари Град Фалетићи - дио Сарајево XII	31. Трново Башци - дио Делијаш - дио Иловице - дио Јабланица - дио Ледићи Пресјеница - дио Ријека - дио Шабићи Трешчај - дио Трново - дио Турови - дио Умољани	32. Тузла Брешке Докањ Доња Ободница Доњи Мариновићи Драгуња Горња Ободница Колимер
3. Бос. Петровац Бара Рашиновац Колунић	7. Челић Брњик Бучје Челић град - дио Дријенча Хумци Лукавица - дио Миладићи Нахвиоци - дио Пукиш - дио Ратковићи Велино Село Вражићи	12. Горњи Вакуф - Ускопље Бојска Узричје	17. Кисељак Билаловац Брњаци Буковица Дражевићи Хомољ Кулијеш Палез Поткрај	23. Неум Градац II Мошевићи	24. Нови Град Бојник-дио	25. Олово Царева Ђуприја I Царева Ђуприја II Чуништа Долови - дио Клинчићи Миланковићи Олово Град Оловске Луке Солун II Петровићи Солун I Солун II	26. Орашје Угљара Д. Махала II	35. Жепче Бистрица Ораховица			
4. Бужим Баг Бужим Град Добро Село	8. Добој Исток Клокотница Мала Бријесница Велика Бријесница Станић Ријека	13. Градачац Јеловче Село Кереп Срнице Доње Срнице Горње	18. Кладањ Брлошци Братљевићи Цријевчићи Гојаквићи Гојсалићи Гвоздевићи Матијевићи Ночајевићи Пријановићи Равне	23. Неум Градац II Мошевићи	24. Нови Град Бојник-дио	25. Олово Царева Ђуприја I Царева Ђуприја II Чуништа Долови - дио Клинчићи Миланковићи Олово Град Оловске Луке Солун II Петровићи Солун I Солун II	26. Орашје Угљара Д. Махала II	35. Жепче Бистрица Ораховица			

- За ове општине неће бити јавних огласа, већ грађани ако сматрају да су оштећени могу појединачно да се обрате надлежним земљишно-књижним канцеларијама и Савезу Срба из региона
- Подаци катастра некретнина из наведених катастарских општина су преузети у земљишну књигу или су у току припреме за преузимање.

КРАТАК ИСТОРИЈАТ УСПОСТАВЕ ЗЕМЉИШНИХ КЊИГА У БИХ

Аустроугарским премјером крајем 19. вијека обухваћена је територија цијеле БиХ да би 1886. године дефинитивно био успостављен катастар земљишта и на последњој катастарској општини. Земљишна књига је до 1911. године успостављена у укупно 77 катастарских срезова. Током Другог свјетског рата документација катастра земљишта и земљишне књиге уништена је у 27 срезова, међу којима су, између осталих, биле и општине Дрвар, Босански Петровац, Гламоч, Грахово, Сански Мост, Босанска Крупа, Јајце, Кључ, Завидовићи, Жепче и др. На основу копија аустроугарских планова, за подручја 20 катастарских срезова уништеног катастра, урађен је пописни катастар који је имао пореску сврху. Због ограничености аустроугарског премјера и катастра земљишта, с једне, и потреба пројектовања, грађења и уређења простора, који су изискивали више информација о простору, с друге стране, 1953. године се приступило новом премјеру и успостави нове евиденције о земљишту. Примјеном савременог метода, посао новог премјера Босне и Херцеговине обављен је до краја 1991. године на око 92% њеног територија. На тим основама је успостављен катастар земљишта за 50% територија БиХ. Имајући у виду да је земљишна књига у Другом свјетском рату уништена за једну трећину територија БиХ, да је остали дио земљишне књиге у великој мјери неажуран и да не одражава стварно стање власништва, Скупштина СР БиХ је 1984. године донијела Закон о измјери и катастру некретнина, по којем је требала бити успостављена јединствена евиденција власништва и посједа. На основу тог закона је до почетка рата у БиХ био успостављен катастар некретнина на 8% територија БиХ (сарајевске општине Хаџићи и Трново, затим општина Високо те на дијелу општина Дервента, Орашје и Тузла).

ОБЈАШЊЕЊА ШЕФА ЗЕМЉИШНО-КЊИЖНЕ КАНЦЕЛАРИЈЕ ОПШТИНСКОГ СУДА У ТЕШЊУ ДИЈАНЕ БРКИЋ НА МОЉБУ М. ЛИНТЕ

Јавни позив омогућује грађанима бесплатан упис у нове земљишне књиге, док су у појединачним случајевима минимални трошкови 600 марака

Грађани су имали најразличитија питања везана за појединачне случајеве пријаве својих права на некретнине у земљишно-књижним канцеларијама надлежних општинских судова одакле су родом и поријеклом. Предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта је у разговору са шефом Земљишно-књижне канцеларије општинског суда у Тешњу, Дијаном Бркић, објединио сва питања и добио веома корисне одговоре.

● Коју корист грађани имају од процеса Регистрације некретнина?

- Регистрација некретнина је велика прилика да грађани регулишу несређено стање у земљишним књигама које су настале за вријеме Аустро-Угарске тј. у време својих дједова, праједова и чукундједова. На примјер, Васо Васић је био прајед иза кога је остало петоро дјецe, иза њих је остало још шесторо дјецe и сви су они уписани у земљишној књизи са одређеним сувласничким дијеловима. У земљишној књизи имате сувласничке дијелове нпр. 1/72 или 1/95 (у зависности од претходног стања и стања након провођења одређеног рјешења о наслеђивању и сл.) а у катастру имате ситуацију гдје се тих петоро дјецe одмах након смрти

» У старим катастарским књигама многи подаци стари су и више од сто година

оставиоца подијелило на терену и знало се тачно ко шта користи и ужива. Ово је прилика да се стварни (фактички) власник некретнина и упише у земљишној књизи на прецизно одређеној некретнини са тачним обимом права, како би са својом некретнином могао и располагати у њеном пуном обиму права.

● Шта је све потребно за пријаву права на своје некретнине?

- Грађанин подноси пријаву којом пријављује права на своје некретнине. У пријави треба написати број катастарске парцеле или више катастарских парцела и назив катастарске општине за коју је објављен јавни оглас за пријаву права на некретнине. Такође, треба да наведе своју тач-

ну адресу и број телефона на коју га могу позвати из земљишно-књижне канцеларије. У прилогу пријаве треба да достави овјерене копије докумената којима доказује власништво над некретнинама. Пријава и овјерене копије докумената могу се лично предати или послати поштом на адресу надлежног општинског суда (у загради навести да је за земљишно-књижну канцеларију) или послати путем родбине или пуномоћника.

● Колики су трошкови у поступку пријаве на некретнине током јавног позива?

- Поступак пријаве права на некретнине током јавног позива је бесплатан тј. не плаћа се судска такса, објављивање у Службеним новинама и Службеном гласнику нити се плаћа објављивање у штампаним и електронским медијима.

● Како грађани могу да прате процес регистрације некретнина?

- Поступак регистрације некретнина је јаван и транспарентан. Томе у прилог иде чињеница да постоје информациони системи Геопортал и Е-грунт коме могу да приступе грађани. Информациони систем Геопортал се налази на сајту www.katastar.ba. Довољно је да грађани наведу назив општине, катастарске општине и број парцеле и одмах се покаже копија катастарског плана (види се положај парцеле, међе, околне парцеле...) и посједовног листа (види се име посједника, број парцела). Путем информационог система "е-Грунт" који се налази на сајту www.e-grunt.ba грађанима Федерације БиХ је омогућен увид у земљишно-књижне податке на основу броја пар-

цела и броја земљишно-књижног улошка.

● Да ли грађани могу мимо јавног позива да пријаве права на своје некретнине?

- Странка може појединачно тј. мимо јавног позива да пријави права на своје некретнине, односно да поднесе захтјев за успоставу земљишно-књижног улошка.

● Шта је потребно доставити?

- Уз приједлог за успоставу ЗК улошка потребно је доставити слиједићу документацију: препис посједовног листа (након усклађења података), копију катастарског плана, идентификацију некретнина старог и новог премјера, документацију којом се доказује законити посјед некретнина (а која је била правни основ за упис у катастарски операт – купопродајни уговор, даровни уговор, рјешење о наслеђивању...), доказе о уплати трошкова поступка и судске таксе. Сва наведена документација мора бити достављена у оригиналу или као овјерена фотокопија.

● Колики су трошкови појединачног поступка?

- Трошкови износе најмање 600 марака. Наиме, потребно је уплатити: износ од 50 КМ на рачун примаоца *Службени Гласник БиХ*, износ од 50 КМ на рачун примаоца *Службене новине ФБиХ*, износ од 400 КМ на рачун депозита надлежног Општинског суда и износ од 100 КМ судске таксе. О осталим трошковима који се евентуално појаве у поступку успоставе суд ће послати посебно обавјештење подносиоцу захтјева. Приједлог за успоставу ЗК улошка се може поднијети уз услов да су претходно усаглашене површине старог и новог премјера, те да се ради о некретнинама у приватном власништву.

ШТА СВЕ МОГУ ДА БУДУ ДОКАЗИ?

У члану 64. Закона о земљишним књигама тачно се наводи шта све може послужити као доказ да лице пријави права на своје некретнине. Међу могућим доказима могу бити: посједовни лист, копија катастарског плана, уговор о купопродаји, уговор о поклону, уговор о диоби, уговор о замјени, уговор о доживотном издржавању, рјешење о наслеђивању, рјешење о диоби, рјешење о служности пролаза, рјешење о комасацији везано за груписање и нову подјелу земљишта, одлука општинске имовинско-правне службе о додјели земљишта, одлука аграрне комисије о додјели земљишта, документат УНХЦР-а да је лице посједник одређене парцеле или парцела.

ПРАВО НА ВЛАСНИШТВО МОГУЋЕ ЈЕ РЕГУЛИСАТИ И НАКОН ИСТЕКА РОКА ЈАВНОГ ПОЗИВА

● **Шта се дешава са грађанима који нису у року пријавили своја права на некретнине?**
- Ако грађани не пријаве своја права на некретнине у року који је објављен у јавном огласу земљишно-књижна канцеларија надлежног општинског суда ће по службеној дужности прибавити потребне доказе и уписаће грађане као власнике у нову земљишну књигу. Ако не постоје потребни докази земљишно-књижна канцеларија преписаће стање које је затечено у старој земљишној књизи.

НЕ ПОСТОЈИ МОГУЋНОСТ ДА ОПШТИНСКИ СУД ДОНЕСЕ РЈЕШЕЊЕ ДА ОПШТИНА ИЛИ КАНТОН БУДУ УПИСАНИ КАО ВЛАСНИЦИ

● **Да ли општински суд може да донесе рјешење да општина или кантон буду уписани као власници?**
- По закону не постоји могућност да општински суд донесе рјешење да општина или кантон буду уписани као власници одређене некретнине ако се нико од власника или наследника не јави на јавни оглас да пријави права на своје некретнине.

НЕМА РЕТРОАКТИВНОГ ПЛАЋАЊА ПОРЕЗА

● **Многи грађани се прибојавају ретроактивног плаћања пореза на имовину.**
- У Федерацији БиХ нема ретроактивног плаћања пореза на имовину. Постоји само порез на промет и порез на наслеђе и поклон, с тим да је први наследни ред ослобођен плаћања пореза. Купац који купује некретнину плаћа порез на промет у висини 5 посто од вриједности некретнине. Дакле, лице које продаје некретнину не мора приликом овјеравања уговора да достави нотару доказ да је измирио пореске обавезе.

ПИТАЊЕ ДРЖАВНЕ СВОЈИНЕ РЈЕШАВА СЕ У УПРАВНОМ ПОСТУПКУ

● **Каква је ситуација са некретнинама које су у старим земљишним књигама уписане као општенародна својина?**
- Ако у старим земљишним књигама пише да је у питању општенародна својина, општинска својина, државна својина, друштвена својина, лице треба да достави рјешење да је корисник некретнине. Државна својина не може се брисати без судске одлуке или рјешења органа управе којим се утврђује ко је власник некретнине. Ако лице нема судску одлуку или рјешење онда подноси захтјев надлежној имовинско-правној служби у општини да ураде рјешење који доноси у земљишно-књижну канцеларију. На основу наведеног рјешења земљишно-књижна канцеларија га уписује у нову земљишну књигу као власника. Дакле, државна својина се рјешава у управном поступку.

ОПШТИНСКИ СУДОВИ У ФЕДЕРАЦИЈИ БИХ ПРИЗНАЈУ ОСТАВИНСКЕ ПОСТУПКЕ У СРБИЈИ

● **Да ли се признају исправе са оставинских расправа које су закључене у Србији?**
- Исправе са оставинских расправа (нпр. рјешење о наслеђивању и др.) које су завршене судским одлукама у Републици Србији могу да се користе као законите за пријаву права на некретнине пред општинским судовима у Федерацији БиХ.
Оставински поступак је редован судски поступак (није везан за поступак успоставе/замјене земљишне књиге) и проводи се пред надлежним судом или нотаром као судским повјереником, у складу са важећим прописима. Оставински поступак може се водити само једном и то гдје је било посљедње пребивалиште умрлог или како се наследници договоре.

ПОТОМЦИ ДРЖАВЉАНИНА БИХ НЕ СМАТРАЈУ СЕ СТРАНЦИМА

● **Каква је судбина лица која нису рођена у БиХ?**
- По Закону о стварним правима Федерације БиХ странцем се не сматра лице које је рођено у БиХ а живи у другој држави, нити се странцем сматрају његови потомци (синови, кћери, унуци, унуке...). Дакле, потомци држављанина БиХ не сматрају се странцима. Да би лице пријавило права на своје некретнине није потребно да има држављанство БиХ нити личну карту БиХ. Дакле, наследници некадашњих власника (синови, кћерке унуци, унуке, рођаци и др.) могу да пријаве своја права на некретнине без обзира што немају држављанство нити личну карту БиХ. У области наслеђивања чак ни странци немају ограничења.

ПОТВРДА ВИСОКОГ КОМЕСАРИЈА УН О ВЛАСНИШТВУ ЈЕ ВАЛИДАН ДОКАЗ

● **Да ли општински судови прихватају као доказ о власништву потврде Високог комесаријата УН за избјеглице?**
- Дио избјеглих и расељених лица посједује потврде Високог комесаријата УН за избјеглице (УНХЦР) којима им је потврђено да посједују имовину у Федерацији БиХ. Према члану 64. Закона о земљишним књигама наведене потврде се могу употријебити као доказ у поступку пријаве права на некретнине.

ПРЕПОРУКА ЗЕМЉИШНО-КЊИЖНИХ КАНЦЕЛАРИЈА (УРЕДА) У ОПШТИНСКИМ СУДОВИМА

Странке морају имати број катастарске парцеле

Ужељи да дође до одговора у вези са процедуром у појединим случајевима Линта се обратио шефовима земљишно-књижних канцеларија општинских судова у Бихаћу, Босанској Крупи, Санском Мосту, Великој Кладуши, Ливну, Тешњу, Тузли и Сарајеву. Од већине шефова земљишно-књижних канцеларија наведених општинских судова добио је истовјетне одговоре. У њима се истиче да земљишно-књижне канцеларије (уреди) општинских судова могу само у конкретним случајевима давати писмене одговоре док се за општа питања, која занимају велики број грађана, сматрају ненадлежним.

Њихова препорука је да се сва заинтересована лица за пријаву права на своју имовину јаве лично телефоном. Пожељно је да знају број катастарске парцеле или број посједовног листа.

УКОЛИКО ИМАТЕ ПРОБЛЕМ ОБРАТИТЕ СЕ САЗЕЗУ СРБА ИЗ РЕГИОНА

» Сва лица која имају нерегулисану имовину на територији Федерације БиХ могу да се обратe лично, путем телефона или електронском поштом канцеларији Савеза Срба из региона са сједиштем у Новом Саду, улица Булевар Ослобођења 26 (иза бивше зграде Лутрије Војводине).
Радно вријеме канцеларије је понедељком, сриједом и петком од 9 до 16 часова, а уторком и четвртом од 12 до 19 часова).
Бројеви телефона су 021/66 13 600 и 021 /2700 441. Мејл адреса: info@ssr.org.rs
» Све информације везане за процес регистрације некретнина можете наћи на сајту Савеза Срба из региона WWW.SSR.ORG.RS

КОНТАКТИ ЗЕМЉИШНО-КЊИЖНИХ КАНЦЕЛАРИЈА ОПШТИНСКИХ СУДОВА У ФЕДЕРАЦИЈИ БИХ

Кантон	Општински суд	Општина	Телефон	Напомена
Унско-сански	Бихаћ	Бихаћ и Босански Петровац	037/224-180 (централа)	
	Босанска Крупа	Босанска Крупа и Бужим	037/476-538 (централа Босанска Крупа)	Издвојено одјељење Општинског суда у Бужиму. 037/419-510 (централа Бужим)
	Цазин	Цазин	037/539-226 (ЗК канцеларија)	
	Сански Мост	Сански Мост и Кључ	037/689-428 (ЗК канцеларија Сански Мост)	Издвојено одјељење Општинског суда у Кључу. 037/661-100 (централа Кључ)
Посавски	Орашје	Орашје, Домањевац-Шамац и Оуак	037/770-754 (ЗК канцеларија)	
	Орашје	Орашје, Домањевац-Шамац и Оуак	031/716-806 (ЗК канцеларија)	
Тузлански	Грачаница	Грачаница и Добој Исток	035/703-943 (централа)	
	Градачац	Градачац	035/817-417 (ЗК канцеларија)	
	Сребреник	Сребреник	035/951-200 (ЗК канцеларија)	
	Калесија	Калесија, Теочак и Сапна	035/631-373 (централа)	
	Тузла	Тузла и Челић	035/250-082 (ЗК канцеларија)	
	Живинице	Живинице и Кладањ	035/621-240 (ЗК канцеларија Живинице)	Издвојено одјељење Општинског суда у Кладању. 035/367-243 (ЗК канцеларија Кладањ)
	Лукавац	Лукавац	035/367-270 (ЗК канцеларија)	
Зеничко-добојски	Бановићи	Бановићи	035/743-514 (ЗК канцеларија)	
	Какањ	Какањ	032/553-264 (централа)	
	Тешањ	Тешањ, Усора и Добој Југ	032/654-597 (ЗК канцеларија)	
	Високо	Високо, Вареш, Олово и Бреза	032/465-446 (ЗК канцеларија Високо, Вареш и Бреза)	Издвојено одјељење Општинског суда у Олову 032/829-545 (ЗК канцеларија Олово)
	Завидовићи	Завидовићи и Маглај	032/878-347 (централа Завидовићи)	Издвојено одјељење Општинског суда у Маглају. 032/603-403 (ЗК канцеларија Маглај)
	Зеница	Зеница	032/246-328 (централа)	
Босанско-подрински	Жепче	Жепче	032/881-453 (централа)	
	Горажде	Горажде, Пале-Прача и Фоча-Устиколина	038/224-156 (ЗК канцеларија)	
Средњо-босански	Травник	Травник, Витез, Бусовача и Нови Травник	030/547-353 (ЗК канцеларија Травник)	Издвојено одјељење Општинског суда у Витезу (за подручје општина Витез и Бусовача). 030/771-927 (ЗК канцеларија Прозор-Рама)
	Бугојно	Бугојно, Горњи Вакуф-Ускопље и Доњи Вакуф	030/251-005 (централа)	Издвојено одјељење Општинског суда у Новом Травнику 030/795-603 (централа Нови Травник)
	Кисељак	Кисељак, Фојница и Крешево	030/871-574 (ЗК канцеларија)	
	Јајце	Јајце и Добретићи	030/658-060 (ЗК канцеларија) 030/658-057 (централа)	
Херцеговачко-неретвански	Мостар	Мостар	036/580-864 (ЗК канцеларија)	
	Коњиц	Коњиц, Јабланица и Прозор-Рама	036/734-971 (ЗК канцеларија Коњиц и Јабланица) 036/734-970 (ЗК канцеларија Коњиц и Јабланица)	Издвојено одјељење Општинског суда у Прозор-Рама. 036/771-927 (ЗК канцеларија Прозор-Рама) 036/771-928 (ЗК канцеларија Прозор-Рама)
	Чапљина	Чапљина, Столац, Неум и Равно	036/806-402 (ЗК канцеларија)	
Западно-херцеговачки	Читлук	Читлук	036/640-500 (централа)	
	Широки Бријег	Широки Бријег и Посушје	039/705-381 (централа)	
Сарајево	Љубушки	Љубушки и Груде	039/833-816 (централа)	
	Сарајево	Сарајево, Стари Град Сарајево, Центар Сарајево, Ново Сарајево, Нови Град Сарајево, Илијаш, Вогошћа, Хаџићи, Илија и Трново	033/567-680 (централа)	
Кантон 10	Ливно	Ливно, Гламоч, Дрвар, Босанско Грахово, Томиславград и Купрес	034/206-129 (ЗК канцеларија Ливно и Гламоч)	Издвојено одјељење Општинског суда у Дрвару (за подручје општина Дрвар и Босанско Грахово) 034/819-242 (ЗК канцеларија Дрвар и Босанско Грахово). Издвојено одјељење Општинског суда у Томиславграду (за подручје општина Томиславград и Купрес) 034/354-629 (ЗК канцеларија Томиславград и Купрес)

● **НАПОМЕНА: ПОЗИВНИ БРОЈ ЗА БОСНУ И ХЕРЦЕГОВИНУ ЈЕ 00 387**

У ТЕМИШВАРУ ОДРЖАНА ЧЕТВРТА КОНФЕРЕНЦИЈА СРБИ У РЕГИОНУ И СРБИЈА - ПЕРСПЕКТИВЕ (17 - 19. 11. 2017)

» Српски посланик у Парламенту Румуније Славољуб Аднаћ, Генерални конзул Републике Србије Владан Тадић, народни посланик Марјана Мараш, државни секретар Департамента за међуетничке односе Владе Румуније Енико Каталин Лазцико, председник Савеза Срба из Румуније Огњен Крстић, Генерални секретар председника Републике Србије Никола Селаковић и председник Асоцијације Ствараоци Републике Српске Момчило Крајишник

Срби из региона подржавају доношење Декларације о опстанку српске нације

У организацији савеза Срба у Румунији (ССР) у Темишвару је 17-19. новембра 2017. године одржана четврта конференција под називом *Срби у региону и Србија – перспективе*.

На почетку конференције учесници су поздравили домаћин и организатор скупа председник ССР Огњен Крстић и архијерејски замјеник Српске православне цркве епархије Темишварске протојереј-ставрофор Маринко Марков, који је пренио поздраве епископа будимског и администратора Темишварског Лукијана.

У име Владе Румуније државни секретар Департамента за међуетничке односе Енико Каталин Лазцико поздравила је идеју сарадње српских заједница из региона и скупове на којима се артикулишу њихови проблеми и дефинишу заједнички приоритети.

Лазцико је објаснила подјелу надлежности румунских органа у материји заштите права националних мањина.

Генерални секретар пред-

седника Републике Србије Никола Селаковић цитирао је румунског председника владе између два свјетска рата Никале Јоргу, који је својевремено рекао да Румунија има два савезника, Србију и Црно Море.

ДЕКЛАРАЦИЈА СЕ ПРИВОДИ КРАЈУ

Селаковић је изразио захвалност на ставу Румуније по питању једнострано проглашене независности Косова и на њеној принципијелној подршци Републици Србији.

– Подсетићу да је ОЕБС дао највеће оцјене за систем националних савета националних мањина – рекао је Селаковић и потом се осврнуо на израду Декларације о опстанку српског народа.

– Србија приводи крају поменуто Декларацију, која у једном дијелу међународне јавности није наишла на позитиван одјек. Упркос томе, и прије завршетка Декларације започело се са спровођењем мјера, које ће бити прилагођене конкретним потребама по земљама гдје живе наши

сународници. У Подгорици је већ купљен објекат за формирање *Српске куће*, а обезбијеђена су средства за исте намјене у Вуковару и Книну – рекао је Селаковић и нагласио да је Декларација усмјерена на заштиту права Срба на употребу матерњег језика и ћирилице као матичног писма.

Као посланица Народне скупштине и чланица Одбора за дијаспору и Србе у региону окупљенима се обратила Марјана Мараш, која је позвала на слоност и јединственост у остварењу заједничке идеје очувања културног и националног идентитета српског народа гдје год да они живе.

Из Републике Српске у име Асоцијације *Ствараоци Републике Српске* окупљенима се обратио Момчило Крајишник, који је потврдио развијеност веза и блискост матице и Републике Српске како, у институционалном тако и емотивном смислу.

Крајишник се заложио за реализацију што више заједничких пројеката Републи-

» Никола Селаковић

ке Србије и Републике Српске од којих је приоритет дао заштити ћириличног писма, српског језика, али и изразио став о неопходности унапријеђења економских веза, најприје кроз проналажење модела за либерализацију граничног режима са матицом.

Представник Самоуправе Срба у Мађарској и посланик у Парламенту Мађарске Љубомир Алексов, информисао је о добром положају Срба у Мађарској, који имају статус националне мањине. Таквом третману доприноси квалитет политичких односа између Србије и Мађарске. Алексов је присутне информисао о активностима на обнови и проширењу српских школа и вртића, који биљеже пораст дјеце. Он је предложио да Србија покуша да искористи искуства Мађарске, која је прва у очувању националног идентитета. Такође, Алексов је предложио оснивање регистра на националном нивоу о свјетским српским вредностима.

ДРАМАТИЧАН ПОЛОЖАЈ СРБА У АЛБАНИЈИ

Из Албаније скупу се обратио Павле Јакоја Брајовић из удружења *Морача – Розафа*, који је указао на тежак положај Срба у овој земљи. Тамо су Срби у прошлости насилно мијењали лична имена, прогоњени, превођени у ислам. Брајовић је предложио подршку матице у формирању *Српске куће* у Скадру, отварање почасног конзулата Србије у Скадру, рјешавање проблема пријема у држављанство Србије, учење српског језика и заштити и одржавању срп-

ских историјских споменика. Као рјешење у остварењу својих права затражио је да Србија инсистира на поштовању принципа реципроцитета, односно да држава Албанија према њима има исти третман каква имају Албанци у Србији.

Представници Српске заједнице у Македонији Гордана Јовић Стојковска и Демократске партије Срба у Македонији Зоран Жутић говорили су о дискриминацији српске заједнице у Македонији. Највећи проблем је онемогућавање реализације наставе на српском језику. Наиме, у Македонији постоји само једна школа у којој се настава одвија на српском језику, али су родитељи изложени притисцима, како би дестимулисали да у тој школи образују своју дјецу.

Њихов закључак је да Македонија само декларативно помаже српској заједници, а у реалности не издваја никаква средства.

СЛОВЕНИЈА НЕ ПРИЗНАЈЕ СТАТУС МАЊИНЕ

Петар Дамјанић из Националног савета Срба Словеније и Драго Војводић из Савеза српских друштва Словеније подјестили су да је и даље отворено питање „брисаних грађана српске националности“ (око 25.000).

– Забрињавајуће је што Срби ни данас немају статус националне мањине, ту је и проблем учења српског језика – рекли су представници Срба у Словенији, закључујући да би било нужно отворити *Српску кућу* у Љубљани.

Представници из Хрватске, Српског народног вијећа из Загреба Светислав Микетић, Градске управе Вуковар Срђан Милаковић и Заједничког вијећа општина Јован Влаовић и Удружења Срба из Хрватске Милојко Будимир мијењали лична имена, прогоњени, превођени у ислам. Брајовић је предложио подршку матице у формирању *Српске куће* у Скадру, отварање почасног конзулата Србије у Скадру, рјешавање проблема пријема у држављанство Србије, учење српског језика и заштити и одржавању срп-

права националних мањина за Србе представља само форму јер се механизми заштите и контроле не примјењују. И даље нису ријешена станарска права, нису исплаћене пензије за више од 50.000 пензионера, а ту је и велики број тајних оптужница које су неефикасније средство за спречавање повратка избјеглих.

АСИМИЛАЦИЈА СВДА ПРИСУТНА

Из Црне Горе у име Српског националног савета Црне Горе обратио се Момчило Вуксановић, који је говорио о активностима савета као начина за очување српског идентитета. Навео је да није задовољан функционисањем институције Р. Србије које су задужене за односе са Србима у региону. Вуксановић је процес асимилације српског народа у Црној Гори оцијенио као државни пројекат, како би Црногорци постали већински народ.

Потпредседник ССР и српски посланик у Парламенту Румуније Славољуб Аднаћ и почасни председник ССР Славомир Гвозденовић говорили су о позитивном односу Румуније према српској националној мањини, која сваке године издваја знатна финансијска средства за реализацију различитих пројеката, чији је циљ очување српског националног и културног идентитета.

Упркос томе и подршци матице, попут недавне донације уџбеника за српску школу у Румунији, асимилација је највећи проблем.

Они су затражили формирање посебног министарства за дијаспору и Србе у региону, већу подршку образовања кроз стипендије, организовање свесрпског сабора у Београду и подршку крвним организацијама Срба у региону.

Конференција је завршена обиласком Српске православне епархије темишварске и других српских знаменитости у Темишвару, као и присуством свечаном концерту КУД-а *Младост* у дворани Капитол, који је одржан у оквиру дванаестих *Дана српске културе* у Темишвару.

БЕСНА МАТИЋ ВУКАДИНОВИЋ

ЗАКЉУЦИ СА КОНФЕРЕНЦИЈЕ

- Конференција пружа подршку и подржава најављену иницијативу Декларације Србије и Републике Српске о опстанку српске нације;
- Захтев да Србија олакша и убрза поступак пријема у држављанство Републике Србије као и могућност увођења једног новог термина – статуса припадника српског народа;
- Захтев да Србија земљама у региону пружи већу подршку у очувању српског језика и српског образовања (стипендије за ученике и студенте, усавршавање наставничког кадра, обезбјеђење уџбеника и дидактичког материјала, организовање тематских љетњих школа и кампова – *Српски језик са елементима националне културе*, итд...);
- Одређивање дана српског језика Срба у расијању уз консултацију и сагласност представника најзначајнијих културних и духовних институција српског народа у српским земљама и расијању;
- Апел за преиспитивање институционалног оквира повезивања Републике Србије за сарадњу са Србима изван Србије (попут пређашњег Министарства вјера и дијаспоре Републике Србије);
- Апел за изналажење могућности и начина да се за Србе из региона обезбједи заступљеност у Парламенту Србије;
- Конференција је подржала став да се

идентификују и подрже репрезентативне (крвне) организације у региону (како се не би уситњавали), а прије сваког радног сусрета мјешовитих међудржавних комисија да се ураде консултације са легитимним представницима Срба из земаља региона.

- Конференција је подржала иницијативу за штампање јединственог српског буквара ради очувања српског културног и језичког идентитета, са којом су се већ усагласиле најзначајније културне и духовне институције српског народа у српским земљама и расијању, међу њима Матица српска (најстарија српска културна институција) и Српска књижевна задруга (најстарија српска издавачка кућа).
- Да се у Београду организује свесрпски сабор на ком би Срби из региона показали највредније и најлепше своје: од свјетских уметника, научника, писаца – до једне заједничке смотре традиционалне културе;
- Институционализовати рад Конференције националних организација Срба из региона, да редовно засиједају најмање два пута годишње (у прољеће и у јесен);
- Конференција је усвојила оснивање координативног одбора од два члана са једногодишњим мандатом, задужена за припрему и координацију предстојећих редовних засиједања конференције.

У БЕОГРАДУ ОДРЖАНО ПРЕДАВАЊЕ НА ТЕМУ ШКОЛСТВО У ОПШТИНИ ГОСПИЋ ОД ПОЧЕТКА 18. ВИЈЕКА ДО 1990. ГОДИНЕ

Школство у Госпићу образовало је и највећег српског генија – Николу Теслу

» Борђе Пражић

У организацији Удружења Госпићана Никола Тесла у сали општине Нови Београд, одржано је предавање *Школство у општини Госпић од почетка 18. вијека до 1990. године*.

– Ово предавање посвећено је стотинама учитеља, наставника и професора, који су свој живот и рад уложили у образовање личке младости, радећи у веома тешким условима. Захваљујући њиховом образовном и васпитном раду, више стотина генерација младића и дјевојака из Лике стекло је потребно образовање и изведено је на прави пут – рекао је Ђорђе Пражић, у уводном говору, одржаном пред више десетина присутних међу којима је био и замјеник председника Одбора за дијаспору и Србе у

региону у Скупштини Србије Миодраг Линта.

У име Удружења и свих некадашњих госпићких ђака, Пражић је посебно поздрављено присуство просвјетне раднице и чланове породица умрлих просвјетних радника са подручја општине Госпић и читаве Лике, који су се одазвали овом скупу.

– Просвјетни радници из редова српског народа нису били само предавачи и васпитачи, него и најодговорнија лица која су руководила школским установама – рекао је Пражић и подсетио да је највећи српски генија Никола Тесла своје прве образовне кораке направио у личком школству.

ТЕКСТ И ФОТОГРАФИЈЕ:
ЖЕЉКО ЂЕКИЋ

» Зграда Гимназије у Госпићу

ПРОФЕСОР МИЛЕ РАЈЧЕВИЋ О ОСНОВНОМ ОБРАЗОВАЊУ

Један од учитеља био Сава Мркаљ

Отрновитом путу развоја школства на простору општине Госпић говорио је професор Миле Рајчевић, некадашњи директор основне школе *Народни хероји Ката Пејновић и Нада Димић*.

– За све оне који су Ликом управљали било је важније да Лика има добре војнике, који ће се храбро борити и ратовати, него да буду писмени. Претече школа у Лици постоје у самостанима, гдје се учило читање и писање, а уз то ученици су упућивани и у латински језик, рачунање и црквено пјевање – рекао је Рајчевић, уз напомену да је Лика ишла у корак са осталим крајевима у Хрватској.

ПРВА СРПСКА ШКОЛА ОТВОРЕНА У ЗАЛУЖНИЦИ

– Послије протјеривања Турака, Лика је ушла у састав Војне Крајине којом је управљао Бечки двор. Насељавањем Лике српским становништвом из Србије, Босне, Херцеговине и Црне Горе, нарочито у првој половини 18. вијека, оснивају се српске православне школе, о чијем су раду водиле бригу српске црквене општине. Прва српска школа у Лици основана је у Залужници крај Оточа 1752. године, коју је подигао владика горњокарловачки Павле Ненадовић у

Метку крај Госпића – рекао је Рајчевић и додао да је отварањем српске школе у Метку 1752. године почела оживљавати просвјетитељска и духовна активност у српским селима: Почитељу, Читлуку, Дивоселу, Барлетима, Врепцу, Могорићу, Плочи, Кику, Радучу...

– За учитеља у српску школу 1799. године долази први реформатор српске ћирилице Сава Мркаљ. У оригиналном спису Саве Мркаља написаном у Госпићу 19. јула 1799. године види се да је Сава Мркаљ имао 11 ђака – рекао је Рајчевић, који се осврнуо и на период отварања пучких школа у Лици у вријеме владавине Марије Терезије и њеног сина Јосипа II.

– Пучке школе у Лици дјелиле су се на општинске и државне. Општинске пучке школе су дворазредне и тро-

разредне, док су се државне пучке школе дјелиле на дворазредне и четвороразредне више школе – рекао је Рајчевић и напомену да се лично школство послје распада Аустроугарске монархије и стварања Краљевине СХС развијало према Закону који је обавезао Земаљску владу да се у сваком мјесту „гдје има барем четрдесеторо дјеце за школу, обавезно мора отворити пучка школа”.

ТРИ ФАЗЕ РАЗВОЈА ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА

– Почетком 19. вијека отворене су школе у готово свим већим селима на територији Госпића. Посебан значај на просвјетном, културном, спортском и образовном преображају ових мјеста дали су својим садржајима српска добротворна друштва (Привредник), културно-просвјетна друштва, домови културе – рекао је Рајчевић, уз напомену да су основне школе у ратном периоду 1941–1945. године у српским селима престале са радом.

– Послијератни развој личног школства обиљежавају три карактеристична периода. Период 1945–1953. године карактерише изградња порушених школа и других школских и просвјетних установа. Други развојни период у школству траје 1953–1963. године када се остварује потпуно осмогодишње школовање. Треће раздобље у развоју школства у Лици траје од 1963. године до деведесетих година 20. вијека, а карактерише га даљна децентрализација, интензивира се превоз ученика у матичне школе, активно се ради на подизању стручности у школама, стварају се материјално квалитетнији услови за рад школа – рекао је Рајчевић, који се потом осврнуо на рад осмогодишње школе, која је основана у Госпићу 1957. године.

ПРОФЕСОР ДУШАН ЂАКОВИЋ О СРЕДЊОШКОЛСКОМ ОБРАЗОВАЊУ

Средњошколски центар са 1.500 ученика био највећи у Југославији

О средњем образовању говорио је некадашњи директор Центра одгоја и усмјереног образовања Никола Тесла у Госпићу Душан Ђаковић.

– Госпићка гимназија отпочела је са радом 1860. године у објекту Музеја Лике, да би 1939. била пресељена у зграду „старе гимназије” – рекао је Ђаковић, додајући да је са радом и ђачки дом у официрској згради на чардаку.

– По завршетку рата 1947. године, гимназија и учитељска школа усељене су у обновљену зграду, а у стару гимназију су се уселиле школе које су образовале кадрове за привреду. Истовремено је почео да ради и ђачки дом за ученике средњих школа, а у Личком Осик у исте 1947. године почиње са радом индустријска школа пресељена из Раковице – рекао је Ђаковић, уз напомену да се број ученика мијењао.

– Гимназију је тада похађало 650 ученика (до 20 одјељења), учитељску школу 240 ученика (8 одјељења), док је школу ученика у привреди похађало 640 ученика (до 19 одјељења) за 16 занимања. У ђачком дому становало је до 180 ученика – рекао је Ђаковић, који се осврнуо на реформу средњих школа у Госпићу до које долази 1974. године.

– Све средње школе се удружују и оснива се Центар одгоја и усмјереног образовања Никола Тесла. Овај центар

у готово 100 одјељења похађало је око три хиљаде ученика и била је то највећа школа у тадашњој Југославији – рекао је Ђаковић и додао да је овај Центар похађало још 1.500 полазника, који су се образовали уз рад од I до V степена школовања, а имао је и своја подручна одјељења у Оточцу, Доњем Лапцу, Грачацу, Перушићу, Врховинама...

– Према оцјенама просвјетних савјетника, центар је заузимао једно од пет првих мјеста у Републици Хрватској. Многи ученици овог Центра освајали су прва мјеста на републичким такмичењима у машинској и електро-техничкој струци, литералним радовима, страним језицима, посебно руском, као и спортским такмичењима, прије свега, у рвању – са поносом је истакао његов најмлађи директор, професор Душан Ђаковић.

ПРОФЕСОР НИКОЛА УЗЕЛАЦ О ВИШЕМ И ВИСОКОМ ОБРАЗОВАЊУ

Традиција учитељског образовања

Бивши продекан и декан Педагошке академије у Госпићу магистар Никола Узелац је подсетио да је 1919. године у Госпићу отворена Учитељска школа, која је функционисала до 1965. године.

– Традицију учитељског образовања је наставила Педагошка академија у Госпићу, која је основана 7. октобра 1963. године и била је то прва виша школа у Лици – рекао је Узелац, напомињући да је простор за рад био на другом и трећем спрату гимназије Никола Тесла.

– Организован је редовни и ванредни студиј за звање наставника у трајању од четири семестра и стицање више стручне спреме. Настава је би-

ла организована у пет студијских група: разредна настава – хрватско-српски језик, разредна настава – математика, хрватско-српски – земљопис, хрватско-српски – повијест, повијест – земљопис. Те 1963. године било је уписано 69 редовних и 96 ванредних студената. Број студената растао је

тако да је у школској 1969. и 1970. години било 393 редовних и 335 ванредних студената – рекао је Узелац и додао да је Педагошка академија 1975. године постала чланица Свеучилишта у Ријеци.

– Од оснивања академије до њене интеграције у Педагошки факултет, на академији је дипломирало 890 студената. Међу дипломираним студентима најбројнији су били наставници разредне наставе, укупно њих 404 – рекао је Узелац, напомињући да су у наставној 1990/91. години на академији предавала три доктора наука, четири магистра, један академски сликар и два професора за стручне предмете.

РЕФЕРЕНДУМ О УДРУЖИВАЊУ

– Рјешењем НОО-а 23. 12. 1958. године Народна осмогодишња школа подијељена је у двије основне школе, I и II основну школу. Референдумом проведеним 1979. године, школе су се удружиле у јединствену основну школу, која је носила назив: Основна школа *Народни хероји Ката Пејновић и Нада Димић* све до 1991. године – рекао је Рајчевић, који се потом осврнуо на 1991. годину у којој је дошло до распада СФРЈ.

– Грађанским ратом у Хрватској престале су са радом основне школе у српским селима: Дивоселу, Читлуку, Почитељу, Медаку, Радучу, Папучу, Крушковцу, Плочи, Могорићу, Вребацу, Вребацки Павловац, Лички Осик, Острвица, Широка Кула, Студенци, Косињ..., а послје Олује српска села су остала и без народа и без школа – рекао је Рајчевић, уз закључак да је „образовање услов просперитета сваке земље.”

НИКОЛА ЦЕРОВАЦ, ПРЕДСЈЕДНИК СРПСКОГ КУЛТУРНОГ ДРУШТВА ЗОРА КНИН-БЕОГРАД, ДОБРО ПАМТИ РИЈЕЧИ ПАТРИЈАРХА ПАВЛА

НЕМА ПОВРАТКА СВЕТИЊА ДОК СЕ СРПСКИ НАРОД НЕ ВРАТИ НА ВЈЕКОВНА ОГЊИШТА

Никола Церовац је у два наврата обнављао град Српског културног друштва Зора. Он је за читаоце *Српског кола* открио многе непознате детаље око обнове друштва која се десила у Книну 1989. године. Након трагедије српског народа и протјеривања током злочиначке акције *Олуја*, Церовац је био и међу оснивачима београдске *Зоре*, која је очувала континуитет и остала у изузетно тешким околностима.

Ипак, можда је назначайнију животну улогу судбина додјелила Николи Церовцу у очувању дијела културног блага српског народа из црква и манастира са простора сјеверне Далмације. То је предодредило његов сусрет са блаженопочившим патријархом Павлом, који му је недвосмислено поручио „да не треба враћати иконе док год нема повратка српског народа”.

Церовац је подсетио на рад првог друштва *Зора*, које је основано 1901. године у Книну као културно и привредно друштво које је требало да живи од донација и да се бави културом и привредом.

– *Зора* је активно djelovala до 1915. године, када је у Сињу трагично убијен њен посљедњи предсједник Онисим Поповић. Имао сам срећу да сам био у организацији оснивања Српског културног друштва *Зора* у Книну 1989. године.

● Како сте се нашли међу оснивачима СКД *Зора*?

– Сада могу рећи да смо новинар Јово Покрајац и ја, у договору са пријатељима, добили задатак да помогнемо иницијативни одбор у Книну, који је у то вријеме djelovao на обнови рада СКД *Зора*. Наиме, истог дана, 8. јула 1989. године, освештана је нова зграда Богословије у манастиру Крка, која је уједно и најстарија српска богословска школа.

● Како је протекао сам чин оснивања?

– Било је доста проблема и препрека у самом Книну око оснивања, али прећутно оснивање *Зоре* одобрено је у Кистањама, пошто смо тамо подијели захтев. Међутим, сјећам се да је неко дојавио да је и ту дошло до забране. Онда су људи из организације донијели одлуку да се крене према стадиону НК *Буковца*, који се налазио на путу за Биочино село. Ишло је доста народа који су говорили да иду на оснивање *Зоре*, а да притом нико није имао појма гдје је то. Кренули смо према стадиону. Стадион је био закључан, нико није имао кључ. У тој гужви неко је провалио на стадион да би се скупчили у једном ћошку.

● Колико је било присутних људи?

– На оснивачком документу била су 74 потписа. Претходно смо се сагласили да Јово Опачић буде предсједник. Он је на то пристао и на скупу је требало да се прочита статут, да се једногласно по договору прогласи оснивање Српског

културног друштва *Зора* са програмом који смо већ имали припремљен и написан. Дошло је до кошњања у гужви, а околно је била полиција. Послије неког времена смо се растали а наредног дана на далматинском Косову код цркве Лазарице састали се са њежом да се направи састанак у Книну ради договора о даљим активностима Српског културног друштва *Зора*. Међутим, неко је из те масе на далматинском Косову, а било је пуно свјета, тражио да се, по традицији на далматинском Косову, одржи бесједа. Међутим, професору Јовану Рашковићу, који је био предвиђен да одржи говор, то није било омогућено. Многи су тражили да се бар прочита његово писмо, али ни то није дозвољено. Присутни су тражили да изађе Јово Опачић и прочита програм Српског културног друштва *Зора*. Тензије су расле, програм је прекинут, Јово Опачић је сутрадан ухапшен, а *Зора* није регистрована. Други оснивачки скуп је одржан 28. новембра у селу Плавну. Под тим документима *Зора* је регистрована.

● Како је дошло до сарадње ликовних уметника и манастира Крка?

– Радио сам у Удружењу ликовних уметника Србије. Тамо сам од једног старијег колеге сазнао да је 1949. године тадашњи игуман манастира Крка Онисим Опачић писао управу удружења да пошаље уметнике у манастир, који би се поводом 550-годишњице обиљежавања Косовског боја сакупили код цркве Лазарице и тамо стварали своја уметничка дјела. Том позиву се одазвало доста уметника. Један од њих био је и покојни академик Бата Михајловић. Он је отишао у манастир Крку и оставио неколико дјела за која мислим да су и данас у манастиру.

● Ко се све укључивао у акцију?

– У старој Југославији је на иницијативу чувеног сликара Петра Омчикуса и његове супруге Косе Бокшан заживјела прва уметничка комуна позната под називом Задарска група. У њој су се налазили и Мића Поповић, Вера Божичковић, Бата Михајловић, Љубинка Јовановић. Они би приликом одласка у Задар готово редовно посјеђивали и манастир Крка. И академик Дејан Медакловић је у својим списима описи-

вао своје обиласке манастира Крка, и уопште свој боравак у Далмацији.

● Да ли сте имали прилику да се упознате са садржајем ризнице?

– У Београду је средином осамдесетих година прошлог вијека одржана велика аукција на коју се одазвало око 500 уметника са жељом да се помогне Книну и Грахову. Наиме, тај крај је тада погодио разарајући земљотрес, па је ова аукција била један од видова помоћи пострадалима становништву. Одбор је одлучивао коме ће шта да упути, а ја сам сугестијама помогао да се оснује збирка српског сликарства и да се поклати музеју Книна, а да се друга збирка поклати Босанском Грахову. У оквиру ове збирке се налазио и велики књижни фонд. Већи дио прикупљених новчаних средстава тада је уплаћен на рачун манастира Крка, као помоћ обнови и сређивању ризнице. Драгоцјености манастира Крка по броју и уметничкој изradi и историјском трајању убрајале су се у највредније ризничке цјелине Српске православне цркве, одмах послје ризница манастира Хиландара, манастира Дечани и Цетињског манастира. Та акција је наишла на добар одјек у народу, а ја сам остварио ближи контакт са тадашњим далматинским епископом Николајем. Захваљујући данашњем митрополиту дабробосанском Хризостому, који је у то вријеме био монах у манастиру Крка, имао сам прилику да видим цјелокупну ризницу.

● Каква је данас судбина ризнице?

– Неки предмети су враћени, неки су у манастиру Драговић, неки у манастиру Крупа, али најважније је да је највећи дио ризнице сачуван. Послије конзервације и реставрације показали смо и јавно презентовали 156 икона са книнско-дрнишко-врличког простора,

» Међу оснивачима *Зоре* у Кистањама (1989) био је и владика Атанасије Јевтић

ТЕШКО НАМА СА НАМА

– Подјеле су лоше за сав српски род, али посебно за нас Крајишнике. Веома је лоше што након свих преживљених несрећа нема слоге. Данас у Србији постоји око 150 разних друштава са крајишким предзнаком. Ми смо покушали да то сјединимо у једну кровну институцију, коју би држава Србија подржала и дала нам слободу да те наше различитости сами каналишемо. Нажалост, и даље много више енергије губимо у разједињавању него сједињавању. Морали бисмо бар према општим вредностима усагласити ставове. Жеља нам је и да са Српским културним друштвом *Просвјета* из Загреба успоставимо што већу сарадњу. Надамо се да ће доћи неко боље вријеме у коме ћемо се више бавити собом, а мање дневно-политичким питањима.

које су каталошки обрађене. Данас се већином налазе у ризници Српске православне цркве у Сремским Карловцима.

● Да ли је икад објављена штампана публикација на којој је ризница из манастира Крка представљена?

– Ризница никад није јавно презентована. Постојала је иницијатива 1994. године да се направи монографија *Православна Далмација – ризница манастира Крка*, али до реализације никада није дошло. Аника Сковран је живи свједок тог покушаја, а управо је она написала предговор овог несужењог дијела који и данас чувам.

● Зашто та монографија није угледала свјетлост дана?

– Мислим да је то питање за црквене великодостојнике који су најкомпетентнији. Мој је утисак да је то неко спријечио. Никад нисам сазнао разлог, а по кулоарима се шушкало да је наређено да се то не дира и не отвара за јавност.

● Да ли је било покушаја да се ризница врати у Крку?

– Патријарх Павле ми је једном приликом рекао: „Никола, не дозволите да се то мало наших светиња враћа доље до повратка нашег народа.” Те његове ријечи остале су ми у памћењу, зато сам и данас мишљења да то не треба вратити док се не створе други услови, безбједнији, док наш народ не буде у својим кућама, покрај наших цркава. Међутим, постојала је намјера, и то неопредивног очувања *Олуја*.

● Шта се тада десило?

– Судбина и Божја промишљања да баш ја то спријечим. Наиме, идеја неких кругова у Книну је била да се за Видовдан 1995. године реставрирано културно благо прикаже нашем народу у Книну. О овим намјерама нисам био обавијештен. Уочи самог транспорта позвао ме је конзерватор Радован Пилџак из Народног музеја и обавијестио да је стигао фургон из ковнице новца. Дје-

ловало је да је све договорено на државном нивоу. Позвао сам телефоном владика Лонгина и обавијестио га о намјерама, уз сугестију да би било паметније сачекати неке боље дане. Том приликом владика Лонгин ми је саопштио да је имао информацију да сам ја и сагласан са том идејом, што није била истина. Тада сам му сугерисао да би одмах ваљало послати телеграм Народног музеја, како би се цијела акција обуставила. На челу Народног музеја тада се налазио, сада покојни, Јефта Јефтовић, који је прихватио молбу далматинског епископа, те је у року од сат времена све стопирано. На тај начин, иконе из сјеверне Далмације су избјегле злосрећну судбину многих икона из других православних цркава и манастира широм Крајине, које су уништене или нестале током *Олује*.

● Хрватска је и у овом случају тражила српску баштину?

– Постоји споразум по коме би Србија то могла да врати, али како да се врате иконе ако се по сваку цијену спрјечава враћање српског народа на своја вјековна огњишта. Кад је у питању културна баштина постижу се споразуми. Враћање народа данас је у другом плану. Хрватска јасно показује да јој је много више стало да се домогне баштине него да омогући нормалан живот народу који је ту баштину створио.

● Како се СКД *Зора* родила у Београду?

– У Пашића књижари код Љиње Танић састајали смо се и одлучили да наставимо активности кроз Српско културно друштво *Зора* са донекле измијењеним називом, односно Српско културно друштво *Зора* Книн-Београд. Друштво би djelovalo у оквиру удружења Срба из Хрватске. Било нас је петнаестак, укључујући и предсједника Српског културног друштва *Просвјета* из Загреба Слободана Узелца. Одлучили смо да направимо нови редизајн знака. Први знак је радио покојни сликар Света Ђурић, који је поријеклом из села Плавна. Редизајн је радио други уметник, Миле Грозданић, поријеклом из Лике. Потом смо се регистровали у оквиру Удружења Срба из Хрватске и наставили наше активности.

● Које су биле активности обновљеног друштва?

– Кренули смо са објављивањем нових књига и до данас смо објавили више од 200 наслова. Велики дио тог фонда чине научна дјела, којима се потпомаже квалитетније истраживање историје Срба у Хрватској. Посебно бих нагласио важност зборника *Книнска крајина*. Највећи број ових наслова је презентован у Етнографском музеју у Београду, уз пригодан културно-умјетнички програм.

● Остали сте досљедни и у ликовним активностима?

– Игром судбине, уметничка збирка братства манастира Крка, затечена на изложби у

Санском Мосту, у августу 1995. године, спашена је од уништења захваљујући личном ангажовању члана братства, бањалучког сликара Михајла Ракиће. Ова збирка је током времена обишла многе галерије широм Републике Српске и Србије. Занимљиво је да се збирка 1999. године затекла у Призрену, на Косову и Метохији, и да је игром случаја опет спашавана у јекну НАТО бомбардовања Србије. Послије рата промовисали смо нашег доброг сликара акварелисту из Карловца, покојног Ђорђа Петровића, којем смо организовали велику изложбу у Уметничком павиљону Цвјета Зузорић на Калемегдану, која је потом обишла многе галерије у Србији и Републици Српској. Такође, у павиљону Цвјета Зузорић је организована монументална изложба *Крајишки сликари 20. вијека*. Збирку уметничког братства манастира Крка 2000. године вратили смо у манастир и обновили рад уметничке колоније у манастиру Крка. Ова збирка данас посједује преко 250 уметничких дјела. Недавно смо у Београду одржали 31. Книнско-крајишки ликовни салон, који је 18. у избјеглиштву. Тај континуитет окупља уметнике са простора Крајине. Покров пресвете Богородице је крсна слава Книна и управо зато смо одабрали да се сваке године дан раније окупимо на ликовном Крајишком салону. Док постојимо, трудимо се да његајемо ту традицију. Крајишки салон носи и аутентичне награде, које су карактеристичне за стари зајави. Напомињем, да све ове културне активности финансијски подржава Комесаријат за избјеглице Владе Републике Србије, Канцеларија за дијаспору, Удружење Срба из Чикага, као и многи наши пријатељи широм Србије.

● Ко су досадашњи добитници тих награда?

– Постоје три награде, које додјељује СКД *Зора*. Сребрни прстен уметничког братства манастира Крка сваке године додјељује се за Видовдан, када се и промовише зборник *Книнска Крајина*. Награда за ликовно стваралаштво на Крајишком салону додјељује се сваке године уметнику не старијем од 35 година, академски образованом. Награда је спомен трагично пострадалима уметнику Борису Маркушу Мингу. И напосљетку, ту је и награда Уметничког братства Манастира Крка, која се такође додјељује на Крајишком салону. Надамо се да ће да нас подржати Министарство културе. Нису то велики износи, а били би веома драгоцјени да одржимо Крајишки салон као традиционалну манифестацију као што су многе по Србији. Већина Крајишника данас живи у Србији и ми немамо алтернативу, нити жељимо да даље селимо манифестацију, која има већ озбиљну традицију.

ТРИФКО ЂОРОВИЋ

ПРЕСУДА ХАШКОГ ТРИБУНАЛА ШЕСТОРИЦИ БИВШИХ ЛИДЕРА ТЗВ. ХЕРЦЕГ БОСНЕ ПОТВРДИЛА ЈЕ ДА ЈЕ ЦИЉ БИО СТВАРАЊЕ „ВЕЛИКЕ ХРВАТСКЕ“

Линта: Колинда мора уклонити бисту ратног злочинца Фрање Туђмана из свог кабинета!

АКО СЕ НЕ ПРОМИЈЕНЕ СВИ НАЗИВИ УЛИЦА СА ТУЂМАНОВИМ ИМЕНОМ И НЕ УКЛОНЕ СПОМЕНИЦИ И БИСТЕ, ЈАСНО ЈЕ ДА СЕ ЗАГРЕБ НЕ ОДРИЧЕ СНА О „ВЕЛИКОЈ ХРВАТСКОЈ“

Пресуда Жалбеног вијећа Хашког трибунала шесторици бивших лидера тзв. Херцег Босне којом су потврђени наводи из првостепене пресуде да је Хрватска била једини агресор у рату у Босни и Херцеговини. Такође, потврђено је да је Фрањо Туђман био организатор заједничког злочиначког подухвата чији циљ је био стварање етнички чисте Велике Хрватске. Нажалост, Хашки трибунал многе друге пресуде, за разлику од ове, није доносио на основу чињеница и доказа већ под притиском западних центара моћи - оцијенио је предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта.

Он истиче да је због тога било могуће да Жалбено вијеће Хашког трибунала новембра 2012. године донесе скандалозну ослобађајућу пресуду хрватским генералима Готовини и Маркачу. Првостепеном пресудом је било недвосмислено утврђено да је акција „Олуја“ била удружени злочиначки подухват на челу са Фрањом Туђманом чији циљ је био насилно протјеривање преко 220.000 крајишких Срба и стварање етнички чисте Велике Хрватске. Прије акције Олуја Хрватска је била већ насилно протјерала преко 250.000 Срба из хрватских градова и у претходним хрватским злочиначким акцијама.

ПОТВРЂЕН УДРУЖЕНИ ЗЛОЧИНАЧКИ ПОДУХВАТ

Туђманов режим је покушао да Велику Хрватску створи на бројним злочинима и по узору за злочиначку НДХ. У томе је у великој мјери успио захваљујући двоструким стандардима западних сила.

Линта апелује на Европски парламент да донесе Резолуцију којој ће од Хрватске

» ХАШКИ ТРИБУНАЛ ПОТВРДИО УДРУЖЕНИ ЗЛОЧИНАЧКИ ПОДУХВАТ: Гојко Шушак, Фрањо Туђман и Јанко Бобетко

тражити да се дистанцира од бившег хрватског предсједника Фрање Туђмана, бившег министра одбране Гојка Шушка и бившег начелника Главног штаба Хрватске војске Јанка Бобетка.

- Пресудом шесторици бивших лидера Херцег Босне посмртно је пресуђено и Туђману, Шушку и Бобетку да су учествовали у удруженом злочиначком подухвату са циљем етничког чишћења Срба са простора Крајине и хрватских градова - каже Линта.

ски манипулатор јер упорно али безуспјешно покушава да очигледне лажи наметне за истину.

ЦИВИЛИ У ПОСАВИНИ ПРВЕ ЖРТВЕ ХРВАТСКЕ ВОЈСКЕ

Линта је предсједницу Хрватске Колинда Грабар Китаровић рекао да је врхун-

ски манипулатор јер упорно али безуспјешно покушава да очигледне лажи наметне за истину.

- Грабар Китаровић престано понавља лажи да Хрватска није била агресор и да није учествовала у злочиначком подухвату већ је тобоже бранила БиХ, као и да је хрватски народ у БиХ тобоже био прва жртва велико-српске агресије и први јој се одупро - рекао је Линта и додао да је правоснажном пресудом шесторици бивших лидера тзв. Херцег Босне јасно је утврђено да је Хрватска извршила агресију на БиХ и да је учествовала у удруженом злочиначком подухвату са циљем стварања етнички чисте Велике Хрватске.

- Прва жртва агресије у БиХ је био српски народ у селу Сијековац код Брода у Босанској Посавини када су регуларне снаге Хрватске војске прешле преко Саве и извршили масакр над 70 српских цивила. За тај злочин још увијек нико није одговарао. На стотине Срба из оп-

СРАМАН МИНУТ ЋУТАЊА У САБОРУ

Предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта оцијенује неприхватљивом чињеницу да Европска унија није јавно осудила срамну али очекивану одлуку већине хрватских посланика да у Хрватском сабору одрже минут ћутње за правоснажно осуђеног ратног злочинца Слободана Праљка. Такође, неприхватљиво је да Европска унија није осудила срамну изјаву хрватске предсједнице Колинде Грабар Китаровић да је самоубиство Слободана Праљка дубоко у срце погодило хрватски народ. Својим антицивизацијским чином јавне подршке Слободану Праљку Хрватски сабор, Колинда Грабар Китаровић и остали хрватски званичници су дубоко увриједили српске и бошњачке жртве које су страдале због злочиначке политике стварања етнички чисте Велике Хрватске. Ово је још један доказ да Европска унија води политику двоструких стандарда према западном Балкану. Да је којим случајем било обрнуто и да су Скупштина Србије и предсједник Вучић одали почаст неком српском генералу који је извршио самоубиство након правоснажне осуђујуће пресуде разни функционери Европске уније би одмах осудили тај чин и говорили како се Србија тобоже није суочила са злочинима из прошлости.

штине Босански Брод је одвођено у логоре у Хрватску а сам Босански Брод је претворен у логор - рекао је Линта и додао да је Хрватска војска је извршила агресију на 13 западнокрајишких општина 1994. и 1995. године.

- Том приликом убијено је више од 1.800 српских цивила и војника а протјерано преко 120.000 Срба. Као доказ агресије Хрватске војске посебно свједочи највећа масовна гробница у Мркњић граду са 181 жртвом - рекао је Линта.

ТЗВ. ДОМОВИНСКИ РАТ НИЈЕ БИО ОДБРАМБЕНИ

Он се посебно осврнуо и на изјаве хрватске предсједнице да у Хашком трибуналу није изречена пресуда Хрватској, да Хрватска није била агресор и да није напала никога, да је највише учинила за цјеловитост БиХ, да је Хрватску и БиХ напала тобоже Милошевићева Србија и ЈНА за остварење пројекта Велике Србије и сл.

- Добро је што је Хашки

трибунал макар у једној својој правоснажној пресуди коначно потврдио неспорну чињеницу да је Хрватска била агресор и водила освајачки рат. Србе у Хрватској, ЈНА и Босну и Херцеговину напала је Туђманова Хрватска с циљем остварења пројекта Велике Хрватске по узору на нацифашистичку НДХ - рекао је Линта.

Он је рекао да да је очигледно да су Колинда Грабар Китаровић, Андреј Пленковић, остали хрватски званичници и хрватски бранитељи веома нервозни јер је Хашки трибунал макар на крају свог рада једном својом правоснажном пресудом утврдио истину да тзв. Домовински рат није био ни одбрамбени ни ослободилачки већ освајачки и злочиначки рат.

- Наведена истина утврђена је и неправоснажном пресудом хрватским генералима Готовини и Маркачу априла 2011. године али под притиском великих сила она је нажалост укинута - закључио је Линта. **С.К.**

КОНФЕРЕНЦИЈА КООРДИНАЦИЈЕ СРПСКИХ УДРУЖЕЊА ПОРОДИЦА НЕСТАЛИХ, УБИЈЕНИХ И ПОГИНУЛИХ ЛИЦА СА ПРОСТОРА БИВШЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ У БЕОГРАДУ

ДРАГАН ПЈЕВАЧ: СРПСКЕ ЖРТВЕ НИГДЈЕ НИСУ ДОЖИВЈЕЛЕ ПРАВДУ

Најургентније је направити јединствен попис српских жртава јер оне нигдје нису доживјеле правду, оцијенено је на конференцији за новинаре Координације српских удружења породица несталих, убијених и погинулих лица са простора бивше Југославије у Београду. Предсједник Координације Драган Пјевач рекао је да у хашким пресудама практично нико није осуђен за злочине над више од 40.000 српских жртава, од чега су више од половине цивили.

- Зар је могуће да за читав овај период нико није за те људе осуђен? Српске жртве ни-

гдје нису доживјеле правду. Срамна су суђења у Хрватској, на Косову и Метохији их нема, у БиХ готово да их нема, а Република Српска се бори на свој начин за своје жртве - оцијенио је Пјевач.

Пјевач је навео да је важно и питање доношења закона о основним правима бораца, војних инвалида и породица палих бораца, као и материјалне накнаде за породице присилно одведених Срба са Космета.

Он је подсетио да се у региону, према посљедњим евиденцијама, води као нестало 10.461 лице, од којих више од 4.000 Срба.

» Породице једино могу да се боре за истину: Верица Томановић и Драган Пјевач

Пјевач се пожалио на однос појединих министарстава и институција Србије према Координацији, наводећи

да није задовољан сарадњом. Директор Документационо-информационог центра *Веритас* Саво Штрбац је, гово-

рећи о наслеђу и пресудама Хашког трибунала, изразио наду да ће неки суд у будућности или суд историје другачије вредновати наслеђе тог суда, те додао да већ сада у свијету постоји велики интерес стручњака за хашку документацију.

- Ми смо том суду доставили сву документацију о страдању Срба. Ако хашке судије не буду судиле на основу доказа, остаће у архиви тог суда. Сада је та архива доступна цијелом свијету и она ће свједочити у будућности о овим догађајима деведесетих - рекао је Штрбац.

Он је оцијенио да Хашки трибунал није испунио ниједан од циљева због којих је основан, односно није казнио починиоце, нити је жртавама доносио правду, нити довео до помирења. Штрбац је навео да су и правда и избор оптужених били селективни, а до помирења није дошло, те да му се чини да је сада ситуација горе него деведесетих.

- Селективна правда је исто што и неправда - рекао је Штрбац, те подсетио да нико, осим Срба, није добио доживотне казне затвора, нити је осуђен на максималних 40 година. **СРНА**

ПРВИ ЧОВЈЕК ГРОЦКЕ **ДРАГОЉУБ СИМОНОВИЋ** СМАТРА ДА ЈЕ ЈЕДАН ОД ПРИОРИТЕТА ОВЕ ОПШТИНЕ УЛАГАЊЕ У ПОЉОПРИВРЕДУ

Председник градске општине Гроцка Драгољуб Симонović не крије задовољство због изузетне сарадње са Градом Београдом и свим институцијама Републике Србије.

– Сарадња општине Гроцка, Града Београда и Републике Србије никад није била боља. Град Београд је на дјелу доказао колико му је важно да се развијају приградска насеља. Град Београд сада улаже четири пута више новца годишње у приградска насеља него што је то било раније. Сада се за приградска насеља умјесто 100 годишње издваја 420 милиона динара и то је прилика да поправимо услове за живот грађана Гроцке.

• Који су резултати те сарадње?

– Изузетна сарадња са градоначелником и градским менаџером донијела је конкретне резултате у многим областима. Први пут након 47 година улаже се у путну инфраструктуру на дионици која је дио државног пута 35. Тако је ових дана урађена санација пута дуга 3,3 километра на потесу Пударци–Умчари. У оквиру санације урађена је нова носећа и завршна подлога коловоза, кишне риголе и тротоари. Дирекција за грађевинско земљиште и изградњу града Београда планирала је да се наредне године замијени цјевовод на истој релацији. На територији наше општине данас ради 57 машина на различитим путним трасама. Поред тога што озбиљно улажемо у инфраструктурни развој, оно што се битно разликује од претходних времена јесте брзина и темпо у извођењу радова, али и ефикасност у рјешавању приоритетних проблема, који доприносе бољем животу наших суграђана. За само двије године урађено је 57,187 км новог асфалта и започета санација приоритетних улица и путева, који ће бити асфалтирани до краја године у дужини од 17,3 км. Поред државног пута Пударци–Умчари, асфалтиран је државни пут од центра Држања до натпутњака преко ауто-пута у дужини од 2.200 метара, а реконструисана је и дионица Смедеревског пута, кроз центар насеља Гроцка, у дужини од 550 метара. Очекујемо да ће временски услови дозволити да се радови на санацији улица одвијају у предвиђеном року.

• **Каква је ситуација са водоснабдијевањем?**

– Срамота је да се у 21. вијеку људи снабдијевају из бунара. За сљедећу годину у плану је изградња фабрике за прераду воде у Умчарима, изградња комплетне водоводне мреже на потесу Умчари–Пударци, као и изградња водоводне мреже за насеља Камендол, што значи да ће становници јужног дијела наше општине по први пут имати технички исправну воду за пиће. Очекујемо да до краја године буде завршен систем *Макиш 2* за сјеверни дио наше општине, а сљедеће године и у насељима Ритопек и Винча. Радови на прикључењу насеља Врчин, Заклопача и Гроцка очекују се до краја сљедеће године, а прикључак на магистрални цјевовод *Макиш–Младеновац* за јужни дио општине биће реализован до 2025. године.

• Општина Гроцка позната је као воћарски крај. Шта од локалне самоуправе могу очекивати пољопривредни произвођачи?

– Гроцка је највећи произвођач кајсије, брескве и трешње у Србији, трећа у производњи крушке, а пега у производњи јагода, грожђа и јабука, међутим наши вриједни пољопривредници годинама су били неоправдано запостављени. Зато је овај сазив локалне самоуправе одлучио да им посвети максималну пажњу. Брига за пољопривреду и пољопривреднике почела је од заштите од града набавком 100 противградних ракета. Да нисмо то урадили, град би нам уни-

И Европа ће сазнати УКУС НАШЕГ ВОЋА

штио сву љетину и дошли бисмо у позицију да жалимо за оним што нисмо урадили. У претходне двије године урадили смо око 70 км атарских путева, а истим темпом наставићемо и у наредној години. Такође, урадили смо санацију путева који воде до противградних станица у насељима: Врчин, Винча, Бегаљца и Умчари.

• Имате ли у плану да своје производе пласирате и у Европу?

– Тренутно се преговара са представницима српске дијаспоре о обезбјеђивању мјеста на највећој квантаској пијаци у Аустрији, гдје би пољопривредници са територије општине Гроцка могли пласирати своје квалитетне и здраве пољопривредне производе и на тај начин репрезентовати нашу општину у најбољем свјетлу. Велики број пољопривредних произвођача показао је интересовање за овај вид пласмана својих производа и надам се да ће се та идеја у скорјем периоду реализовати, јер заиста сматрам да имамо шта да понудимо једном тако озбиљном тржишту. Сигуран сам да ће препознати високи квалитет наших услуга и да ће такав вид сарадње донијети обострану корист и позитивне резултате. Међутим, да би задржали висок квалитет своје робе, житељима Гроцке биле су потребне хладњаче.

Хладњаче које су до сада биле на располагању капацитетом нису могле да одговоре потребама. Отварањем хладњаче у Брестовику добијена је модерна хладњача капацитета 1400 тона. Захваљујући воћарској задрузи *Боровница* и општини Гроцка, које су изградиле двије хладњаче, допринијеће се производњи, извозу, инвестирању у привреду и аграр Србије, а становнике тих насеља очекују нова радна мјеста.

• Каква је улога Канцеларије за пољопривреду општине Гроцка?

– Канцеларија за пољопривреду има за циљ да буде увијек на услузи пољопривредницима, да им помогне да добију праву информацију везану за све врсте субвенција које могу остварити, да пружи стручне информације које могу помоћи у производњи, али и да буде мјесто на које пољопривредници могу да упуте примједбе, уколико су незадовољни. Ово је тек почетак. У нашој општини покренуте су промјене односа према задругарству. Ићи ћемо на гашење свих оних фиктивних задруга, и формирати нову или пререгистровати старе, како би стимулисали пољопривредне произвођаче да улазе у задругу која би им обезбиједила јефтинији репроматеријал и сигурнији пласман.

• **Има ли неких планова у развоју сточарства?**

– Радимо и на могућности за стимулисање пољопривредних произвођача за производњу стоке. Гроцка је некада имала велики сточни фонд. Нажалост, сада има око 530 крава. Настојаћемо да локал стимулише набавку приплодних грла, прије свега крава, како би Гроцка имала да понуди од свега најбоље. Градска општина Гроцка је десета београдска општина у којој је отворен шалтер за предузетнике, потписивањем Споразума о пословно-техничкој сарадњи градске општине Гроцка и Привредне коморе Србије – Привредне коморе Београда и прва општина која је уступила у оквиру општинске управе канцеларију Савјету за привреду.

• Гроцка има и велики број викендица?

– Викендаши треба да препознају како њихове викендице не морају бити празне већи дио године, већ да могу на њима лијепо и да зараде издавајући смјештај као што то раде, рецимо, у Кладову. То је дуготрајан, али изазован задатак, још један у низу који је овај сазив локалне самоуправе уврстио у план приоритета, како би општина Гроцка постала пријамљива дестинација за туристе.

• Какав је положај пензионера у Гроцкој?

– Од 1. новембра ове године на територији града Београда уведене су персонализоване сениор картице за пензионере, којима ће они моћи да остваре бројне попусте и погодности. Акција подјеле сениор картица у нашој општини почела је са реализацијом 3. новембра и од тада до данас подијељено је укупно 7.000 сениор картица пензионерима.

• **Какава је комуникација са грађанима Гроцке?**

– Руководство градске општине Гроцка, чланови вијећа и одборници у Скупштини општине Гроцка примају грађане једном мјесечно у Мјесним заједницама у насељима у нашој општини. Циљ је да се представници локалне самоуправе приближе грађанима, буду им на услузи и заједничким снагама и иницијативом ријеше проблеме које оптерећују становнике. Посљедњи такав састанак имали смо у Држању. Као председник градске општине Гроцка, једном недељно у свом кабинету, организујем пријем за грађане наше општине. На тај начин остварујем непосредну комуникацију са суграђанима, а пружа се могућност да им помогнем у рјешавању свакодневних проблема, који су у надлежности локалне самоуправе.

• Каке су биле сугестије грађана?

– Грађанима у Држању је највећи проблем отварање вртића у овом насељу. Тренутно се разрађује план да се у Умчарима направи вртић који би био довољног капацитета за потребе цијелог југа. Други велики проблем који су навели грађани је неисправна вода за пиће из водовода који је приватан и из којег се сада користи само техничка вода. Ова водоводна мрежа мора се што прије уклопити у водоводни систем општине Гроцка и припојити Јавном предузећу *Водовод и канализација Гроцка*, како би у наредној години завршетком фабрике за воду у Умчарима добили исправну воду за пиће. Планирамо да обновимо некадашњу задругу у Држању. Зграде Дома културе и Мјесне заједнице биће у потпуности реконструисане и приведене намјени, а заложимо се и за бољи рад Дома здравља у Држању. Договорена је и помоћ завршетку Цркве Светих 40 мученика Серафимских у Држању. Нашли смо и парцелу у близини гробља гдје ће бити изграђена капела са пратећом салом и објектима за сахране. Асфалтираће се атарски пут који повезује Држањ са малим Пожаревцом, а завршиће се и атарски пут који спаја Држањ и Пударце. Дио око извора Точак биће уређен. Планирано је да се уради и шеталиште за грађане у овом дијелу. Што се тиче уличне расвјете, грађани могу пријавити која су мјеста гдје недостају сијалице и оне ће бити замијењене.

• Да ли су грађани задовољни градским превозом?

– Тражимо регулацију аутобуског превоза и потпуну реорганизацију полазака како би се лакше и брже стизало до Београда.

• Каква је сарадња са братским општинама?

– Ове године као и прошле делегација Гроцке присуствовала је обиљежавању дана општине Ердут, који се одржава 12. новембра. Успостављена је и сарадња са општином Лакташи из Републике Српске. **Т. ЋОРОВИЋ**

СА ИЗБЈЕГЛИЧКОМ 7.200 ЛИЦА

Од почетка ратних дешавања на простору некадашње СФРЈ на територију градске општине Гроцка са избјегличком легитимацијом било је 7.200 лица. Постоје миграције, појединци одлазе у друге општине, али било је случајева да из других општина долазе у Гроцку. Из буџета Републике Србије до сада је у три наврата дијељено по 10 пакета грађевинског материјала. Око стотинак породица искористило је право да преко Града Београда дође до грађевинских пакета помоћи. У току је избор за 10 породица којима ће бити додијељени грађевински пакети.

МАЛА КАЛИФОРНИЈА

Какви су туристички потенцијали општине Гроцка? – Локална самоуправа настоји да општину укључи и у туристичке токове. Гроцка располаже са изузетним потенцијалима међу које спадају: археолошко налазиште *Бело брдо* у Винчи, *Касноримска гробница* у Брестовику, *Ранчићева кућа* у Гроцкој, амбијентална цјелина *Гроцанска чаршија*, и многе друге. Општина Гроцка због својих природних лепота с разлогом у савременом добу носи назив и „Мала Калифорнија“, и омиљена је дестинација за викенд-туризам, излетнике и љубитеље ријеке и природе.

МИТАР ВУЧУРЕВИЋ, ПРЕДСЈЕДНИК ОПШТИНЕ ЖИТИШТЕ, СМАТРА ДА БУДУЋНОСТ ОПШТИНЕ ПОЧИВА НА ПРЕКОГРАНИЧНОЈ САРАДЊИ

РАЗЛИЧИТОСТ НАРОДА И КУЛТУРА НАЈВЕЋЕ СУ БОГАТСТВО ЖИТИШТА

Први човјек општине Житиште Митар Вучуревић сматра да ова општина, која се налази на самој граници са ЕУ, његује партнерске односе са општинама сусједних земаља, што ће тек донијети резултате и живот у пограничном појасу претворити у озбиљну предност.

— У општини Житиште људи не живе једни поред других, већ живе заједно. У њој нема суживота, већ се живи заједнички живот. Различитост култура и народа у нашој заједници сматрамо својом предношћу и богатством, па су поред српског језика у службеној употреби и румунски и мађарски језик. Управо из тих разлога, можемо се похвалити дугогодишњим пријатељствима са различитим општинама из Румуније и Мађарске из којих наши суграђани потичу — говори за Српско Коло председник општине Житиште Митар Вучуревић.

● Какви су конкретни резултати сарадње са сусједним државама?

— Поштујући историју и традицију и све народе које живе овдје, тежимо ка томе да слабости које, као и свака погранична област имамо, претворимо у предности и шансу за развој. У том циљу основана је Канцеларија за развој у пограничној области кроз заједнички пројекат са румунском општином Сакалаз. Овом сарадњом са нашим пријатељима из ЕУ желимо да подстакнемо привреднике општине Житиште да своје дјеловање постепено прилагоде стандардима тржишта ЕУ, повежемо их са потенцијалним сарадницима и наметнемо се као подручје интересантно за инвестирање. Такође, у оквиру прекограничног пројекта *ГЕРОС* реализованог сарадњи са Политтехничким факултетом и *Ioan Slavici* из Темишвара отворен је и *Центар за промоцију зелене енергије*.

● Која је предност Житишта у односу на друге средине?

— На основу досадашњих разговора са потенцијалним инвеститорима, закључили смо да интересовање за улагање у нашу средину постоји, прије свега због радне снаге која се истиче својим способностима, али и инфраструктурних објеката, што нас подстиче да и даље вриједно радимо на реализацији идеје изградње индустријске зоне у будућности. Као и све велике промјене и ово захтијева стрпљење и континуиран рад, али ми чврсто вјерујемо да ће у наредном периоду напори које сада предузимамо имати своје резултате.

● Које бисте манифестације у Житишту посебно издвојили?

— У односу на релативно мали број становника, наша

општина се истиче по броју манифестација од којих су многе, до сада, попримиле традиционални карактер. С обзиром на то да је наша средина мултинационална, манифестације које се реализују на овом подручју обогате су обиљежјима различитих култура и народа, чиме се посебно поносимо и сматрамо својом предношћу. Неке од њих које се по свом квалитету и трајности издвајају јесу: *Сивоменар*, *У срцу Баната — Пиле фест*, *Карађорђе-вачка џрела*, *Пасуљијада*, *Торшчијада*, *Палачинкијада*, *Питијада*, *Дани ишбејске иштиве* и *Зимски сусрећи*. Оно што нас нарочито радује када је ријеч о овој теми јесте велика ангажованост различитих удружења и учесника, као и број посјетилаца и гостију из Србије и сусједних земаља, који сваке године расте.

● Какви су услови за развој спорта?

— Захваљујући подршци локалне самоуправе на територији општине Житиште тренутно функционишу двадесет двије спортске организације. У свим насељеним мјестима постоје терени за мале спортове за развој и популаризацију рекреативног спорта. Осим ових терена, постоје и три школске сале које испуњавају стандардне неопходне за одржавање званичних такмичења у кошарци, одбојци, рукомету и фудзалу. Постојање и такмичење десет фудбалских клубова говори у прилог томе да у насељеним мјестима наше општине постоје и фудбалски терени, који, нажалост, углавном не испуњавају све потребне критеријуме. Наш циљ, прије свега, јесте да заједно са Спортским савезом општине Житиште, а у складу са усвојеном Стратегијом развоја спорта, унаприједимо систем и стање када су спортски објекти и спорт у питању. Ово се, прије свега, односи на стазе здравља, базен на територији општине Житиште, бициклическе

Општина Житиште налази се на граници са ЕУ, његује партнерске односе са општинама сусједних земаља, што ће тек донијети резултате и живот у пограничном појасу претворити у озбиљну предност.

САРАДЊА СА ПОКРАЈИНОМ И РЕПУБЛИКОМ

Митар Вучуревић веома је поносан на резултате које је општина Житиште остварила захваљујући доброј сарадњи са покрајинском и републичком Владом.

— Урадили смо пројекат инфраструктурног опремања локације трансфер станице са рециклажним двориштем — водоснабдијевање и одвод атмосферских вода, измијенили смо Акциони план до 2020. године, урађен је пројекат изградње трансфер станице са рециклажним двориштем, као и изградња бунара за снабдијевање питком водом, завршавамо изградњу прве фазе постројења за пречишћавање отпадних вода насеља Житиште, опремили смо Канцеларију за младе. У оквиру мјера Локалног акционог плана запошљавања у 2017. години обезбијеђено је двадесетак радних мјеста, урађен је пројекат Реконструкције аутобуских стајалишта са соларним системом напајања... Оно што је посебно значајно за будућност ове општине је усвајање Урбанистичког пројекта за индустријску зону у Житишту.

ке стазе, теретане на отвореном и остале спортске активности, које би утицале на очување здравља становника општине, популаризацију спорта и здравог начина живота младих. Спорт нас је као средину увијек афирмисао на најбољи могући начин. Зато ће наредна година бити окренута спорту и другим пројектима који су

намијењени младима, како би општина Житиште била средина у којој виде своју будућност.

● Колика брига се посвећује најмлађима?

— У току ове године почела је реализација мјера популационе политике у оквиру пројекта *Пољупациона политика — заједничко дјеловање — бољи резултати*, који се реализује уз подршку Кабинета министра без портфела задуженог за демографију и популациону политику. Као најзначајнију мјеру овог пројекта издвојио бих биомедицинску потпомогнуту оплодњу за четврти покушај. У једанаест насељених мјеста организован је рад основних школа и предшколских установа, а у предшколској установи *Десанка Максимовић* у Житишту, након низа година, оформљене су и јаслице.

● Какви су услови у вртићима и школама?

— Аплицирањем на различите покрајинске и републичке конкурсе успјели смо да обезбиједимо средства за реновирање предшколских установа у Банатском Карађорђеву и Међи, као и опремање школа у Жи-

тишту и Равном Тополовцу. Традиционално, и овог децембра ћемо сву нашу дјецу до осмог разреда обрадовати новогодишњим пакетићима. Овом приликом бих желио да се захвалим свим грађанима наше општине који су својим заједничким залагањем успјели да обезбиједо донацију *Нивее* — дјечије игралиште, које ће, надамо се, постати омиљено мјесто окупљања наших малишана.

● Један број наших људи из бивших југословенских република пронашао је у Житишту свој нови дом. У којој мјери су они утицали на развој општине и да ли су сачували своје коријене?

— Од почетка кризе и ратних сукоба у бившој СФРЈ па до данас у Комесаријату за избјеглице евидентирано је 2.810 лица од чега је 1.710 лица са избјегличким статусом, а 1.100 лица са статусом прогнаних лица која су напустила Републику Српску Крајину 1995. године. Када је ријеч о интерно расељеним лицима са територије Косова и Метохије, у нашој општини је седам породица са око тридесет чланова. Већина њих је населила нашу средину посљедњих неколико година у оквиру мјера за избјеглице, које је спроводила Влада Републике Србије. Насељавајући наше крајеве, избјегле породице су најчешће налазиле нови дом код својих рођака или пријатеља, досељеним у ранијим колонизацијама из Босне и Херцеговине, Лике и других крајева. Њиховим трајним насељавањем поправила се демографска слика саме општине, а они су временом постали значајни чланови нашег друштва, укључујући се у свакодневне друштвене и привредне токове, обогатујући их својим искуством и знањем. Неки од њих су данас истакнути

БРИГА О ДЈЕЦИ

Општина Житиште настоји да помогне свим друштвеним групама, а посебне напоре чинимо управо када су у питању најмлађи чланови наше заједнице. Неке од мјера које се већ годинама уназад спроводе у циљу остваривања једнаких могућности за свако дијете јесу финансирање превоза ђака и дјеце са сметњама у развоју, бесплатна ужина и партипација за треће дијете у основним школама за дјецу и кориснике социјалне помоћи, подршка дјечи и породицама са дјецом, подршка талентованим ученицима, добитницима Вукове дипломе, подјела ауто-сједишта за прворођено дијете.

привредници општине Житиште. Избјегличке породице које су населиле нашу општину имале су могућност да његују вриједности својих завичаја кроз укључивање у рад бројних културно-умјетничких друштва, драмских секција и разних удружења грађана која чувају традицију и културу предјела из којих потичу, што су многи од њих и учинили.

● Са којим сте градовима у братским односима и да ли сем културне сарадње постоји и привредна?

— Наша општина, се директно или путем мјесних заједница, до сада побратимила са општином Звечане са Космета, општином Борово из Хрватске, општинама Бекеш, Тисаалпар, Дугачки Хетин, Бихарторда и Балашћа из Мађарске, општинама Думбравица, Сакалаз, Турда и Српски Сент Мартон из Румуније и општинама Пачир, Фекетић и Модрича из Републике Србије. Представници локалне самоуправе већ дуги низ година настоје да културну сарадњу са побратимљеним општинама обогате и пословном.

Као општина која спада у групу неразвијених, користимо сваку прилику да економски ојачамо и побољшамо услове живота нашег становништва кроз различите сарадње. Као најзначајније издвојио бих реализацију неколико пројеката финансираних из ИПА фондова са румунским општинама Думбравица и Сакалаз. Верујем да су ови пројекти само почетак дугогодишње пословне сарадње са нашим пријатељима из Румуније. Општина Житиште, такође, своје сараднике у овим областима види и у осталим побратимљеним општинама и вриједно ради на томе да се потенцијални заједнички пројекти реализују у што скоријој будућности. **Т. ЂОРОВИЋ**

СРПСКИ ДОБРОВОЉЦИ У ПРВОМ СВЈЕТСКОМ РАТУ

за Српско коло пише: др Милан Мицић

6.

Почетак Првог свјетског рата 1914. године узнемирио је Србе печалбаре из Аустроугарске који су се самоницијативно у мањим групама, „о свом трошку“, или најчешће о трошку српских соколских организација у САД, кретали ка Србији да би се као добровољци укључили у редове српске војске.

Процес самоиницијативног одласка у Србију био је настављен све до јесени 1915. године, а многи добровољци из САД који су долазили у организацији црногорске војне мисије, а преко солунске луке, 1915. године приликом проласка кроз Србију прикључивали су се српској војсци као добровољци.

БУЊЕВАЦ И ВЕКВАЛАЦ ПРВИ ДОБРОВОЉЦИ ИЗ САД

Већ у првим ратним операцијама српске војске у лето 1914. године појавили су се самоиницијативно српски добровољци из САД. Јован Буњевац из Лике и Јоца Беквалац из Бачке први су добровољци из САД, из Питсбурга, који су дошли у српску војску и ступили у одред Војислава Танкосића. На почетку рата 1914. године приспио је у Србију и Анто Дедијер са укупно 40 добровољаца поријеклом из Херцеговине који су изгинули у борбама на Колубари и Руднику. Средином новембра 1914. године у првом дану борбе у Јадарском четничком одреду од 27 српских добровољаца из САД, поријеклом из Херецеговине, погинуло је 23, а двојица су била рањена. Велики губици који су имали добровољци који су самоиницијативно дошли из САД у српску војску 1914. године свједочили су о њиховом војничком и ратничком неискључивом и ратничком неискључивом, јер они претходно нису служили аустроугарску војску, а и о недовољној и минималној обуци који су прошли прије него што су укључени у четничке одреде 1914. године који су иначе учествовали у најтежим борбама.

ЉУБИЊЦИ КОД ПУПИНА

Самоиницијативни одлазак у српску војску Срба-држављана Аустроугарске најсликовитије је приказао Цветко Обрадовић, из Седлара, у Поповом пољу у Херецеговини, у својим сјећањима, које је 1973. године записала његова унука Милица.

Када је имао седамнаест година, 1910. године, Цветко Обрадовић из Седлара у Поповом пољу отишао је у Калифорнију. У лето 1914. године, када је почињао рат у Европи, пет другова из Сан Франциска написала су писмо српском конзулу у Њујорку да хоће да пођу у Србију. Њихова имена била су: Цветко Обрадовић, Богдан Мунишић, Новак Андрић сви из љубињског среза, Митар Башић из требињског среза

» Михајло Пупин, као српски конзул, помагао је одлазак добровољаца обезбјеђивањем финансијске помоћи и бесплатог пасоша

ИЗ АМЕРИКЕ У СРБИЈУ И ЦРНУ ГОРУ (1914-1915)

и Никола Вујовић из Црне Горе. Када су 1915. године у Србију кренули у добровољце, њихови земљаци у Сан Франциску приредили су им банкет и дали три флаше вина званог *Косово* да га попију са првим српским официром којег сретну.

Онда је пет другова кренуло у рат. Стигли су жељезницом на другу америчку обалу у Њујорк, отишли до Михајла Пупина, који их је примио људски и родитељски. Посавјетовао их је да у пасошима напишу да су из Србије и да италијанске лађе узму за пут пошто њих нико није напао. Тако је пет Срба из Калифорније, о свом трошку, пошло у рат, прво прекоокеанском лађом на линији Њујорк–Напуљ. Код Гибралтара обалска стража зауставила је брод и рекла им примједбу да немају слике на пасошима, али их нису дирани. Из Напуља преко сјевера Италије пет добровољаца стигло је до Барија на јадранској обали и онда кренуло грчким бродом за Солун. Два сата по поноћи путници са брода видјели су црвени сигнал из даљине и онда их је зауставила једна лађа. Када је та лађа пришла грчком броду, чуо је Цветко италијански језик. Италијански официри Грцима рекли су да што више иду аустријским водама јер италијанска морнарица прави маневре. Онда је грчка лађа осам сати пловила аустријским морем.

АМЕРИЧКА УНИФОРМА СА ШАЈКАЧОМ

У Солуну у хотелу *Олимп* одсјели су путници из Америке. Одмах по њиховом уласку, код сусједног стола, сједла су два српска никола официра. Причали су добровољци да морају у српски конзулат и упознали су се са оним официрима. Српски официри јако су се чудили ко су они и зашто иду у рат. Потом су попили заједно три флаше вина *Косово* донесене из Калифорније.

Послије расанка са српским официрима у Солуну добровољци из Америке до-

шли су возом у Скопље и отишли у војну команду, гдје их дочекао потпуковник Душан Глишић. Објаснили су му ко су и шта су и гдје и зашто иду. Ту су добили српске шајкаче. Униформа на њима била је америчка јер су је купили у Америци о свом трошку.

Мјесец дана Цветко и другови провели су на војној обуци у Скопљу, а онда су их послали у Ужице, па на мост на Дрини, на мјесто звано Седељка. Ту се формирао батаљон добровољаца. У септембру 1915. године отишли су у Предејане у Добровољачки одред Војина Поповића званог Војвода Вук. Цветко се нашао у Другом батаљону Добровољачког одреда, а његов командант био је капетан Радивоје Пантић, а његове 4. Чете Велимир Милановић.

ДОБРОВОЉЦИ ЗА ЦРНУ ГОРУ

– У Америци је организовано прикупљање добровољаца за Црну Гору – извјештавао је генерал Дамјан Поповић, командант трупа Нових области српског министра војног 12. септембра 1915. године.

– И отуд већ пристижу у већим и мањим групама у Солун и одатле иду даље у Црну Гору. Међу тим људским водама јер италијанска морнарица прави маневре. Онда је грчка лађа осам сати пловила аустријским морем.

Они су сви хтјели остати код нас, али их наше власти у Скопљу нису смјеле примити јер за то није било наређења. Саопштавајући Вам ово част ми је молити, господине министре, за наређење војним властима да те људе, у пролазу, питају да ли би хтјели остати у нашој војсци. Ако ту жељу изразе, нека их задрже и упуте у наше добровољачке

одреде. Њима се иначе говори да Србији нису потребни, да Србија за њих нема оружја, ни хране. Част ми је напоменути, овом приликом, да има велики број Словена који су остали без рада у Америци и да ће бити много њих који ће доћи у Србију да се пријаве као добровољци.

ПУПИНОВА ПОМОЋ

Црногорска влада била је активнија од српске у прикупљању печалбара у САД својих држављана и добровољаца за потребе црногорске војске 1914–1915. године. У САД радила је шестина мушке радне снаге из Црне Горе тако да је малобројна црногорска војска зависила од доласка печалбара из САД. Министар црногорске владе Петар Пламенац тражио је од српског конзулата у Њујорку извјештај о броју Црногораца који се желе вратити у Црну Гору, а главну бригу око одласка црногорских држављана и добровољаца у Црну Гору преузео је на себе Централни одбор Српске народне одбране у САД, која је основана 22. у јулу 1914. године. Михајло Пупин, као српски конзул, помагао је такође одлазак црногорских држављана и добровољаца у Црну Гору 1914. године обезбјеђивањем финансијске помоћи и бесплатог пасоша. Прикупљени војни обвезници и добровољци пребацивани су у мањим групама до 1914. године и у првој половини 1915. године преко Француске и Италије, а потом у албанску луку Свети Јован Медовански. Из албанске луке бродом у организацији црногорске владе печалбари из САД пребацивани су до Бара, па жељезницом од Бара до Вирпазара, и опет бродом до Плавнице или Ријеке Црнојевића. Цетињски *Вјесник* 26. августа 1915. године објавио је чланак *Бокељи пред краљем* о посјети добровољаца из САД, поријеклом из Боке Которске, краљу Николи:

– Пред двором се окупио велики број Бокеља који су онамад дошли из Америке и

других крајева свијета. Довела их је и скупила родољубива жеља да ступе у црногорску војску и да свој живот жртвују за слободу српског народа... Краљ им се захвалио што су превалили толики пут да би ступили у редове црногорске војске.”

ТУЧА СА ПОЛИЦИЈОМ

Ђорђе Крстоношић, добровољац поријеклом из Бачке, у својим дневничким записима под називом *Добровољци из Америке*, штампаним у Детроиту 1962. године, детаљно је описао самоиницијативни одлазак у добровољце групе од 36 припадника српске соколске организације из Детроита и Кливленда 1915. године бродом – на линији Њујорк–Напуљ, жељезницом до Барија, па бродом од Барија до албанске луке Свети Јован Медовански. Знатан дио приспјелих печалбара из САД у Црну Гору чинили су, поред црногорских држављана, добровољци из Боке Которске и Херцеговине, крајева који су тежили ка уједињењу са Црном Гором и имали дуго искуство заједничке борбе са Турском (Херцеговина), сличну друштвену организацију (племенске општине око Будве и Котора). Пошто је пријављивање за одлазак у рат било организовано од стране црногорске државе, и Срби из других крајева на раду у САД прикључивали су се овим транспортима ка Црној Гори (Босна, Лика, Банат, Бачка).

Током априла 1915. године у САД допутовала је црногорска војна мисија коју су чинили Јован Матановић и Саво Бурашковић, тако да је прикупљање војних обвезника и добровољаца добило карактер званичне политике Краљевине Црне Горе. Црногорска мисија успјела је да скупи око 3.000 добровољаца који су одлазили са пацифичке америчке обале жељезницом до Ванкувера, па у војне логоре у Монреалу и Троаривјеју. Тамо су били распоређивани у чете

по завичајности и мјесец дана су их увјежбавали британски официри. Неке колоније 1915. године дале су велики број добровољаца, као колонија у рударском граду Бјутти, у Монтани, из које је у црногорску војску отишло око 600 добровољаца.

Приликом одласка добровољаца из САД у црногорску војску дешавали су се инциденти од којих је највећи био онај у Чикагу.

Око 200 добровољаца који су кренули из Чикага носило је заставе и било обучено у купљене америчке униформе и када су се укрцали у воз почели су да пуцају из револвера. Америчка полиција је интервенисала, дошло је до туче између добровољаца и полиције и 24 добровољаца су ухапшена.

КОБНА ПЛОВИДБА

Добровољци које је прикупила црногорска мисија, њих око 2.500, кренуло је из САД преко Канаде, у три групе: прва од 1.212 људи 6. августа 1915. године, друга са око 1.000 добровољаца десет дана касније, а трећа група децембра 1915. године из канадске луке Халифакс. Први и други транспорт путовали су преко Солуна и Валоне и добровољци су се прикључили српској и црногорској војсци. Београдски лист *Правда* 28. августа 1915. године навео је да је „пролазак црногорских добровољаца кроз Солун изазвао је одушевљење код тамошњег становништва које је изразило отворене симпатије за Србију и Црну Гору.

Посљедњи транспорт кренуо је касније јер је била затворена америчко-канадска граница. Трећи транспорт пловио је бродом *Бриндизи* и 6. јануара 1916. године налето је на мину у водама залива Свети Јован Медовански на албанској обали. Том приликом потонуло је 399 добровољаца, а спасено је из мора 107 људи. Добровољци су махом били држављани Црне Горе, и мањи број Херцеговаца и добровољаца из Боке Которске.

– Одједном се чула јака потмула детонација од експлозије, млаз воде је шикнуо у вис и читав брод је био обавит црним, густим димом. Људски крици, револверски пуцњи и оштри и храпави звуци паробродске сирене звани су за помоћ. Из пристаништа хиљаде очију гледале су овај тужни приказ. Скамењени од ужаса нико није умيو да помогне... Брод је одмах, послје експлозије почео да се повија напријед, затим лијево и десно, док није до воде добио подједнаку равнотежу и почео да тоне свом тежином – описано је потонуће брода *Бриндизи* у *Сјоменици јоштовљених добровољаца под Медовом* издатој на Цетињу између два свјетска рата.

НАСТАВИТЕ СЕ...

У БЕОГРАДУ ПРОМОВИСАНА МОНОГРАФИЈА О НЕВЕСИЊСКОЈ БРИГАДИ АУТОРА ПУКОВНИКА ЗОРАНА ЈАЊИЋА

БОРЦИМА ЈЕ СЛОБОДНА ХЕРЦЕГОВИНА БИЛА ВАЖНИЈА ОД ЖИВОТА!

У пуној свечаној сали Дому Војске у Београду, 5. децембра 2017. године представљена је монографија *Невесињска бригада у рату 1992–1995* аутора Зорана Јањића, пуковника у пензији.

Књига говори о једној од најцјењенијих војних бригада која је постојала на простору Републике Српске тих ратних година, о њеном формирању, блиставим биткама, Првој (1992) и Другој (1994) Митровданској, у којима је извојевала побједу над вишеструко многобројнијим непријатељем, као и о предратним и ратним приликама у овом дијелу Херцеговине.

Рођени Невесињац, Зоран Јањић, који је био ратни командант дивизионе противваздушне одбране и начелник штаба Невесињске бригаде, неколико година је прикуљао историјску грађу о догађајима у ратном периоду, околностима у којима су се ти догађаји одиграли и њиховим актерима, речено је на промоцији.

ГУШИЋ: СУД НАРОДА ЈЕ НАЈВЕЋЕ ПРИЗНАЊЕ

Овом приликом првом ратном команданту, легендарном борцу Новици Гушићу уручена је Повеља Скупштине општине Невесиње за изузетан допринос у формирању Невесињске бригаде и организацији одбране Херце-

» Миленко Авдаловић, Никола Гузина, Зоран Јањић и Светко Ковач

говине у период од јуна 1992. до августа 1994. г.

Након што му је Повељу свечано уручио начелник општине Невесиње Миленко Авдаловић, командант Гушић се обратио скупу.

Захваливши се најприје народу Невесиња на признању, осврнуо се на монографију истичући да је Невесињска бригада своју књигу исписала часним дјелима.

– У одбрани српског народа Херцеговине и широм Републике Српске Невесињска бригада оставила је да народ оцијени њена дјела. Нашли су се умни људи да то дјело претопе у писану ријеч и у корице књиге смјесте истину коју ће читати наши потомци. Припадници Невесињске бригаде ниједан метак нису нечасно испалили. Нисмо ми ратовали, ми смо се само бранили, за

часну ријеч и свету слободу. За Митровдан 1992. године, ми борци, говорили смо „прво слобода, па онда живот“ јер без слободе нема живота – закључио је командант Гушић.

Гушић је у изјави за *Српско коло* образложио да је приликом предаје дужности команданта Невесињске бригаде написао, а и данас поносно наглашава, да признаје само оцјену народа и ничију више.

– Мене је у Невесиње послао Бог и обавеза према свом народу кад му је било најтеже. У тренуцима свих издаја, отимачине, пљачки и спорадичних сукобљавања, наша обавеза је била да се бранимо – рекао је Гушић и поручио да нико до данас није поставио питање шта је радила Хрватска регуларна војска у долини Неретве од

ГУЗИНА: БОРБА ЗА ОПСТАНАК

Уредник монографије, пуковник у пензији Никола Гузина, рекао је да је ова књига свједочанство о борби српског народа за опстанак на овим просторима, у сами смирај двадесетог вијека.

– Свједочанство које је засновано на истини које казују непосредни учесници и оригинални документи, потпуно лишени политичког, идеолошког и националног набоја. Дјело је написано из убјеђења да се истина не смије заборавити. И да се мора суочити са неистинама написаним на другим странама. Описани су само најважнији догађаји јер није могло бити описано све оно што су доживјели припадници Невесињске бригаде (више од 5.000 бораца) у више од хиљаду ратних дана – објаснио је пуковник Гузина.

маја мјесеца 1992. године и касније.

Када је у питању његов лични ратни дневник Гушић је навео да има одређене биљешке, али да још није вријеме да угледају свјетлост дана.

– Прошло је 25 година, а послје 30 можда ће бити

вријеме да се објаве. Овоме народу ће једном морати да се предочи истина – остао је загонетан Гушић.

ЈАЊИЋ: О ЗЛОЧИНИМА У ДОЛИНИ НЕРЕТВЕ

Сам аутор, пуковник Зоран Јањић напоменуо је да је његов основни циљ писања књиге био да се херојство и истина о Невесињској бригади не заборави.

– Изузетно је важно да ми Срби знамо истину, поткријепљену чињеницама, која ће стајати пред нама као браник од којекаких лажи и обмана. Објављивањем ове књиге свјетлост дана угледала су бројна имена људи које често срећемо у свакодневном животу, а не придајемо им неку посебну пажњу, већ их доживљавамо као обичне суграђане – рекао је Јањић.

Он је нагласио да је Невесињска бригада завршетак рата дочекала на истим по-

ложајима које је заузела јула 1992. године. Одлучно је браћен сваки педаљ своје зоне одговорности.

Обилазећи борбене положаје и дијелећи судбину бораца бригаде све вријеме рата, Јањић је испричао да је осјетио и спознао непокорни „дух“ Невесињске бригаде, односно карактер њених бораца, јединица и команди, што му је била неопходна основа да са потребном дозом самопоуздања уђе у овај, како је рекао, захтјеван посао.

Аутор је цитирао добро познат Шантићев стих *Мене све ране моја рода боле* и признао да је губитак долине Неретве највећа рана Срба у Херцеговини, а и једна од највећих у читавом српству.

Јањић је у контексту догађаја који су ових дана актуелни изразио наду да ће ова књига покренути нека нова истраживања када је у питању протјеривање 35.000 Срба из долине Неретве у јуну 1992. године од стране хрватске и муслиманске војске.

– Нажалост, ни Хашки, али и ниједан други суд, није предузео ништа повodom тих догађаја. Нико за то није одговарао, нити се то спомиње као злочин. Надам се да ће ова књига дати допринос да се о томе више говори и зна – завршио је Јањић.

Међу бројним гостима, представницима Министарства одбране Србије, Војске Србије, бораца, официра, подофицира и генерала Војске Републике Српске, промоцији је присуствовао ратни командант Невесињске бригаде Зоран Пурковић, као и командант Херцеговачког корпуса генерал – мајор Радван Грубач.

У склопу програма наступио је млади гатачки гуслар Срђан Авдаловић, док су програм у свом особеном стилу водили Милица Дука и колумниста и један од уредника Слободне Херцеговине Горан Лучић.

ВЕСНА ВУКОВИЋ

АВДАЛОВИЋ: ИМЕНА КОЈА СЕ ПАМТЕ

Учесник многих догађаја који су у књизи описани је и садашњи начелник општине Невесиње Миленко Авдаловић. Он је на промоцији рекао да Јањићева монографија садржи много важних података.

– У књизи постоје подаци попут личних имена, географских појмова, презимена, села, заселака који више не постоје, ријека које смо изгубили, гробаља у којима се више не сахрањујемо, винограда која више не обрађујемо. Заправо, половина књиге говори о изгубљеној долини Неретве и многим драгоценостима које она има – рекао је Авдаловић, који је у то вријеме био директор и главни уредник *Радио Невесиња*.

– Сваки Херцеговац, ма гдје живио, требало би да има ову књигу. Да није било Невесињске бригаде, не би било ни слободе, а без слободе не би било ни Републике Српске – поручио је Авдаловић.

КОВАЧ: ОДЛУЧНОСТ „ОБИЧНИХ“ БОРАЦА

– Аутор храбро обрађује војно-политичку процјену, објашњава како је рат из Словеније и Хрватске дошао у Херцеговину, даје војно-географску процјену и објашњава читаоцу уз помоћ топографских карата колико је тешко било организовати одбрану у тој зони. Иако у центар догађаја с правом ставља команданте Пурковића и Гушића, аутор не заборавља „обичне“ борце, описује њихову храброст и одлучност – објаснио је пензионисани генерал-мајор Светко Ковач. – Књига је и пуна симболике. На страницама књиге може се пронаћи разговор са Јовом Ђурасовићем, који је 1962. године био први регрут из Пребиловаца, страдалничког мјеста у Другом свјетском рату. У тренутку када је разговор вођен са њим, Јово је бранио своју кућу у Бриштанику. Исто тако видјећемо документе о погибији терористе Лудвига Павловића, за кога Хрвати тврде да је био прва жртва „србо-четничке агресије“ – рекао је Ковач.

ОДРЖАНА ПРОМОЦИЈА КЊИГЕ АУТОРА МИЛЕНКА ВАСИЉЕВИЋА ЧИКЕ

Путовање кроз празан дреновачки и вођински крај са сјећањем на прошлост

Након Даља и Вођина у Хрватској и у Београду је одржана промоција књиге *Путовање кроз празан дреновачки и вођински крај са сје-*

ћањем на прошлост, аутора Миленка Васиљевића Чике. Издавач књиге је СКД *Просвјета* Загреб, Пододбор Вођин, Вијеће српске

националне мањине Града Вођина.

Промоција књиге одржана је 10. новембра 2017. године у Београду, у Дому ратних војних инвалида, у организацији Културне заједнице Крајине и Друштва књижевника Крајине. Председник Културне заједнице Крајине, Жељко М. Кукић, као домаћин поздравио је присутне изразио велико задовољство што је у прилици да представи једну тако вриједну књигу.

О књизи су говорили проф. Никола Живковић, лектор књиге, госпођа Гордана Ј. Лазић, председник Друштва књижевника Крајине, и аутор. У музичком дијелу програма наступиле су двије женске пјевачке групе, *Извор* и *Славонке*. Пјесме из књиге, уз пратњу звука тамбурице, читале су двије ауто-

» Тамара Лазаревић, Гордана Ј. Лазић, Миленко Васиљевић Чико, Јована Лазаревић и проф. Никола Живковић

рове унукe, Јована и Тамара Лазаревић, обучене у традиционалну славонску ношњу.

Аутор је изјавио да овом четвртном књигом затвара последњу страницу у свом истраживању и записивању о животу наших предака који су кроз пет стољећа живљења

на овим просторима, уз све недаће које су их пратиле, од прогона, глечења, понижавања и покрштавања, успјели сачувати своју вјеру, обичаје, говор и достојанство.

Овом књигом Миленко Васиљевић Чико је, без дилеме, урадио огроман по-

сао и поставио чврсте темеље за будуће истраживаче и историчаре. Ова монографија је вриједан документ наше трагичне прошлости. Она може и треба бити примјер и другима да исто ураде за своја села, док још није касно.

СЊЕЖАНА СТАНИШИЋ

ВИЈЕНАЦ ЗАВИЧАЈУ

Књига представља вијенац завичају, то је монографија конкретног простора на коме је до 1991. године стољећима живио српски народ. Посебно су вриједни подаци о броју становника дреновачког и вођинског краја, о њиховој националности и вјероисповијести. Аутор за свако насеље настоји да изнесе поименични опис састава породица, крсну славу, судбину насеља, кућа, појединачца. Објављивање овог рукописа је свједочанство да се не заборави како је један недужни народ без трага нестао. Сликама цркава, гробаља, домова културе и бројних других институција аутор је настојао да дочара својим земљацима гдје су рођени и одакле су прогнани. Жеља аутора била је да у овој монографији запише пуно више него што је до сада речено и записано о сваком од 26 насељених мјеста у дреновачком и вођинском крају. Тих насеља и народа од 1991. године више нема. Народ се расијао по цијелој свијету, а њихова села и куће, школе, друштвени и вјерски објекти, културни и историјски споменици су минирани, попаљени и уништени.

» КУД МЛАДОСТ ФУТОГ: Игре из Црне Горе

» КУД КРАЈИНА БЕОГРАД: Обичај вучарење са глумим личким колом

ОДРЖАН 3. ФЕСТИВАЛ ФОЛКЛОРА СРБА ИЗ КРАЈИНЕ, РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ И ФЕДЕРАЦИЈЕ БИХ

Нераскидиве везе Срба са обје стране Дрине и Дунава

У организацији Савеза Срба из региона и Завичајног удружења Сава Мркаљ у до последњег мјеста пуном новосадском Српском народном позоришту одржан је Трећи фестивал фолклора Срба из Крајине, Републике Српске и Федерације БиХ.

Публици се представило скоро 300 учесника програма.

Наступили су: СКУД Семберија Бијељина, КУД Крајина Београд, КУД Ђирило и Методије Бусије, КУД Благоје Паровић Гајдобра, СКЦ

Вук Стефановић Караџић Бачка Топола, Велико коло Ветерник, КИЦ Младосић Футог, КУД Слобода Руменка и фолклорна секција Завичајног удружења Сава Мркаљ Нови Сад. Посебан тон овом фестивалу, као и претходних година, дао је водитељ вечери Миливоје Бештић.

Организатори су напоменули да ће се трудити у будућности да омасове фестивал фолклора који је у Новом Саду постао препознатљив као традиционално окупљање Срба из региона.

ТЕКСТ И ФОТО: Т. ЂОРОВИЋ

» ЗАХВАЛНИЦЕ УЧЕСНИЦИМА: Зорица Влајинић (ЗУ Сава Мркаљ), Милош Бабал (КУД Благоје Паровић), Марко Мандарић (КУД Слобода), Бранка Савчић (СКУД Семберија), Драган Миливојевић (Велико коло), Јулијан Рац (СКЦ Вук Караџић), Снежана Вељо (КУД Ђирило и Методије) и Миодраг Линта (Савез Срба из региона)

» КУД СЛОБОДА РУМЕНКА: Старобосанско глумо коло из Гламоча

ПОДРЖАВАМО НАСЉЕЂЕ НОВОСАЂАНА

Говорећи о важности одржавања Фестивала фолклора Срба, члан Градског вијећа за културу Града Новог Сада Далибор Рожић казао је да је он јединствен по свом карактеру и да на специфичан начин промовише традиционалне вриједности.

– Културно-умјетничка друштва ће афирмисати српско културно наслеђе, а пошто је то уједно и наслеђе великог броја Новосађана, Градска управа за културу и Град Нови Сад подржавају тај програм и тако ће бити и у будућности – казао је Рожић.

» КУД БЛАГОЈЕ ПАРОВИЋ ГАЈДОБРА: Игре из Источне Херцеговине

ИЗАСЛАНИК ПРЕДСЈЕДНИКА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ МИЛОРАДА ДОДИКА

Богданић: Подједнако важан догађај за Србе са обје стране Дрине

Министар здравља и социјалне заштите Републике Српске и изасланик председника Републике Српске Драган Богданић оцијенио је да је овај догађај подједнако важан за Србе са обје стране Дрине и Дунава.

– Ми смо загледи у Србију са којом стварамо везе које морају у будућности да буду нераскидиве и пружамо

пуну подршку председника Српске Милорада Додика и институција Републике Српске оваквим и сличним манифестацијама – казао је Богданић.

Он је напоменуо да је најбитније очувати традицију и обичаје и да се слични фестивали морају одржавати и у Српској, како би се ојачала веза између Срба.

» СКЦ ВУК СТЕФАНОВИЋ КАРАЦИЋ БАЧКА ТОПОЛА: Алај ми се драгане Ђерданићи тресу

ЗОРИЦА ВЛАЈИНИЋ ГОВОРИЛА У ИМЕ СУОРГАНИЗАТОРА ФЕСТИВАЛА

Година посвећена Сави Мркаљу

У име Завичајног удружења *Сава Мркаљ* обратила се Зорица Влајинић, која је подсетила на лик и дјело неправедно запостављеног Србина са Кордуна.

– Да би се дошло до писма које је данас у употреби, требало је много времена, а и много покушаја. Рјешење је прије више од два вијека пронашао Сава Мркаљ поријеклом са Кордуна, тадашње Војне Крајине. Са правом се сматра да је био један од најумнијих Срба са почетка 19. вијека и први реформатор српског писма, што потвр-

ђује и дјело *Сало дебелота јера либо азбукојрошрес*, које је 1810. године објавио у Будиму, дјело у којем се залаже за начело један глас – један знак, по слогану „Пиши

као што говориш” – рекла је Влајинићева, која је најавила да ће наредна година бити посвећена Сави Мркаљу јер се у њој обиљежава 235. година од рођења и 185. година од његове смрти.

– У његовом родном мјесту Сјеничаку биће постављена спомен-плоча, у плану је и округли сто о Сави Мркаљу као и друге активности, изложбе, трибине и предавања. Искрено се надамо да ће нека од школа или установа културе понијети име по Сави Мркаљу – поручила је Зорица Влајинић.

» КУД ЂИРИЛО И МЕТОДИЈЕ БУСИЈЕ: Српске игре из Славоније

» СКУД СЕМБЕРИЈА БИЈЕЉИНА: Гости из Републике Српске

ИЗАСЛАНИК ПРЕДСЈЕДНИКА СРБИЈЕ АЛЕКСАНДРА ВУЧИЋА

Селаковић: Крајишници су бранили европску културу и цивилизацију

ИЗасланик председника Републике Србије Никола Селаковић рекао је да је одржавање овог фестивала, као и сличних манифестација које чувају и баштине српско нематеријално наслеђе, пријекно потребно.

Он је додао да је нужно очувати памћење и сјећање на тешке дане који свједоче о крвавим страницама историје нашег народа, али и на часне, честите и поштене људе који су бранили своје кућне прагове и читаву цивилизацију.

– Сљедеће године овјековјечићемо прву стогодишњицу уједињења, можемо рећи убједљиве већине Срба, у једну државу, а за ове овдје крајеве Барање, Бачке, Баната и Срема са Краљевином Србијом. То је за нас можда највећи датум наше новије историје. У том тренутку у ту др-

жаву ушли су и други крајеви насељени нашим сународницима западно од Дрине и Дунава. Велики Иво Андрић, вјерујући да је то држава за сва времена и за будућност, рекао је: „Тиме се окончало дуго кретање нашег народа између клања и орања” – рекао је Селаковић констатујући да су Срби Крајишници

вијековима били у стању да западно од Дрине и Дунава бране европску културу и цивилизацију.

– Наше нематеријално културно наслеђе, а то су игра, пјесма и народни обичаји, јесу оно што је душа народа, оно што је невидљиво, али се чује. Оно што је традиција предака и што је срж српског националног идентитета треба да се показује, заједно са језиком, писмом, религијом, управо кроз такво нематеријално наслеђе, кроз народну радиност и културу, нарочито једне категорије која одавно више не постоји, а то су људи који су вијековима чували границу хришћанске Европе и који су на том свом тешком крвавом послу изградили своју културу и дио српске културе у пограничним просторима – закључио је Селаковић.

» ВЕЛИКА ГУЖВА НА БАЛКОНУ: Већ по традицији Фестивал фолклора привлачи огромно интересовање у Новом Саду

ЈЕДАН ОД ДОМАЋИНА ВЕЧЕРИ ПРЕДСЈЕДНИК САВЕЗА СРБА ИЗ РЕГИОНА

Линта: Србија поносна на Српску

Како је нагласио један од домаћина овог скупа, председник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта, порука овог скупа је важност очувања културе и традиције Срба који су вијековима живјели и живе западно од Дрине и Дунава.

– Наш је народ у XX вијеку доживио огромна страдања. Брутални геноцид у злогласној НДХ у Другом свјетском рату, етничка чишћења деведесетих година. Пола милиона Срба протјерано је са подручја данашње Хрватске, пола милиона са подручја данашње БиХ. Ипак, у том злу десило се и нешто добро, а то је чињеница да имамо нашу

Републику Српску, која чува и пази преко милион Срба који живи у њој. Свједоци смо ових 27 година како из држава које су настале на подручју

бивше Југославије долазе лажне приче да је Србија агресор, да је српски народ у данашњој Хрватској и БиХ био агресор, а да су они били само невинне жртве које су водиле ослободилачке ратове. Ми ту теорију никад нећемо прихватити и добро знамо да су главни кривци за рат биле политике и у Загребу и у Сарајеву и то ће за нас увијек остати тако – рекао је Линта.

Он је истакао да фестивал показује богатство српског народа у цјелини, поручивши да је важно да се очува разноликост српске културе и да се она приказује у институцијама као што је Српско народно позориште.

» УДРУЖЕЊЕ ВЕЛИКО КОЛО ВЕТЕРНИК: Српске игре из Кумановског поља

У ОРГАНИЗАЦИЈИ ГРАДСКОГ ОДБОРА СУБНОР-А БЕОГРАД, У САЛИ ОПШТИНЕ НОВИ БЕОГРАД, ОБИЉЕЖЕН ЈУБИЛЕЈ

75 година од оснивања НОВ Југославије

У знак сјећања на дане када је прије 75 година основана Народноослободилачка војска Југославије, Градски одбор СУБНОР-а Београд је заједно са секцијама које окупљају борце прослављених јединица, њихове потомке и поштоваоце у сали општине Нови Београд, 29. новембра, организовао пригодну свечаност поводом овог јубилеја.

Овај скуп окупио је велики број бораца, њихових потомка и поштовалаца, припадника Војске Југославије, а почео је партизанским пјесмама и уношењем ратних застава јединица НОВЈ. Заставе су биле у рукама чланова Савеза извиђача, ове године проглашених најбољим колективним чланом СУБНОР-а.

СКУПО ПЛАЊЕНА СЛОБОДА

У име организатора, присутнима се обратио пуковник Бора Ерцеговац, председник Градског одбора СУБНОР-а Београд. Ерцеговац се на почетку свог обраћања осврнуо на значај овог јубилеја, поздравивши, прије свих, присутне борце НОР-а, који су, како је рекао, „омогућили да се данас и налазимо ов-

» Зденко Дупанчић, Јован Радовановић, Драган Дивјац, Бора Ерцеговац, Милан Атељевић, Марија Обрадовић, Никола Радић, Буро Шкалац и Владимир Брдар

дје и прослављамо 75 година оснивања НОВ Југославије, као и данашњи празник 29. новембар”.

– Слобода је извојевана скупом цијеном од 1.700.000

жртва, бораца, родољуба, жена, дјецe, старца – рекао је Ерцеговац, наводећи да ће данас о временима иза нас, као и увијек до сада, представници СУБНОР-а говори-

ти само на основу валидних историјских чињеница.

– До краја 1941. године формира се велики број партизанских јединица, да би 22. децембра 1941. године у Ру-

дом била основана Прва пролетерска бригада. Тек годину дана касније почиње се са формирањем дивизија, тактичко-оперативних јединица НОВ Југославије, способних за самостална дејства.

КРАЈЕМ РАТА ХРВАТИ ПРЕШЛИ У ПАРТИЗАНЕ

Народни посланик Миодраг Линта је послје завршетка свечаности изјавио да су припадници бригада и дивизија Народно-ослободилачке војске Југославије до капитулације Италије били у огромној већини Срби.

– Према истраживањима професора на Филозофском факултету у Загребу Иве Голдштајна, у партизанским јединицама на подручју Хрватске у авнојевским границама крајем 1941. године било је око 77% Срба и свега 21,5% Хрвата. До септембра 1943. године удио Хрвата је порастао на 34%, а тек након капитулације Италије почео је масовнији прилив Хрвата у партизанске јединице када је било јасно да ће фашистичка коалиција на челу са Хитлером претрпјети пораз – закључио је Линта.

ДИВИЗИЈЕ СЕ ОСНИВАЈУ КРАЈЕМ 1942.

Прва пролетерска дивизија основана је 1. 11. 1942. године у Босанском Петровцу, истовремено кад и Друга пролетерска дивизија у мјесту Тичево у Босанској крајини. Истог дана основана је и Трећа ударна дивизија у Пердухову код Гламочког поља. Четврта и Пета крајишка дивизија основане су 9. новембра у Босанској крајини, док су Шеста личка, Седма банијска и Осма кордунашка дивизија основане 22. новембра, на територијама регија чија имена носе. Дванаеста славонска дивизија основана је 30. 12. 1942. године у селима Жале и Горњи Борки у Славонији. Бројно стање првих дивизија кретало се од 2,5 до 4 хиљаде бораца и старјешина јер услови ратовања нису дозвољавали употребу гломазних јединица. Касније су дивизије бројале и до 10 хиљада бораца.

ПОДРШКА ВЕНЕЦУЕЛЕ

– По формацији и јачини дивизије су се разликовале по броју бораца и количини оружја, углавном пјешадијског, а састојале су се углавном од три бригаде. Иако су дивизије биле попуњаване углавном са територије на којој су ратовале, национални састав је био мјешовит – навео је Бора Ерцеговац.

Скупу се обратила амбасадорка Боливарске Репу-

ЗАХВАЛНИЦЕ

Заслуженим појединцима и колективима уручене су захвалнице СУБНОР-а, а спомен-медаљу Бори Ерцеговцу у име Војске Србије, поводом параде 2014. године, уручио је пуковник Слађан Ристић.

блике Венецуеле, Дие Надер де ел Андари, поздрављајући присутне и честитајући им јубилеј.

Она је позвала чланове СУБНОР-а да истину о НОР-у још више шире, а као универзитетски професор предложила је да се предавања са оваквом темом организују и на факултетима.

Потпредседник СУБНОР-а Београда, генерал Душан Касум је поводом 29. новембра посетио кућу цвијећа.

У културно-умјетничком дијелу програма учествовали су ученици основне школе *Суијеска*, као и Хор *Браћа Барух*, који је отпјевао низ партизанских пјесама у вези са Народноослободилачком борбом, међу којима и пјесму *Партизан сам тим се дичим* симбол и статусну мелодију СУБНОР-а Србије.

Поред бораца НОР-а, представника секција јединица, организација које су колективни чланови СУБНОР-а и великог броја гостију, овом скупу присуствовали су и Миодраг Линта, замјеник председника Одбора за дијаспору и Србе у региону Скупштине Србије, амбасадорка Боливарске Републике Венецуеле Дие Надер де ел Андари и председник Републичког одбора СУБНОР-а Душан Чукић.

ТЕКСТ И ФОТОГРАФИЈЕ:
ЖЕЉКО ЂЕКИЋ

СКУПШТИНА УДРУЖЕЊА БОРАЦА, ПОТОМАКА И ПОШТОВАЛАЦА КРАЈИШКИХ БРИГАДА

Уједињени крајишки партизани

У Београду је 18. новембра 2017. године одржана прва редовна скупштина Удружења бораца, потомака и поштовалаца крајишких бригада. Њихова борба, идеали, одрицања, несебичност – све то и још много тога заискрило је у једном обичном дану када су се у београдској сали Ратних војних инвалида у Београду окупили још живи припадници 20 крајишких бригада Народно ослободилачког рата (НОР). Неко би се упитао шта још они хоће „када је њихово прошло”.

Није ријеч о само протоколним обавезама некадашњих партизана већ о стварним биткама са свима онима који би да искриве историју. Проблем је најбоље дефини-

сан у твиту објављеном ових дана: – Занимљиво. Сви они народи, који су на Балкану били са фашистима, данас су миљеници запада!

ПОЧАСТ ВОЈВОДИ МИШИЋУ

У програму, који је презентовао генерал Божо Новак наводе се и обавеза обиљежавања славних датума попут 4. јула, али и Церске битке, Неретве и Сутјеске, Сремског фронта, као и дужно поштовање према војводама Живојину Мишићу и Степи Степановићу и комеморације страдалима на Бањици и Јајинцима.

Удружење његује свијетле традиције крајишких пролетерских и ударних бригада и ослободилачких ратова ко-

је су Срби водили у 20. вијеку укључујући и деведесете.

Промоција крајишког културног наслеђа, посебно домицилних општина на којима су бригаде основане није заборављена, а такође и сарадња са сличним удружењима са простора бивше СФРЈ, посебно са секцијом Прве пролетерске дивизије и општинским одборима СУБНОР-а Младеновца, Љига и Ваљева, као и Новог Сада, Зрењанина, Кикинде, Челарева и Темерина, општинама у којима живе потомци крајишких бригада.

У радно предсједништво изабрани су Рајко Срдјић, Божо Новак, Драган Дивјац, Мићо Грубор, а за генералног секретара изабран је Владимир Гајић. Скупштини су прису-

» Слободан Калабић, Драган Дивјац, Мићо Грубор, Рајко Срдјић, Божо Новак и Бранислав Поповић

ствовали и Вељко Жигић из 6. Личке, Никола Радић из 7. Банијске, Мањо Павловић из 8. Кордунашке бригаде, носилац партизанске споменице Марица Грубор и Сека Милошевић из Друге пролетерске дивизије. Поздрављени су потомци народних хероја: Османа Карабеговића и Рада Зорић, Емка Карабеговић и Миша Зорић.

Урош Вукобрат је скренуо пажњу на појаву рушења споменика или запуштености тих обиљежја. Поздрављено је што је обновљен споменик Марији Бурсаћ на Пркутима, дат је предлог да се подржи иницијатива СУБНОР-А Београда и Јеврејске општине о ревитализацији споменика који се налазе на територији некадашње НДХ.

историчара да се ревидира историја. Слободан Ристановић је предложио да се посјете мјеста која у Подрињу, код села Будишића, која су ослободили припадници Пете Крајишке и 12. Банијске бригаде. Крајишници су у Другом светском рату прешли 24.000 километара. На том путу водили су их славни команданти: Славко Родић, Раде Зорић, Јосип Мачар. Још се води борба за одбрану истине о тим дјелима.

– Извојевали смо слободу и право да будемо рођени у свом завичају – причају крајишки партизани, они који су неустрашиво јуришали у славу.

СЈЕЋАЊЕ НА ДАРИЈУ АЛЕКСАНДРОВНУ

– На славном Мачковом камену, 50 метара иза првих борбених линија погинула је наша сестра са широких руских степа Дарија Александровна. То мјесто гдје је она погинула требало би обиљежити и ред би био да се тим поводом контактира руска амбасада у Београду – рекао је један од учесника скупштине Удружења.

ДРЉАЧА: СПАСИЛЕ СУ МЕ ТУБЕ МАЈКЕ

Легендарни крајишки пјевач Боро Дрљача био је беба кад су му усташе убиле мајку, а рођен је 1941. године „на Грмечу испод букве”.

– Имао сам двије и по године када сам остао без мајке. Отхраниле су ме многе друге мајке – испричао је Дрљача прије него што је узео микрофон и запјевао.

ДУГАЧАК ПУТ СЛАВЕ

Драган Дивјац, поријеклом из Лушци Паланке (општина Сански Мост) из чије породице су носиоци три партизанске споменице, оцијенио је да смо свједоци бесрамних покушаја западних

Д. БАШОВИЋ

ЗАВИЧАЈНО ВЕЧЕ СРБА ИЗ ОПШТИНА БОСАНСКЕ КРАЈИНЕ КОЈЕ СЕ НАЛАЗЕ У ФБИХ

Потребно је више слоге и јединства

Крајишници са простора Федерације БиХ окупиле су се 18. новембра 2017. године у ресторану Дома Војске Југославије.

У поздравном говору предсједник Удружења Драган Дивјак рекао је да је циљ овог дружења евоцирање успомена на крајишке обичаје, историју, језик, културу, као и упознавање присутних са оним што је урађено у овој и што Удружење планира да уради у наредној години на побољшању услова преосталих Срба у Босанској Крајини.

Дивјак је истакао да у ви-

ше од 25 села, у којима је под Грмечом, до последњих ратних догађања, живјело искључиво српско становништво готово више нико и не живи.

– Сагледали смо стање у којем се налазе Срби повратници. Нажалост, није нимало добро. Срби се у појединим мјестима осјећају несигурно, нису здравствено збринуте, а у тим срединама гасе се полицијске станице и Домови здравља, што још више усложњава и онако тешку ситуацију – рекао је Дивјак и додао да Удружење улаже напоре за изналажење рјешења

– По први пут у Београду биће одржан састанак са начелницима општина са простора Босанске Крајине – рекао је Дивјак, а као највеће проблеме је истакао пет хиљада захтева за поправак девастираних кућа, довод електричне енергије у поједина села и засеок, ревитализацију привреде, као и обнову порушених споменика и гробаља током последњих трагичних дешавања.

Госте је поздравио замјеник предсједника Одбора Скупштине Србије за дијаспору и Србе у региону Миодраг Линта, који је рекао да попис становништва јасно потврђује да је пола милиона Срба протјерано са подручја БиХ.

– Без обира на ту трагедију, веома је важно да се Крајишници окупљају, друже, да не забораве своје обичаје и своју традицију, своју културу и да све то пренесе на своју дјецу – рекао је Линта.

Дружење је настављено уз музику, пјесму и игру, а госте су забављали Крајишници, са једне и друге стране Уне, Борислав Зорић Личанин и Боро Дрљача.

ЖЕЉКО ЂЕКИЋ

» Бора Дрљача, Миодраг Линта и Драган Дивјак

У Београду одржано 26. годишње дружење Дрежничана и Јасенчана

Традиционално јесење окупљање Удружења Дрежничана и Јасенчана у Београду одржано је 26. пут по реду у хотелу *Мажестик*, 11. новембра. Око 200 Срба, рођених и поријеклом из ова два мјеста, Дрежнице и Јасенка, која се налазе на граници Лике и Горског Котара, исказало је своју приврженост родном крају уз дружење, весеље и игру до касно у ноћ.

У првом дијелу програма, како су га организатори назвали, историјско-традиционалном, говорило се о Дрежници и Јасенку у Другом

свјетском рату. Један од чланова Удружења, Лазар Косановић говорио је формирању 6. и 8. Народноослободилачке ударне бригаде у Дрежници и о народним херојима из ових мјеста Сави Вукелићу и Ђури Косановићу, поводом стогодишњице од њиховог рођења.

Предсједник Удружења Дмитар Вукелић у свом обраћању земљацима поручио је да не смију дозволити да мјеста у Удружењу остану упражњена.

– Ми наше дружење углавном одржавамо око Митровдана, и то већ 15 година на

истом мјесту, у хотелу *Мажестик*. Имамо још једно, „мајско“ дружење, које обично буде у природи, на Кошутњаку, гдје чланови сами припремају трпезу. Од других активности у току године издваја се пут у родни крај гдје многи од нас имају викендице. Тамо одлазимо за Малу Госпојину, када је слава села и цркве. Такође, припремамо заједно са Удружењем Матице дрежничке годишњак. Ту су и ликовне секције, затим промоције књига пјесама и прозе, романа, наших чланова, писаца и пјесника који пишу углавном завичајну тематику – испричао је предсједник Вукелић.

Марко Радуловић је истакао да је Удружење увијек давало допринос у многим хуманитарним акцијама.

– У вријеме ратова, и последице њих, кроз нашу прошлост, више мучну и теобну, него сјајну, често смо били спремни да и свом и туђину „крви своје наточимо“ и – закључио је Радуловић.

Организатори су овом приликом представили и свој годишњи календар осликан мотивима Дрежнице и Јасенка и уручили захвалнице за посебан труд и залагање члановима Николи Трбовићу, Миленку Ивошевићу, Марку Вукелићу, Јовану Маравићу, Душанку Радуловићу и Слободану Вукелићу.

У забавном дијелу програма наступили су КУД *Петрова Јора – Кордун, Српски ирвославни појци*, а Саша Радуловић и Бранко Зрнић су рецитовали пјесме. Програм је водила Каролина Мишовић.

ВЕСНА ВУКОВИЋ

» Дмитар Вукелић, Слободан Вукелић и Душанка Радуловић

ОДРЖАНО КРАЈИШКО ВЕЧЕ У ДОЊЕМ ТОВАРНИКУ (ОПШТИНА ПЕЋИНЦИ)

Јеврић: Крајишници у Пећинцима више никад неће бити грађани другог реда

Удружење Крајишника заједно од Дрине и Дунава, Општински одбор Пећинци, одржало је своје прво *Крајишко вече* 10. новембра у селу Доњи Товарник у Ловачком дому, општина Пећинци. На дружењу се окупило око 250 људи, припремао се ловачки паприкаш и веселило се уз крајишке народне пјесме.

Ово релативно младо Удружење, локалног карактера, прије годину и по дана издвојило се из Заједнице Срба из Хрватске и БиХ, гдје, како је објаснио њихов предсједник Рајко Јеврић, није могло да оствари своје циљеве.

– Наш циљ постојања је да никад не заборавимо своје поријекло, огњиште, пјесму и традицију. Зато се окупљамо и дружимо, али ево први пут је то у овом периоду године, традиционално нам је дружење у Пећинцима за Часне вериге – рекао је он.

НАДАМО СЕ ОМЛАДИНИ

Он је говорећи о области рада Удружења навео да покрећу иницијативу за бољи живот Крајишника на овом простору, гдје живи око 2.500 људи који су дошли из Крајине, што расељених, што прогнаних у ратном егзодусу.

– Радимо на укључивању младих у процесе локалне самоуправе кроз предприсупне фондове Европске уније. Општина Пећинци нас је подржала у овом пројекту и ве-

» Рајко Јеврић и Лука Гутеша

ома смо јој захвални због тога. Некада смо овде били грађани другог реда, а данас уз подршку власти остварујемо сва своја права – истакао је Јеврић.

Крајишнике је на скупу осим предсједника Удружења поздравио и начелник Општинске управе Пећинци, Жељко Трбовић, који је цитирао ријечи патријарха Павла говорећи о избјеглицама:

– Хвала ти, Боже, што си нам оволико честитих Срба послао у Србију – и поручио да ако је Србија чврсто језгро, као матица свих Срба, онда ће као таква, моћи помагати и свим Србима који живе у региону.

– Шездесетак фабрика постоји у Шимановцима које запошљавају око 5.000 људи, од тога чак велики број радника долази из Београда и Сурчина.

ОПШТИНА ПОКЛАЊА ПЛАЦ У ШИМАНОВЦИМА

Трбовић је нагласио да Општинска управа Пећинци разумије проблеме Крајишника који су населили ове крајеве.

– И сам сам дошао из тих крајева 1991. године. Лично сам се потрудио да се прате пројекти који су намјењени остваривању права избјеглица на нивоу општине. Успјели смо кроз изградњу монтажних кућа да обезбедимо један број породица. Следиће је да ће у Шимановцима општина Пећинци бесплатно дати један плац за изградњу зграде са 30 станова за избјеглице – испричао је Трбовић. – Општина Пећинци броји око 20.000 становника и нема проблем са запослењем, јер је индустрија веома развијена – како је објаснио Трбовић.

У РАТКОВУ ПОСТАВЉЕНИ ТЕМЕЉИ ЗА СПОМЕНИК НА РАВНОМ БРДУ

Подигнимо Часни Крст на Мањачи

Ужељи да се никад не забораве родољуби који су просипали крв за Републику Српску Мањачани су уз благослов владике Атанасија одлучили да на Равном брду у Раткову подигну Часни крст висок 20 метара.

Уз помоћ пријатеља, предвођени Чедомиром Ширавом, Бором Плавшићем и браћом Гуслов (Станко, Васо, Милорад, Владе), Мањачани су 23. августа 2017. године поставили темеље за подизање Часног крста. Материјал су донирали Миле Атлагић, Мирко Главић и форма Бинис Бетон са Приједорске петље у Бањалуци. Да би се овај споменик довршио, потребна је помоћ.

Сви који су спремни да помогну могу да се обратити на телефон +387 65 83 00 38. **М.ЗЕЦ**

ЗАЈЕДНИЦА ХРВАТА ТИН УЈЕВИЋ У БЕОГРАДУ ПО ШЕСТИ ПУТ ОРГАНИЗОВАЛА МАНИФЕСТАЦИЈУ У СРПСКОЈ ПРЕСТОНИЦИ

» КУД Петрова гора – Кордун из Београда

» Хрватско културно-умјетничко друштво Јелачић из Петроварадина

ОД СРЦА СРЦУ: Српско-хрватски мементо

Манифестација под називом *Српско-хрватски мементо* шести пут одржана је у Београду у организацији Заједнице Хрвата у Београду Тин Ујевић 4. новембра у Свечаној сали општине Стари град. Циљ овог, како је речено, традиционалног сусрета, је ширење међусобне толеранције, уважавања, поновно повезивање прекинутих веза и сарадње двају народа кроз културу.

У културно-умјетничком програму наступили су женски пјевачки хор Српског културног друштва *Просвјеша* из Сплита, женска етно пјевачка група *Извор Цетиње* из Цетине, пјевачица српских традиционалних пјесма и педагог Светлана Спајић, КУД *Петрова гора – Кордун* из Београда и Хрватско

» Стипе Ерцеговић

културно-умјетничко друштво *Јелачић* из Петроварадина (Нови Сад).

Шта представља *Српско-хрватски мементо*, објаснио је организатор Стипе Ерцеговић, председник Заједнице Хрвата у Београду.

– Мементо значи једно

лијепо сјећање на лијепе тренутке када смо сви живјели заједно у истој држави. Ми желимо да обновимо те везе, говор срца са срцем, човјека са човјеком. Главна порука наша је да треба да комуницирамо кроз културу, кроз игру, пјесму, јер је то најбољи начин разумијевања. Да се ми питамо, ми бисмо све ове велике проблеме ријешили уз узајамно уважавање и толеранцију, прије свега – поручио је Стипе.

Како је он објаснио, Заједница Хрвата у Београду постоји 10 година, а промовише и негује културне традиције Хрвата овог поднебља кроз културна дешавања попут књижевних вечери, трибина, спортских дешавања, ликовних изложби, као и ретроспективе о значајним филмским ауторима.

Српско културно друштво *Просвјеша*, пододбор из Сплита, редовно учествује на овој манифестацији, рекао је његов председник Момчило Рушић. Он је истакао да за разлику од других који граде баријере између двају народа, они одржавају пријатељске односе.

– Желимо да овим путем пошаљемо поруку да су се наши преци дружили и живјели заједно и зато и ми настављамо да исто чинимо и наша поколења ће наставити ту

традицију – додао је Рушић и открио да посебно воле да дођу у Београд и Крагујевац, гдје имају много пријатеља који су напустили родни крај и да ти сусрети углавном буду емотивни.

Пододбор СКД *Просвјеша* у Сплиту основан је 1997. г. Препознатљив је по женској пјевачкој групи која је на овој манифестацији и наступила.

– Иако је присутан невидљиви страх људи, ми као друштво радимо, циљ нам је да сачувамо наш матер-

њи језик, културу живљења нашег народа и оно што смо наслиједили од предака да пренесемо на будућа поколења – нагласио је Момчило Рушић.

Публици, у којој је био и Генерални секретар Удружења Срба из Хрватске Милојко Будимир, представиле су се и пјесникиње Милица Опачић и Рада Вештић, које су својим стиховима поручиле да „постоје разлике међу народима и вјерама, али оне нису камен спутње ни разлог за свађе и љутње”.

Манифестација је завршена заједничким наступом свих учесника који су отпјевали пјесму *Та дивна сјлнй-ска ноћ*, након чега је дружење настављено уз далматинске деликатесе, вино, суве смокве и домаћу лозу.

ВЕСНА ВУКОВИЋ

ФИЛМ О МАНАСТИРУ КРУПА

У оквиру манифестације приказан је и документарни филм о манастиру Крупа, поводом 700 година од његове изградње, и кратка пројекција филма о Илији Округићу, поводом 190 година од рођења овог католичког свештеника, који је својим радом доста допринио културном животу Петроварадина. Залагао се за толеранцију између католика и православних.

УДРУЖЕЊЕ НИКОЛА ТЕСЛА ИЗ КРАГУЈЕВЦА УГОСТИЛО СУНАРОДНИКЕ ИЗ ХРВАТСКЕ

КРАГУЈЕВЧАНИ УЖИВАЛИ У КОНЦЕРТУ ЗАВИЧАЈУ У СРЦУ ТЕ НОСИМ

У организацији Удружења Срба из Хрватске *Никола Тесла* у Крагујевцу је 3. новембра 2017. године одржан концерт традиционалне српске музике и фолклора под називом *Завичају у срцу те носим*. На сцени Књажевско-српског театра приказане су игре и пјесме са простора Далмације, Лике, Кордуна, Баније, Славоније, Босанске Крајине и у Шумадије. У програму су учествовали гости из Хрватске (СКД *Просвјеша* из Сплита и Кистања, КУД *Буковица Кистање*, ЖПГ *Црнућанка* из Горњег Милановца, као и извођачи из Крагујевца (АФА *Светозар Марковић*, женска и мушка пјевачка група *Сшуденац*, Женска пјевачка група *Никола Тесла*) из дуете из Београда и Врбаса.

Публика је уживала у двочасовном концерту, а задовољан је био и домаћин скупа председник Удружења Срба из Хрватске *Никола Тесла* Милан Љубовић.

» ЗАЈЕДНИЧКА СЛИКА ЗА УСПОМЕНУ: Гости из Хрватске са својим домаћинима на пријему у Свечаном салону зграде Градске управе Крагујевца

– Захвалан сам нашим гостима из Хрватске и учесницима из Србије, што су нам учинили част и задовољство и овај дан направили незаборавним – рекао је Љубовић.

– Посебну захвалност желим упутити драгим уумјетницама из Задра и Београда Стјепани Лукашевић и Мајји Стојановић са којима смо

се упознали у Далмацији на Преображењском сабору у Кистањама – рекао је Љубовић за *Српско коло* и навео да су гости имали веома садржајан боравак у Шумадији.

За госте из Хрватске и њихове крагујевачке домаћине у згради управе Града приређен је пријем. У Свечаном салону зграде Градске упра-

ве, помоћник градоначелника за унутрашњу и међународну сарадњу Александар Штајн са сарадницима разговарао је са члановима Удружења и представницима градова Сплита, Скрадина и општина Кистање и Ервеник из Шибенско-книнске жупаније о културној и привредној сарадњи.

Гости из Хрватске у Крагујевцу присјетили су се времена када су Крагујевац и Сплит били градови пријатељи и имали веома успјешну привредну сарадњу. Предсједница вијећа српске националне мањине Ана Лунић навела је да данас у Сплиту живи око 2.500 грађана српске националне мањине.

– Град Сплит и његови представници труде се да очувају различитости мањина и у умјетничком, културном, државном и језичком смислу, као и да развија прије свега, културну сарадњу са Крагујевцем на начин како су то већ започели СКД *Просвјеша* Сплит и Удружење Срба из Хрватске *Никола Тесла* Крагујевац – рекла је Лунићева.

Гости из Хрватске обишли су Спомен-музеј и парк гдје су крај хумке стријељаним ђацима положили вијенце и цвијеће, а обишли су Градску библиотеку, Акваријум и Универзитет у Крагујевцу.

Захваљујући домаћинима имали су прилику да се сретну са шумадијским владиком Јованом и обиђу манастир Враћевшница. **С.К.**

ХАЈДУЧКИ РАСТАНАК У БАЧКОМ ЈАРКУ

Удружење Срба из Хрватске *Никола Тесла* из Крагујевца учествовало је и на манифестацији *Хајдучки растанак*, која је одржана 18. новембра 2017. године у Бачком Јарку. То је била прилика да се окупе представници крајишких удружења из сјеверне српске покрајине и њихових „јатака” из Шумадије, Босанске крајине и Далмације. Пригодно дружење уљепшале су женске пјевачке групе *Билбил* из Новог Сада, *Трамошњанке* из Бача и *Никола Тесла* из Крагујевца, као и домаћини-чланови Мушке пјевачке групе *Др Младен Стојановић* из Бачког Јарка. *Хајдучки растанак* планиран је о Бурђевдану у Крагујевцу.

АКТИВНОСТИ УДРУЖЕЊА ГРАЂАНА ЗМИЈАЊЕ ИЗ КАЋА НОВИ САД У ЗНАКУ ЗМИЈАЊА

Удружење грађана *Змијање* из Каћа је и овог септембра реализовало више традиционалних манифестација. Као најзначајније се издвајају прослава крсне славе Рођење пресвете Богородице, Мала Госпојина, ликовно саборовање, Дани змијањске културе у Војводини и Змијањски сабор.

Свечано, уз молитву и богату трпезу Змијањци су обиљежили крсну славу, Малу Госпојину.

Кум славе био је предсједник Управног одбора Удружења Вукашин Плавшић са породицом. Домаћини нису жалили ни труда ни средстава да угосте све присутне.

Славски обред и резање колача обавио је прота Илија Проле уз саслужење свештеник Душка Маријановића и Бранислава Дивљака. После вечере сликар Душан Кондић поконио је куми славе портрет на дрвету,

» Вукашин Плавшић и свештеник Илија Проле

а затим је предсједник Удружења Ђорђе Пантелић додијелио плакете заслужним члановима. Кумство за наредну годину преузео је Миодраг Шишарица. Змијањци су исказали захвалност свим члановима као и гостима из Сремске Митровице и Новог Сада.

» Женска пјевачка група Билбил

» КУД Свети Сава из Каћа

» Сликари Стојан Божић

ЛИКОВНО САБОРОВАЊЕ

Уз подршку Града Новог Сада, 22. и 23. септембра одржано је треће ликовно саборовање у змијањској етно кући у Каћу. На овом саборовању учествовали су сликари: Светислав Лудошки, Стојан Божић, Драгана Стојичић, Љубица Михајло, Нада Грбић, вајар Бошко Ивић (који нам је урадио скулптуру Кочићевог Давида Штрбца), као и домаћин саборовања, сликар Душан Кондић.

Најдражи гости Змијањаца били су малишани из Вртића *Звончић* из Каћа, којих је било четрдесетак. Дјечом радозналосту додатно су орасположили умјетнике који су се посветили њиховим радовима, које су такође оставили у збирци Удружења.

– Надамо се да ће у будућности неки од наших малишана бити учесници и организатори традиционалног ликовног саборовања – рекао је предсједник Удружења Ђорђе Пантелић и додао да је инспиративан амбијент утицао на продуковање прелијепих умјетника насталих на саборовању.

ДАНИ ЗМИЈАЊСКЕ КУЛТУРЕ У ВОЈВОДИНИ

На бини поред Етно змијањске куће у Каћу, у присуству великог броја гостију, одржан је културни догађај саздан од игре, пјесме, рецитала и драмских извођења. Догађај су уприличили: КУД *Свети Сава* из Каћа, КУД *Др Младен Стојановић* (пјевачка група), женска пјевачка група *Билбил*, глумца Гојко Тодоровић, као и гости из Културне заједнице Срба из Словеније, Крстан Шућур из СКД *Петар Кочић* Крањ, пјесник Маринко Јагодић, Душан Јовановић и Величко Кљајевић, којима се посебно захваљујемо на адекватном доприносу одржавања дана културе и обећавамо наставак даље сарадње. Велики број присутних забављала је и група *Завичајно Јато* из Словеније. И поред хладнијег дана, посјетиоце није омело да остану до ситних сати уз звуке препознатљивих крајишких пјесама.

» Гојко Капетановић, Душан Кондић, Маринко Јагодић, Ђорђе Пантелић, Крстан Шућур, Душан Јовановић и Величко Кљајевић

ОДРЖАНО 9. ВЕЧЕ БАНИЈАЦА У НОВОМ САДУ

Половина: Најсрећнији сам кад видим младе људе којима је Банија у срцу

Ове године, девети пут по реду, одржано је *Банијско вече*, традиционално 2. децембра, односно прве суботе у децембру у ресторану *Рибарац* у Новом Саду. На улазу у салу госте су, како обичај налаже, дочекала дјеца у народним ношњама са погачом, сољу и ракијом добродошлицом. Око 400 Банијаца окупало се овом приликом да се заједно са својим пријатељима у весељу присјете успомена прожетих нераскидивом љубављу према родном крају, да се сретну са земљацима које дуго нису видјели и тако обнове сјећања у души према Банији. Организатор вечери био је Банијац Милан Половина са породицом, није било више заинтересованих за ту врсту активности и обавезе.

– Прво *Банијско вече* одржано је 2009. године када је основано Удружење Банијаца потомака и пријатеља Баније – Београд и подружница у Новом Саду. Свих осам дружења послје сам организовао сам, а водиља у организацији била ми је жеља да се Банијци ба-

» Организатор вечери био је Милан Половина са породицом, а Банијци су уживали уз богат музички програм

рем једном годишње окупе на једном мјесту – рекао је Милан Половина. Како је Милан објаснио, рад Подружнице обновљен је 23. новембра ове године са новим Управним и Надзорним одбором, као и новоизабраним предсједником Скупштине Миланом Радојичићем и потпредсједником Милорадом Остојићем. Предсједника Управног и Надзорног одбора Скупштина ће изабрати на сједници заказаној за 15. децембар.

Ове године културно-

– умјетнички програм био је кратак, да би се изашло у сусрет већем дијелу присутних, који су, како је рекао домаћин Милан, дошли да се провеселе и напуне батерије за наредну годину. Госте је поздравно домаћин, а затим се скупу обратио познати банијски пјесник и писац Мићо Јелић Грновић, који је рецитовао своју пјесму *Нарицање српској ијексника за жртвеним јајњетом, Крајином, авиустиа њо Христју 1995. у колони изнаних Срба крајишких.*

За добру атмосферу, као и

сваке године, био је задужен банијски музички састав *Мо мо и Додир*.

Оно што је додатно асоцирало на лични идентитет Банијаца и чување обичаја, културе, традиције и индивидуалности је пано на бини, који је био аранжиран народним ношњама, разним реквизитима из свакодневног живота Банијаца, сликама у народним ношњама из 1888. године, сликом првог војводе српске Војводине Стеваном Шупљикцем и паноом заслужних и познатих Банијаца, као и ручним

радовима које су израђивали у бившој домовини.

– Сваке године долазе млађи нараштаји тако да је старосни просјек посјетилаца ове године око 30 година. Младе интересује повезивање наших људи, очување банијског наслеђа, обичаја и културе, помоћ Банијцима који су остали у завичају и појачан рад са надареним младим људима – закључио је Половина и додао да су то заправо и главни циљеви Подружнице, која је постојала, а сада је обновљена.

– У том смислу предвиђена је информативна и публицистичка дјелатност, његовање традиција одбрамбених ратова и прикупљање фактографије и мемоарске грађе о Банији, сарадња са родном Банијом и нарочито материјално помагање породица слабијег материјалног стања на Банији које немају могућност школовања дјеце, организовање рекреативно-спортских садржаја, заштита избјегличких права. Такође, циљ је да објављујемо брошуре, часописе, аудио, видео и др. записе, да подржава-

мо литерарно и друго стваралаштво о Банији, и наравно да организујемо завичајна прела – навео је Половина.

За окупљање Банијаца заинтересовала се и Академија умјетности Универзитета у Новом Саду, поносно је истакао Половина.

– Весна Карин, доцент за ужу научну област етномузикологије, обрадила је окупљање Банијаца под насловом *Банијско вече* – културно-забавно вече у Новом Саду, као мјесто за креирање супкултурног идентитета у Војводини. С обзиром да је следеће године јубилеј, 10 година наших традиционалних окупљања, најављена је брошура о протеклих 5 вечери, као што је и поводом 5. вечери Банијаца промовисана брошура о првих пет под насловом *Банија у срцу* – најавио је Половина, не кријући да је на овим вечерима и тужан и радостан.

– Зашто тужан, то сви ми добро знамо, а радостан сам јер смо сви заједно, као некада – завршио је Половина.

ВЕСНА ВУКОВИЋ

У Панчеву одржано 35. Крајишко прело

Упетак, 24. новембра 2017. у просторијама Дома војске у Панчеву одржано је 35. Крајишко прело у организацији Удружења Срба из Републике Српске и Републике Српске Крајине.

Ријеч је о традиционалној манифестацији која се одржава сваког последњег петка у новембру мјесецу.

Удружење се за организацију Крајишког прела посебно захвалило свом потпредседнику Милораду Малићу, који обавља и функцију помоћника секретара за пољопривреду, водопривреду и шумарство у Влади АП Војводине.

Око 200 присутних гостију имало је прилику да ужива у народним родољубивим пјесмама које су будиле сјећање према крајевима из којих је српски народ изгнан деведесетих година.

Најстарији члан Удружења Вукашин Даничић гостима је пожелио лијеп провод и добру забаву. Он је посебно поздравио председника Коалиције удружења избјегли-

ца Милу Шапића, секретара Завичајног удружења Змијање из Бањалуке Предрага Благојевића, председника Удружења Змијање из Каћа Ђорђа Пантелића, као и председника Удружења Мркоњићана из Београда Жарка Гајића.

Уз богат мени, гости су уживали уз пјесму популарног крајишког пјевача Миле Делије. За добру атмосферу побринуо се и оркестар браће Срднаца са пјевачицом Бебом и крајишка група *Сава и Љубиша*.

Врхунац вечери представљало је извлачење томболе: од печеног прасета, викенда за двије особе у Сокобањи, до главне награде љетовања у Грчкој за двије особе, које сваке године дарује туристичка Агенција Трим травел из Београда.

Председник Удружења Мирослав Медић каже да посебно захвалност дугује спонзорима:

– У данашње вријеме као хуманитарна организација

тешко бисмо сами све организовали. Зато посебно хвала фирмама Бомист из Зрењанина и браћи Станић, као и *Еко-Маџери*, доо *Кушк*, магацину воћа и поврћа *Сњежана* из Панчева, Трим травелу из Београда и свим оним појединцима и фирмама који су донаирали награде за богату томболу – рекао је Медић.

Посебну част за домаћине представљало је присуство Завичајног друштва Змијање из Бањалуке, које је представљао секретар Предраг Благојевић. Он је домаћину скупа Мирославу Медићу уручио вриједну умјетничку слику.

Како је ово удружење РС и РСК члан Коалиције удружења избјеглица у Р. Србији, њен председник Миле Шапић је о самој организацији прела и раду Удружења поразговарао са члановима Организационог одбора и захвалио се на позиву и одличној организацији вечери Крајишника.

МИЛИЦА МЕДИЋ ИВАНОВИЋ

У Инђији одржано 12. Завичајно прело

Традиционално 12. Завичајно прело одржано је у суботу, 11. новембра у Културном центру Инђија у организацији Изворне групе *Кордун*, која дјелује у саставу КУД-а *Соко* из Инђије. Носиоци активности у *Кордуну* Бранка Булић и Драга Радомиловић дочекали су многобројне госте који су до последњег мјеста напунили дворану Културног центра.

Скупу се придружило и Завичајно друштво *Сана* из Старе Пазове, које организује *Санско прело* и Сански збор, *Подгирмец* из Житишта, док је Завичајно удружење Славонаца извело *Тарабан*, *Славонски бећарац* и отпје-

вало *Сава вого*. Из Кикинде је стигао умјетник Милан Вашалић, који је одушевио свирајући диле, баш као и мушка пјевачка група КУД-а *Ђурило и Мешодије* из Бусија.

Према ријечима Бранке Булић, Изворна група *Кор-*

дун окупља чланове са простора пет до 10 километара око Инђије. Изворна група *Кордун* је 2003. године ушла у састав КУД-а *Соко* са својом мјешовитом пјевачком групом.

– Уживали смо заједно са публиком која је врло активно учествовала у програму. Овдје смо сви наши и нико не осјећа притисак. Чак и ако дође до неке грешке, све се окрене на шалу – рекла је Булићева.

Из Културног центра извођачи су наставили весеље у инђијској кафани *Ђерам*, где је било довољно простора да се заигра коло. Ту су подијелене захвалнице Изворне групе *Кордун*, а један од добитника је и вриједни сниматељ Милан Јовановић, који је за заинтересоване земљаке припремио ЦД са комплетним програмом.

ДРАГАН БАШОВИЋ

Књижевна награда Браћа Мицић додијељена Милану Мицићу

Књижевна заједница Крајине свечано је организовала додјелу награде *Браћа Мицић* 15. новембра у просторијама Удружења књижевника Србије у Београду. Ове године повеља је отишла у руке историчара Милана Мицића, за књигу кратких прича *Списак сјеновишних имена* у издању РТС-а. Награду је уручио председник Књижевне заједнице Крајине Милан Пађен, а стручни жири у свом образложењу је навео да се награда додјељује управо Милану Мицићу за историјски есејизам и допринос у ширењу зенитизма, авангардног европског правца у књижевности и умјетности уопште, чији су оснивачи браћа Љубомир и Бранко Мицић поријеклом из Глине.

Добитник награде Милан Мицић истакао је да за њега ова књижевна награда има велико значење, а прије свега то је емотивно значење.

– И сам потичем од Мицића из Мајског Тртника, код Глине, на Банији, и осјећајем да ова награда сада некако долази у породицу. Књига кратких прича *Списак сјеновишних имена* у издању РТС, која је повод за ову награду, садржи у себи потрагу Љубомира Мицића за својим „барбарогенијем“, који би својом чистотом, енергијом и снагом ухватио ново здраво и живо ткиво у европску културу. Лик „барбарогенија Љубомира Мицића“ јесте у ствари добровољац српске војске у Великом рату, поријеклом из динарских крајева, а ових 15 прича о српским добровољцима у Великом рату јесте њихов стварни улазак у српску књижевност у којој до сада нису били тема – објаснио је аутор.

– Браћа Љубомир и Бранко Мицић родом су из наших крајева, из Глине. У вријеме између два рата, Првог и Другог свјетског рата, вријеме страха, безнађа, умора и дезорјентације човјека, Љубомир Мицић покренуо је часопис под називом *Зенић*, који је излазио од 1920. до 1926. године, у Загребу, а затим у Београду. Браћа Мицић су тада развили зенитизам, правац из кога су се касније развили сви модерни правци у књижевности и умјетности, попут футуризма, кубизма итд. Ту су се окупљали многи писци, попут Милоша Црњанског, а и неки од свјетских имена, попут Сергеја Јесењина и Пикаса. Дакле, тај покрет се раширио у свјетским размјерама. Браћа Мицић радили су на релацији Загреб–Београд–Париз, испрчао је Нико-

» Милан Мицић и Милан Пађен

ла Корица, потпредседник Књижевне заједнице Крајине.

Њихов допринос Крајини разлог је зашто је почетком деведесетих у тадашњем Српском културном друштву *Сава Мркаљ*, чије је сједиште било у Топуском, одлучено да се по њима назове награда, а њен смисао је да је дјело за које се награда додјељује својим садржајем у вези са Крајином, или да су писци поријеклом са тог подручја, или да је њихов рад у вези са Крајином.

Награду је од 1993. године до 1995. године утемељивач СКД *Сава Мркаљ* додјељивао у Мајским Пољанама код Глине, мјесту гдје су Мицићи провели дјетињство. Тих ратних година уручене су пјесницима ННиколи Вујчићу, Ивану В. Лалићу и књижевнику Јовану Радуловићу. Награду је у „избјеглиштву“ у Београду наставила да додјељује Књижевна заједница, која је основана 1993. године у Глини, а њени добитници су: Небојша Деветак, Славица Гарања Радованац, Милан Пађен, Душан Ђаковић, Вељко Стамболија, Никола Корица, Ненад Грујић, Предраг Богдановић, Даринка Вучинић и последњи добитник Милан Мицић.

Књижевна заједница Крајине, која је саставни дио Удружења књижевника Србије, осим ове награде додјељује и награду за сликарство, такође и награду за књижевно стваралаштво и допринос у култури *Сава Мркаљ* – *Слово*, као и награду *Крајишка трампа* за животно дјело. **ВЕСНА ВУКОВИЋ**

8. Сабор Петровчана у Новом Саду

Удружење Петровчана у Новом Саду 28. октобра 2017. године у конгресном центру *Мастер* Новосадског сајма, поводом славе Светог Луке, уприличио је осми по реду Сабор Петровчана. Мото овогодишње манифестације је *Не заборави ко си – заједно љубиједимо заборав*. У ратном вихору многе некадашње комшије из Петровца постале су комшије и у новом завичају. Мада су били приморани да напусте свој родни крај, Петровчани никад нису заборавили на своје бли-

жње, а традицију окупљања и завичајног дружења остварују управо преко свог завичајног удружења у Новом Саду.

Међу гостима је као и претходних година био начелник општине Босански Петровац Златко Хујић. – Увијек се радо одазивам на скупове Петровчана. Прилика је то за сусрет са пријатељима, али и упознавање нових генерација које чине њихова дјеца.

Славску молитву одржао је свештеник Успенске цркве Жељко Латинковић.

– Радује ме што се сваке године видимо, а примјећујем и нека нова лица. Да Бог да да се убудуће још и више састајемо, свагда у љубави, с благословом Богјим – рекао је Жељко Латинковић, из Успенске цркве.

Овакве манифестације доприносе бољем разумевању међу народима и потврђују културну разноликост, што је потврдио и управник Јужно-бачког управног округа Милан Новаковић.

– Поддржавам сваку манифестацију у којој се негује традиција, обичаји, језик и култура. Цијеним рад овог удружења, које цијеле године вриједно ради, а њихова активност је изражена и у хуманитарном аспекту – рекао је Новаковић и додао да се око овог удружења не окупљају само људи који су родом или поријеклом из Петровца него и са ширег простора.

Као и претходних година, награђени су најбољи студенти из Петровца. Овом скупу присуствовао је и начелник општине Дринић Милан Грбић. За госте је био припремљен богат културно-умјетнички програм, а гост вечери био је Бора Дрљача. **КАНАЛ 9**

» Начелник Босанског Петровца Златко Хујић у друштву са Бором Дрљачом

ЗАХВАЛНОСТ ОПШТИНИ ИНЂИЈА

Бранка Булић се посебно захвалила општини Инђија, која је по први пут помогла одржавање *Завичајног прела*.

– Уз чланарине и помоћ неколико спонзора добили смо вече за памћење – рекла је Булићева.

ТРАДИЦИОНАЛНА МАНИФЕСТАЦИЈА ПРАВОСЛАВНИ ИЗВОРИ ОДРЖАНА ЈЕ ПО ЈЕДНАЕСТИ ПУТ У ЖИТИШТУ

ПОНОСНИ НА ИСТОРИЈУ ГРМЕЧКЕ КОРИДЕ

Под називом *Православни извори 2017* у пуној сали Дома културе у Житишту 2. децембра одржана је по 11. пут смотре фолклора и пјесам. На манифестацији су, осим домаћина и организатора, Завичајног удружења за његовање културе и традиције крајишних Срба *Подгрімеч* и КУД 2. *Окшобар* из Житишта, наступили и Удружење Сана из Старе Пазове, Изворна група *Кордун* из Инђије, Пјевачка група *Петрућићани* из Војке и КУД *Мославина* из Гарешнице које је извело игре из Србије *Проћи, Миле, кроз наш крај*. *Подгрімеч* је извео сценски приказ који је насмијао и забавио публику.

И КОРИДА ПРОТЈЕРАНА

У холу Дома културе је приређена изложба фотографија и новинских чланака под називом *Историјати*

Грмечке кориде које подсећају на чувену грмечку борбу бикова на Међећем брду (општина Сански Мост). Изложбу је приредио Драган Дивјак из београдског Удружења Сањана, који је изразио наду да ће кориде након протјеривања из Федерације БиХ бити враћена у природни амфитеатар гдје се десенијама традиционално одржавала. Он се сјећа времена када је обнављана чувена *Грмечка кориде*.

– Било је то 2008. године на

» ДОМАЋИН: Душко Кочалка

Грмечу, али док се нису стекли услови кориду смо 1999. године обновили у Београду – рекао је Дивјак отварајући изложбу прије наступа фолклорних и пјевачких група.

Замјеник председника општине Житиште Ђорђе Жужа изразио је задовољство изложбом.

– Ово је изложба која буди емоције и сјећања на љепша времена, на завичај. Захваљујем аутору Драгану Дивјаку на фотографијама које подсећају на времена када се народ окупљао. Култура, традиција, то је једини пут опстанка у родном крају – рекао је Жужа.

Потомак чувеног Лазе Срдиха, Драган Срдих, из бањалучког Удружења Сањана *Грмеч* налази на пану њему добро познату ђедову фотографију.

Јовица Штитковац је са сином стигао из Приједора. Он је са своја три бика, Цветком, Медоњом и Шароњом, про-

шао сито и решето, а на првој обновљеној кориди његов бик је побиједио.

СЈЕЋАЊЕ НА МИЋУ СУЧЕВИЋА

Председник Завичајног удружења *Подгрімеч* Душко Кочалка рекао је да се овог 2. децембра први пут скуп одржава без преминулог Миће Сучевића.

Чување и његовање српског културног, етничког, језичког и вјерског идентитета дијаспоре и Срба у региону разлог је што су *Православни извори 2017* подржани од Управе за сарадњу са дијаспором и Србима у региону, а манифестацију је помогла и Туристичка организација Житишта, Фонд за пружање помоћи избјеглим, прогнаним избјеглим и расељеним лицима АП Војводине, КПЗ Житиште, те више фирми овог малог банатског града.

ДРАГАН БАШОВИЋ

» Аутор изложбе Драган Дивјак и Јово Добријевић

ДИВЈАК: ИЗБОРИ ЗА ОПСТАНАК

Дивјак је искористио прилику да укаже на неке мање забавне, а важне ствари.

– Надам се да ће наредне године сваки Србин који има бирачко право да гласа у Федерацији БиХ. Веома је важно да поправимо своје позиције у Кључу, Купресу, Гламочу и да имамо што више српских представника у локалној власти. Ми ћемо омогућити аутобус, а сваки Србин са тих простора мора да има свијест да својим гласом чува опстанак српског народа у Федерацији БиХ – поручио је Дивјак.

ОДРЖАН ШЕСТИ САБОР У НОВОМ САДУ У ОРГАНИЗАЦИЈИ УДРУЖЕЊА „ГЛАМОЧКО КОЛО“

ГЛАМОЧАНИ ЖЕЛЕ ДА ОБНОВЕ ЦРКВУ И СПОМЕНИК ПАЛИМ БОРЦИМА

У организацији удружења *Гламочко коло* у петак, 10. новембра у хотелу *Нови Сад* по шести пут окупили су се Гламочани и они који се тако осјећају из Србије и Републике Српске, они протјерани и са својих огњишта и они који су се на њих последије Олује вратили. Из завичаја стигли су у Нови Сад представници те општине која је данас, нажалост, у Федерацији БиХ, представници удружења Гламочана из Бањалучке, док су покрајина Војводина и град Нови Сад такође били представљени.

БЕЗ ПОРИЈЕКЛА НЕМА БЛАГОСЛОВА

Програм је отпочео *Глувим колом*, које су извели млади чланови удружења *Гламочко коло*, које постоји 12 година.

Организатор окупљања Милош Радумило је, како додикује правом српском домаћину, на вратима хотела *Нови Сад* дочекивао госте уз хљеб, со и лозовачу, а асистирали су му Ковиљко Ловре и Ранка Срдих.

Како је нагласио Радумило, „човек без поријекла је биће без благослова“. Он је потврдио ријечи које је ових дана на једном ТВ каналу изрекао један од отаца наше

свете Православне цркве: срећа је у повезаности.

– Радумило се нашој комплетности, донесеној и стеченој љубави са оба простора – матичног Гламоча и Божјом вољом изабраног Новог Сада. Захваљујем се свима на одзиву, а посебно онима који су са нама, а нису Гламочани. Хвала представницима власти Војводине који

нас подржавају у раду. Посебан осјећај и додирну тачку дијелим са братским удружењима чији су представници са нама а то су: Дрварчани, Петровчани, Мањачани, Граховљани, Доњовакуфљани и Врбљанци – рекао је Радумило, захваливши се и онима који су најавили овај догађај: радио станицама *Јујовић*, *Жабал* и *Српски крајеви*

и свима који су велику салу хотела попунили до последњег мјеста.

Радумило је позвао Гламочане да се прикључе удружењу *Гламочко коло*, како би дијелили „судбину и задовољство припадања“. Он је рекао да ће Гламочани, који живе у Србији, „подржавати борбу и улагати напоре за враћање живота на оне рајске просторе“.

ГРАД КРОМПИРА У СРЦЕ МЕ ДИРА

И помоћник начелника Гламоча Борис Лукајић био је емотиван. Како би то било окупљање Гламочана да нико не спомене бренд по коме је тај крај надалеко познат – чувени гламочки кромпир: – Град кромпира у срце ме

» Председник *Гламочког кола* Милош Радумило и пјесникиња Ранка Срдих

дира. Имали смо ових дана у Гламочу десету *Кромпирчаду*, а на њој један мали кромпир од два килограма и 140 грама – нашалио се Лукајић.

У име председника Покрајинске владе Игора Мирковића, Гламочане је поздравио замјеник секретара за културу, јавно информисање и односе са вјерским заједницама др Небојша Кузмановић, који је са жаљењем констатовао да се у Гламочу смањује број Срба. Према његовим ријечима, зато је важно да постоји *Гламочко коло*, које ће свједочити о народу и постојању. У име Градоначелника Новог Сада Милоша Вучевића, окупљене је поздравио помоћник Александар Петровић.

Председник удружења, које у Бањалуци окупља Гла-

мочане, Никола Толимир, констатовао је да је црква у Гламочу оронула и да је потребно скупити новац за њену обнову да би се то урадило „како доликује“. То исто важи и за Споменик палим борцима и жртвама фашизма, који је уклоњен по вољи власти Ливањског кантона па су скупљани добровољни прилози за његову обнову.

– Док се гусле чују и црквена звона, Гламочани постоје.

Овако је у своју тачку увео присутне гуслар Владо Руњо: *Завичајно, оно моје љуво, њо-стојбино Госиод ше сацуво...*

Поздрављени су понос Гламоча генерал Живомир Мирковић, пилот Драган Ерцег и тренер Жељко Лукајић.

Д. БАШОВИЋ

ПЕТ ГОДИНА ПОСТОЈАЊА УДРУЖЕЊА СРБА ИЗ КОЊИЦА И ЊИХОВИХ ПОТОМАКА

Обнављање Цркве Светог Василија у Коњицу обавеза је сваког потомка!

Удружење Срба из Коњица и њихових потомака у дијаспори у суботу 4. новембра 2017. године у хотелу Нови Сад, у главном граду сјеверне српске покрајине, јубиларним завичајним скупом обиљежило је пету годишњицу постојања.

Домаћин скупа Милорад Мишо Лазаревић у свом поздравном говору подсетио је окупљене на досадашње резултате рада које је постигло Удружење Коњичана.

— У првом плану била нам је темељна обнова капеле у нашем гробљу Мусала, на ком смо поставили спомен-плоче и тако од заборавачували имена 330 страдалника коњичких Срба у протеклом рату. Удружење је даровало и новчани прилог за изградњу храма у Пребиловцима, као и прилог за изградњу капеле на српском гробљу у Јабланици — рекао је Лазаревић и навео да је Удружење у складу са својим могућностима упутило новчану помоћ коњичким борцима који су лошег материјалног стања.

ПОЗИВ ЗЕМЉАЦИМА ДА СЕ ПРИКЉУЧЕ УДРУЖЕЊУ

Лазаревић је позвао све земљаке да се одазову и електронским путем региструју на сајту Удружења да би се направила што боља база података.

— У току је обнова Саборног храма Светог Василија Великог у Коњицу. Наше удружење је у склопу обнове покренуло иницијативу да се изради меморијална зидна композиција и зидови осликају са иконама крских слава Коњичких Срба. И већ смо пописали презимена српских породица коњичког краја која ће бити уписана у храму. Овај пројекат није завршен зато што се чекала сагласност Завода за заштиту споменика Босне и Херцеговине, коју смо тек недавно добили. Због будућих генерација морамо истрајати, цркву обновити да наша дјеца и унуци могу доћи у завичај својих очева и дјевова и када буду путовали према Херцеговини у долини Неретве и када сврате у Коњицу у нашу цркву, она ће им свједочити да су ту некада живјели наши преци — поручио је Лазаревић.

На овај скуп је дошао и предсједник Удружења Коњичана РС Зоран Пологош. Он је навео да је то Удружење за двије година рада урадило велики посао.

ЗАХВАЛНИЦЕ ПРИЈАТЕЉИМА

На крају програма предсједник Удружења Милорад Мишо Лазаревић уручио је захвалнице заслужним појединцима: Јову Шмрквићу, Чедомиру Магазину, Рајку Шинику, Огњену Лазаревићу, Небојши Жужи, Небојши Манигоди, Тому Курешу, Влатку Глоговцу. Огњену Гавриловићу, Нову Кртолици, Вујадину Планојевићу, Божићу Глоговцу, Миливоју Бештићу, Војину Радојичићу, Драгану Јанковићу. Признања су добили и свештеници: Ратко Савић, Лазар Манигода и Милан Бужанин, који је поред своје добио захвалницу коју ће предати начелнику општине Коњиц Емиру Бубалу.

Удружење Коњичана захвалило се и својим дугогодишњим пријатељима, најстаријем херцеговачком удружењу Херцеговаца из Новог Сада, као и порталу *Слободна Херцеговина*.

ПОЗДРАВ ИЗ ЕПАРХИЈЕ ЗХИП

Коњичани су веома срдечно дочекали свог пароха Милана Бужанина. Он је пренио поздраве преосвештеног владике Григорија, који због изненадних обавеза и скорог пута у Америку није био у могућности да дође.

— Црква Светог Василија у Коњицу је наш најзначајнији стуб који треба да буде мјесто на коме ће путник намјерник и за сто година видјети ко је тај храм правио, а ко га је обновио. На добром смо путу, завршили смо већ преко 80% радова. Ушли смо у процес осликавања и припреме цркве за саме фреске које ће се радити у току зиме и на прољеће. Планирамо донаторске вечери, а наши људи из Америке и Аустралије већ су подржали пројекат — рекао је парох Бужанин, наводећи да се нада да ће у Коњицу наредног лjeta црква бити освештана. Он је похвалио Коњичане који су за само 24 сата скупили новац за иконостас и позвао заинтересоване да се јаве и учествују у изради великог црквеног лустера.

» Предсједник Удружења Милорад Мишо Лазаревић и парох Милан Бужанин

— У плану је да се ураде три монографије. Прва би се односила на страдање Коњичана у Првом свјетском рату, друга на страдање у Другом свјетском рату и трећа на страдање у Одробомбено-отаџбинском рату. То је дуг према нашим прецима и залог нашим потомцима — рекао је Пологош.

ПОМОЋ ИЗ ДИЈАСПОРЕ

Он је навео да су Срби из Коњица у Аустралији јако добро организовани и да су дали велики допринос у раду оба удружења Коњичана.

— За једно вече сакупљено је 70.000 долара за трансплантацију бубрега Милијани Ђесић. Уплатили смо за обнову Српске православне цркве у Коњицу 10.000 конвертибилних марака. За лијечење трогодишње Софије Сарић уплатили смо 9.000 марака — рекао је Пологош, наводећи да ће Удружење и даље водити бригу о људима којима је заиста потребна помоћ.

Бивше ученике и суграђане поздравио је професор Географског факултета др Милован Пецељ, који је са носталгијом причао о данима проведеним у Средњошколском центру *Брајство јединство* из Коњица.

— Бројни ђаци су ме надмашили и то ме испуњава задовољством. Међу њима су данас угледни професори универзитета, премијери, министри, успјешни привредници, а прије свега људи. То што ме ни послје 40 година ученици нису заборавили, чини ме срећним. Због тога дугујем захвалност др Милораду Сарићу, који ме је позвао да са вама подијелим ово вече сјећајући се Коњица, из оних лепших дана — рекао је професор Пецељ.

НЕМА БРИГЕ ЗА БУДУЊНОСТ

У програмском дијелу који је водио ненадмашни Милвоје Бештић наступила је позната пјевачка група *Звучи с камена* и народни гуслар Војин Радојичић. Посебан тон вечери дали су најмлађи, па је публика уживала слушајући сплет пјесама младог кларинетисте Војина Лазаревића и виолинисткиње Тару Лабан, која је првакиња Србије. Бурним аплаузом поздрављен је и херцеговачки пјесник и филозоф Божо М. Глоговац, који је пренио поздраве Удружења Требињаца *Јован Дучић* из Београда.

За забавни дио програма био је задужен међу Херцеговцима омиљени *Боле Бенд* из Гајдобре. **Т. ЂОРОВИЋ**

ЗАВИЧАЈНИ КЛУБ БИЛЕЋАНА ОРГАНИЗОВАО ПЕТИ ЗАВИЧАЈНИ СКУП У БЕОГРАДУ

Код Билећана сви су међу својима

У организацији Завичајног клуба Билећана у ресторану Дома војске у Београду, 1. децембра 2017. године одржано је традиционално 5. *Сијело Билећана*.

— Кад сте своји са својима, свако је зло мање и све вам је потаман — поручио је уз добродошлицу на саборовање легендарни херцеговачки пјесник и филозоф Божић М. Глоговац.

Он је уз Сању Вуковић, водио програм Билећког сијела за које се и ове вечери тражила улазница више.

Велики број гостију и званичника присуствовао је овом завичајном дружењу, од првог човјека Општине Билећа Милана Алексића и његових сарадника, до великог броја Билећана који живе у Београду, као што су проф. др Петар Сворцан, др Милован Пецељ и многи други.

Гости *Сијела* били су народни посланик у Скупштини Србије Миодраг Линта као и предсједник општине Врбас Милан Глушац.

Програм је отворила билећка изворна женска пјевачка група *Василице*, а осим њих запажен наступ имао је и млади херцеговачки гуслар Срђан Авдаловић.

Први се, како и ред налаже, присутнима обратио Миодраг Дунђеровић, предсједник Завичајног клуба Билећана у Србији, позивајући све „завичајце“ на сарадњу са Удружењем, које је, како је навео, спремно да прихвати сваку идеју, али и добронамјерну критику у циљу унапређења његовог дјеловања.

ДОМ НЕБОЗЕМНИ ЗАВИЧАЈНА ЛЕКТИРА

— Ове године имали смо два подухвата у нашој активности. Одржали смо врло успјешно донаторско вече за обнављање Саборног храма Свети Сава у Билећи на којем је прикупљено 60 хиљада марака и по први пут били издавачи једне књиге. *Дом небоземни* је назив књиге некадашњег пароха билећког, али срцем увијек оставшег, прото-

јетреја-ставрофора Рада Зеленовића. Као непосредни очевидац прота описује поратно вријеме на тлу херцеговачком у тешким временима и приликама за цркву Божију и њен вјерујући народ.

Клуб је добио и своје просторије, опрему у Улици депота Стефана 15 чије зидовање легендарни херцеговачки пјесник и филозоф Божић М. Глоговац оставио је траг у научном и културно-историјском наслеђу нашег града и васколиког српског рода. Писац Шћепан Алексић био је учесник прве књижевне вечери коју смо организовали у Клубу, а скоро је своје слике на истом мјесту излагао и наш Синиша Целетовић — рекао је, између осталог, Дунђеровић, посебно истакнувши да је Завичајни клуб, на приједлог оца Рада Зеленовића, изабрао и своју славу — Пренос моштију Светог Саве, која се обиљежава 19 маја.

Народни посланик Миодраг Линта истакао је да је

ЗАХВАЛНИЦЕ

Завичајни клуб Билећана и ове године наставио је традицију додјеле захвалница заслужним члановима клуба.

Дејан Вуковић, у име Завичајног клуба, уручио је захвалнице: Петру Милинићу, Радомиру Албијанићу, Мају Самарџићу, Дарку Вукоју, Миленку Ђелетовићу и Божи Глоговцу.

» ВЕЛИКИ ПЛАНОВИ: Миодраг Дунђеровић

АЛЕКСИЋ: У ЗАВИЧАЈ СЕ ВРАЋАЈ КАО ДУЧИЋ

Из Билеће је на сијело стигао и њен први човјек Миљан Алексић. У кратком обраћању Алексић се захвалио, у своје и име свих грађана ове херцеговачке општине, на хуманитарним акцијама и добрим дјелима које чине Билећани у Београду и Србији за свој град.

— У завичај се враћај славан или мртав, као што је урадио Јован Дучић, а ја бих вама могао поручити, за ово прво вам је свима рано, а за ово друго вам никад неће бити касно — парафразирао је Алексић једну народну пословицу.

имао привилегију да буде присутан на донаторској вечери за обнову билећког Саборног храма и д. скромни допринос овој акцији.

— Вјерујем да ћемо се врло брзо окупити у много већем броју под сводовима Храма Светог Саве по завршетку његове обнове — поручио је Линта.

Милан Глушац, предсједник Општине Врбас, такође је поздравио присутне истичући да му је задовољство што види велики број младих људи, који ће сутра бити прави настављачи културе, обичаја и традиције Билеће и херцеговачког краја.

ГАЛЕРИЈА ЗНАМЕНИТИХ БИЛЕЋАНА

Када се Билећани састану, било кад и било гдје, као што је то случај вечерас, онда се по неком неписаном правилу сјете својих славних предака говорећи, као надахнути херцеговачки пјесник Божо Глоговац, „да на овом зрнци свемира, кога зовемо земљом, нема мање вароши од Билеће, а да је више изнедрила оних који су на планетарном нивоу задужили човјечанство на пољу науке, умјетности, спорта...“

О сваком од њих у својој бесједи говорио је новинар Никола Тркља, али и о 85 кадрова Билеће, чија је презентација од доба Рима до данашњих дана ишла читаво вече на видео биму. Поменути су тако Младен Секуловић, Душан Вукотић, Емир Кустирица, Момо Капор, Меша Селимовић, Владимир Гађиновић, епископ Николај Јокановић, Рајка Мерћеп...

— И на крају, али не по важности, је наша Тијана Бошковић, најбоља одбојкашица на свијету. У тренуцима највећег слава, наша Тијана не заборавља своју родну Билећу, него се пред милионским аудиторием огрће српском заставом на којој је писало име нашег града — закључио је Тркља говор о плејади познатих Билећана, позивајући присутне да помогну Завичајном клубу, који је ово године урадио заиста много, а посебно се захваливши онима који су дали свој велики допринос тој чињеници.

Око поноћи извучене су награде богато организоване томболе, а велики аплауз добио је добитник главне награде на томболи Неђо Тркља, који је печено прасе поклонили студентима из Билеће. **ЖЕЉКО ЂЕКИЋ**

БОЖИДАР МИЛОВИЋ НАСЛИЈЕДИО ЂОРЂА РАДОЈИЧИЋА

Изабран нови предсједник Удружења Срба Херцеговаца у Новом Саду

У суботу 25. 11. 2017. године у Новом Саду одржана је Годишња изборна скупштина Удружења Срба Херцеговаца и пријатеља у Србији чије је сједиште у Новом Саду.

Изборној Скупштини присуствовало је више од 100 чланова Удружења, као и представници Удружења Коњичана и Удружења Богодољана који су колективни чланови овог Удружења.

За предсједника Удружења једногласно је изабран Божидар Миловић, који је рођен у Гатачком селу Заградци. Медицински факултет започео у Сарајеву, а завршио у Новом Саду. Послије пар година рада у медицини покреће приватни посао у области фармације. Већ десет година успешно води Њемачку компанију Феникс, чији је директор за регион читавог Балкана.

Минутом ћутања одата је пошта свим преминулим члановима Удружења између одржавања двије последње скупштине, а међу њима су Урош Милојевић, Младен Марковић и Јово Круљ.

Б. МИЛЕНИЋ

КО СУ ЧЛАНОВИ ОДБОРА

За потпредсједнике изабрани су Милимир Ковачевић и проф. др Бранко Баљ. За чланове Извршног одбора изабрани су Божидар Миловић, Милимир Ковачевић, проф. др Бранко Баљ, Милорад Буха, Марко Кртолица, Видак Тодоровић, Обрен Мучибабић, Станислав Шишић, Душко Ђурасовић, Небојша Радојичић, проф. др Срђан Колаковић, др Драган Стајић, Стојан Дангубић, проф. др Јово Радош и Бојан Миленић. Надзорни одбор чине проф. др Трипо Торовић, Наташа Марковић Ђорђевић и Марко Брњош. Савјет Удружења чине најстарији чланови међу којима су и оснивачи Удружења: проф. др Драгутин Зеленовић, Петар Пејо Бајчетић, Спасо Комад, некадашњи предсједници Милован Вујовић, Драгољуб Вујовић, Ђорђо Радојичић и појединци који су се истакли у раду у протеклих 27 година колико Удружење постоји, а то су Марко Милошевић, Данило Чабрило, Ристо Дангубић, Жарко Матковић и проф. др Славко Гордић.

» НОВИ И СТАРИ ПРЕДСЈЕДНИК: Божидар Миловић наслиједио Ђорђа Радојичића

МЛАДИ ХЕРЦЕГОВЦИ У НОВОМ САДУ ПРИКУПИЛИ 58 ДОЗА КРВИ

У част јунака митровданских побједа

» ГУЖВА У РАДНИЧКОЈ 49: Акцији се одазвао 71 давалац крви, а њих 58 је добило љекарску дозволу

У петак 24. 11. 2017. године у просторијама Удружења Срба Херцеговаца и пријатеља у Србији чије је сједиште у Новом Саду млади из овог Удружења организовали су четврту по реду акцију добровољног давања крви у Новом Саду.

– Велико искуство у организацији ових хуманих активности добили смо током љетошњих акција у Херцеговини, гдје смо, у сарадњи са локалним организацијама, у пет акција прикупили 235

доза драгоцјене течности – рекао је Бојан Миленић, један од организатора акције.

Акцији се одазвао 71 давалац, а послједице обављених љекарских прегледа крв је дало 58 младих. На акцију давања крви дошли су и чланови ДДК Гацко са којима су млади из Удружења врло успешно организовали акцију у Гацку, у августу, када је сакупљено невјероватних 143 дозе крви што можда представља и најуспјешнију акцију у Херцеговини.

Велика подршка је дошла и од Адвокатске канцеларије Небојша Радовић, гдје је поред предсједника младих Херцеговаца Марка Никчевића још 12 запослених учествовало у акцији.

– Срећан сам што смо успјели у мисији која је окупила добре и хумане људе на једном мјесту – рекао је Марко Никчевић, један од организатора.

Акцију су својим присуством подржали легендарни Петар Пејо Бајчетић, један од оснивача Удружења, Данило Чабрило и новоизабрани предсједник Удружења Божидар Божо Миловић.

Као и на претходним акцијама рођена браћа Милан, Дејан и Зоран Секулић, родом из Гацка, дали су пун допринос. Удружење је за све даваоце припремило захвалнице, а за оброк почастило приганицама са херцеговачким сиром из мјешине.

Т. ЂОРОВИЋ

УДРУЖЕЊЕ ЈОВАН ДУЧИЋ У БЕОГРАДУ ОРГАНИЗОВАЛО ЧЕТВРТО ВЕЧЕ ТРЕБИЊАЦА

» Секретар Миливоје Рупић, Димитрије Ђурић, Тамара Чучковић, Божидар Вујовић и предсједник Удружења Жарко Ј. Ратковић

Требињцима пјевала Неда Украден, вриједне награде за најбоље студенте

У организацији Удружења Требињца Јован Дучић у Београду, у ресторану хотела Орашац, у суботу 2. децембра 2017. године, одржано је четврто вече Требињаца. Овогодишњи скуп обиљежили су најбољи требињски студенти на Београдском универзитету, као и наступ познате поп пјевачице Неде Украден.

Отварајући овај скуп домаћин и предсједник Удружења Жарко Ј. Ратковић рекао је да су се Херцеговци и Требињци током ове године састајали у више наврата.

ПРОМОЦИЈА ЗНАМЕНИТИХ ТРЕБИЊАЦА

– Током ове године имали смо академију посвећену највећем добротвору и донатору Београдског универзитета Луки Ђеловићу Требињцу, као и академију и изложбу у част архимандрита Нићифора Дучића, који је утиснуо дубок траг крстом, пером и мачем своје име, име Требиња и Херцеговине у историји Српског народа – рекао је Ратковић, који је најавио да ће Удружење и наредне године да настави континуирано да промовише знамените личности из историје најјужнијег града Српске.

У име Града Требиња госте је поздравио предсједник Скупштине Града Требиња Драгослав Бањак, који је присутне упознао са резултатима рада нове градске упра-

ве предвођене градоначелником Луком Петровићем, који због обавеза није био у прилици да се дружи са земљацима у Београду.

– Политичке теме више нису доминанте у неформалним разговорима који се обављају међу грађанима Требиња – рекао је Бањак, који је предсједнику Удружења Жарку Ј. Ратковићу уручио слику са мотивима платана, баштом која је дешенијама уназад један од симбола Требиња.

Са великим одушевљењем поздрављена је одлука Удружења Јован Дучић да се награде три најбоља студента из општине Требиње на завршним годинама академских студија у Београду.

Жири Удружења, који су чинили проф. др Милован Пецељ, доц. др Владимир Парезанин и секретар удружења Миливоје Мишо Рупић, имао је прилику да се увјери у високо цијењен интелектуални потенцијал будућих академица.

Прва награда, лаптоп и 50.000 динара, заслужено је припала студенту Стомаголошког факултета Димитрију (Слободанову) Ђурићу, чији је просјек оцјена 9,83. Друга награда, 30.000 динара, уручена је студенткињи Медицинског факултета Тамари (Драженовој) Чучковић, чији је просјек 9,60. Трећу награду, 20.000,00 динара заслужио је Божидар (Владимиров) Вујо-

вић, студент Технолошко-металуршког факултета, чији је просјек оцјена 9,36.

Поред новчаних награда, награђени студенти су добили и плакету Удружења и књигу омиљеног херцеговачког пјесника и филозофа Божидара М. Глоговца, који је и ове године казивао стихове своје врло поучне пјесме Паук и мрав.

СВАКИ РАД СЕ ИСПЛАТИ

Награђени студенти исказали су велику захвалност Удружењу због награде и укључене пажње.

Најбољи требињски студент у Београду Димитрије Ђурић је рекао да је резултате остварио уз велика одрицања и понајвише захваљујући подршци своје породице.

– Ниједна оцјена не долази сама од себе, већ изискује много учења и труда – рекао је Ђурић, који каже да је давно донио одлуку да буде стомаголог.

Другопласирана Тамара Чучковић истакла је да су за њене резултате веома важну улогу имали учитељи из основне школе у Полицима, као и професори из гимназије.

– Истина је да се сваки рад исплати, а на континуитет у учењу и стицању радних навика утицали су сви моји професори – рекла је Тамара.

– На моје образовање веома је утицала основна школа у Бреговима, али понајвише Гимназија Јован Дучић – рекао је трећепласирани Божидар Вујовић, који размишља о одласку у иностранство и даље усавршавање.

Скupu је присуствовао велики број људи из јавног живота, а међу њима чувени генерал Херцеговачког корпуса Радван Грубач, замјеник предсједник Одбора за дијаспору и Србе у региону Миодраг Линта, директор ХЕТ-а Гордан Мишељић, бањалучки новинар Ведран Шкоро, редић Предраг Милојевић, као и бројни представници херцеговачких завичајних удружења из Београда, Зрењанина, Панчева, Бањалучке...

У културно-умјетничком програму наступила је мушка пјевачка група КУД-а Ђока Павловић и пјевачица Катарина Гојковић. Програм обојен завичајном носталгијом водила је Снежана Лукић. Т. ЂОРОВИЋ

НЕДА: НАДАМ СЕ ДА ЋУ ПЈЕВАТИ У ТРЕБИЊУ

Изнаенађење вечери био је наступ чувене поп пјевачице Неде Украден. Она се подсјетила времена када је негдје на почетку каријере, давне 1971. године, пјевала у башти хотела Леотар.

– Предивно се осјећам међу Требињцима. И сама сам потекла са камена па је природно да волим Херцеговину – рекла је Неда Украден и изразила жељу да пјева у Требињу на славу града – Преображење Господње.

СРАМНА ПРЕСУДА ГЕНЕРАЛУ МЛАДИЋУ ГЕНЕРАЛ МЛАДИЋ ЈЕ СРПСКИ ХЕРОЈ КОЈИ ЈЕ ЧАСНО БРАНИО СВОЈ НАРОД

22. 11. 2017. – Срамна је неморална и дубоко неправедна одлука Хашког трибунала да генерала Ратка Младића осуди на доживотну казну затвора – рекао је председник Савеза Срба из региона Миодраг Линта и додао да је, нажалост, ова пресуда била очекивана и представља само једну у низу антисрпских пресуда и одлука Хашког трибунала.

– Оно што је најважније од свега јесте да је генерал Младић српски херој који је часно бранио свој народ и то неће да промијени никаква пресуда лажног суда у Хагу. Не постоји ниједан доказ да је Ратко Младић наредио неки злочин, али то није занимало Хашки трибунал јер је осуђујућа пресуда унапријед била написана. Посебно је срамно образложење Хашког трибунала да је генерал Младић значајно допринио извршењу непостојећег геноцида у Сребреници – рекао је Линта.

Он је истакао да је свима јасно да је Хашки трибунал обичан инструмент западних сила које 27 година воде штетну и погрешну политику према западном Балкану. За западне силе Срби су и даље колективни кривци и злочинци за оружане сукобе на простору бивше Југославије, а Хрвати, Бошњаци и Албанци тобоже невинне жртве. Трагична је чињеница да Хашки трибунал својим срамним, неморалним и неправедним одлукама не само да није допринио утврђивању истине, кажњавању злочинаца и помирењу већ је само додатно расприори мржњу и нетрпељивост и посијао ново сјеме зла на западном Балкану.

РЕАКЦИЈЕ ХРВАТСКИХ ЗВАНИЧНИКА НА ПРЕСУДУ ГЕНЕРАЛУ МЛАДИЋУ ПОТВРЂУЈУ ДА ЗАГРЕБ НЕ ЖЕЛИ РУКУ ПОМИРЕЊА

25. 11. 2017. Председник Савеза Срба из региона Миодраг Линта оцјењује као увредљиве и непријатељске изјаве хрватске председнице Колинде Грабар Китаровић и хрватског премијера Андреја Пленковића да им је жао што пресудом генералу Младићу није пресуђено да су учесници удруженог злочиначког подухвата и високи званичници Србије, као и да генерал Младић није одговарао и за злочине у Хрватској.

Ово је још један доказ да Хрватска води непријатељску политику према Србији и да није спремна да се суочи са злочиначком прошлосту и осуди налогодавце и починиоце бројних злочина над српским цивилима и заробљеницима. За хрватске званичнике све зло у региону долази из Србије и Србија то увијек мора да има на уму.

НЕПРИЈАТЕЉСКА, АЛИ ОЧЕКИВАНА ИЗЈАВА БАКИРА ИЗЕТБЕГОВИЋА ДА ЋЕ БИХ ДА ПРИЗНА КОСОВО

14. 11. 2017. – Непријатељска, али сасвим очекивана је изјава бошњачког члана Председништва БиХ Бакира Изетбеговића да је Косово до сада требало да буде признато од стране БиХ и да се нада да ће БиХ у једном тренутку признати Косово – оцјењује председник Савеза Срба из региона Миодраг Линта.

Наведени непријатељски став према Србији подржава велика већина бошњачких политичара и интелектуалаца. Шта се може очекивати друго од Бакира Изетбеговића, који заступа велику лаж да је Србија извршила агресију на БиХ, а заједно са Републиком Српском починила тобожњи геноцид над бошњачким народом.

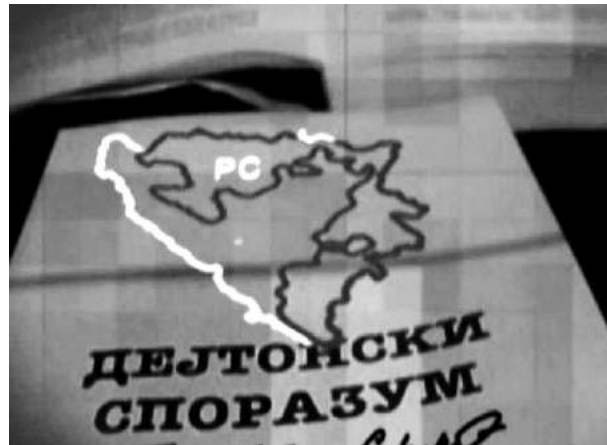
Не смијемо заборавити да се Бакир Изетбеговић са осталим бошњачким политичарима до последњег даха залагао за ревизију тужбе против Србије за геноцид, као и да је прије двије године дао пуну подршку британском нацрту Резолуције којом су Срби требали бити осуђени за непостојећи геноцид у Сребреници од стране Савјета безбједности УН.

Јасно је ка о дан да није могуће градити повјерење и будућност између Срба и Бошњака на негирању територијалног интегритета Србије и на великим лажима о агресији Србије на БиХ и о геноциду у Сребреници.

СИНДРОМ ГУБИТНИКА ЗАШТО БОШЊАЦИ И ХРВАТИ ЖЕЛЕ РЕВИЗИЈУ СПОРАЗУМА?

Дејтонски споразум донио међународно признање РС

Председник Савеза Срба из региона Миодраг Линта оцјењује, поводом 22 године од потписивања Дејтонског споразума, да је најважнија вриједност Дејтонског споразума што је међународно признао постојање Републике Српске као западне српске државе. Дејтонски споразум је у данашњим неповољним међународним околностима, када су на сцени двоструки стандарди, гаранција опстанка барем дијела прекодринских Срба на свом вјековном подручју. Добро знамо да је због политике двоструких стандарда западних сила око мили-

он Срба протјерано са подручја данашње Хрватске и Федерације БиХ.

Линта истиче да је нај-

важнији задатак Републике Српске да инсистира на дољедној примјени Дејтонског споразума, што значи актив-

ну политичку и дипломатску борбу за повратак бројних отетих надлежности које је Високи представник вануставно пренио на ниво Босне и Херцеговине. Важно је имати на уму да је и за Бошњаке и Хрвати Дејтонски споразум неправедан и да једни и други из својих разлога траже његову измјену. Бошњаци се залажу за укидање ентитета или барем даље отимање надлежности Републике Српске с циљем стварања унитарне и централизоване државе. Хрвати у БиХ и Хрватска траже стварање трећег ентитета односно уставно преуређење БиХ и доношење „Дејтона 2” на некаквој међународној конференцији.

НАЈАВУ ОРГАНИЗАЦИЈЕ МАЈКЕ СРЕБРЕНИЦЕ ДА ЋЕ ТУЖИТИ СРБИЈУ И РС ПОДРЖАВАЈУ БОШЊАЧКИ ПОЛИТИЧАРИ

МАЈКЕ СРЕБРЕНИЦЕ – политичка организација

Лицемјерна је најаву политичке организације која себе назива *Мајке Сребренице* да има право, након првостепене пресуде генералу Младићу, да тужи Србију и Републику Српску – оцијенио је председник Савеза Срба из региона Миодраг Линта.

– Политичка организација *Мајке Сребренице* не може да прежали што суд није прихватио доказе да је и у другим општинама изван Сребренице тобоже почињен геноцид над Бошњацима, као и што није утврђена одговорност Србије за те догађаје – рекао је Линта и навео да исти став дијеле готово сви бошњачки политичари, интелектуалци и вјерски достојанственици и снажно се залажу да Србија мора бити осуђена за непостојећи геноцид у Сребреници.

– Очигледно је да Бошњаци нису спремни да се суоче са погрешном политиком Алије Изетбеговића, већ и даље упорно инсистирају да су само они били жртве а Срби злочинци. Због тога негирају српске жртве, релативизују страдање Срба а своје злочинце претварају у хероје и свеце. Без суочавања Бошњака са својом тамном прошлосту, свака прича о помирењу и међусобном поштовању је осуђена на неуспјех – закључио је Линта.

СРАМНА ИЗЈАВА О ПРЕМИНУЛОМ РУСКОМ ДИПЛОМАТИ ЧУРКИНУ

Миодраг Линта оцјењује недопустивом и срамном изјаву председнице Удружења *Мајке Сребренице* Мунире Субашић којом је преминулог руског дипломату Виталију Чуркину назвала злочинцем јер је уложио вето на усвајање Резолуције о осуди геноцида у Сребреници у Савјету безбједности Уједињених нација. Удружењу *Мајке Сребренице* је посебно засметало откривање споменика Виталију Чуркину у Источном Сарајеву само из разлога јер је одбио да прихвати велику лаж дијела међународне заједнице и бошњачке елите да се у Сребреници тобоже десило геноцид. Жалосна је чињеница да је Удружење *Мајке Сребренице* одавно почело дјеловати као политичка странка умјесто да његује сјећање на страдале чланове својих породица. Линта истиче да наведено удружење већ дуги низ година политизује жртве јер говори само о жртвама свог народа, инсистира да су Срби тобоже главни кривци за грађански рат у БиХ, да начелник Сребренице мора да буде Бошњак, да ратни злочинац Насер Орић мора да буде ослобођен, да у Меморијални центар *Лоточари* не може да дође нико ко не признаје да се у Сребреници тобоже десило геноцид над Бошњацима.

Скандалозна одлука бошњачке власти у Сарајеву да прекопавају гробове мртвих Срба

Председник Савеза Срба из региона Миодраг Линта оцјењује скандалозном и нецивилизацијском одлуку власти федералног Сарајева да прекопавају гробове давно умрлих, међу којима је највећи број Срба. Овим чином бошњачка власт шаље јасну поруку да ни мртви Срби нису пожељни у Сарајеву, а камоли живи.

Очигледно је да је након етничког чишћења око 150.000 Срба из Сарајева на ред дошло и етничко чишћење мртвих Срба. Бошњачка власт добро зна да су протјерани Срби из Сарајева расијани широм свијета и да многи од њих не знају за одлуку да се плаћа накнада за одржавање гробова или нису у могућности

да плате. Такође, сигурно је да један дио покојника нема наследнике који би евентуално платили наведену накнаду.

Линта сматра да ово што се дешава са српским гробовима у федералном Сарајеву је још један у низу доказа да бошњачкој власти смета све што је српско. Циљ је да се једног дана јавно каже да Срби у федералном Сарајеву нису ни живјели нити су имали било какву имовину или друга права. Линта апелује на Европску унију и САД да пошаљу јасну поруку бошњачким властима да је овакво понашање апсолутно неприхватљиво у 21. вијеку и да би било нормално и цивилизацијски да федерално Сарајево одржава гробове протјераних Срба.

НЕПРИХВАТЉИВА ОДЛУКА ТРОЈЕ СРПСКИХ ПОСЛАНИКА У ХРВАТСКОМ САБОРУ

НОВИ ПРИЈЕДЛОГ ЗАКОНА О БРАНИТЕЉИМА НАСТАВАК СРБОМРЗАЧКЕ ПОЛИТИКЕ

Председник *Савеза Срба из региона Миодраг Линта* оцјењује као наставак непријатељске политике према Србији одлуку Владе Хрватске да у Сабор упути коначни приједлог Закона о хрватским бранитељима у коме се наводи да су хрватски бранитељи одбранили Хрватску од оружане агресије коју су извршиле Србија, Црна Гора, Југословенска народна армија с оружаном побуном дијела српског народа у Хрватској. Теорија о тзв. српској агресији провидни је покушај да се сакрију резултати проушашке политике Фрање Туђмана тј. протјеривање пола милиона Срба, бројни некажњени злочини над српским цивилима и ратним заробљеницима и систематско уништавање, пљачкање и отимање српске имовине. Туђманова проушашка Хрватска је одмах по доласку на власт формирала паравојне формације и извршила агресију на Србе у Хрватској, на Југославију и на ЈНА, с циљем стварања хрватске државе без или са што мање Срба. У томе су успјели захваљујући погрешној и

лицемјерној политици западних сила. Линта подсјећа да су двије велике лажи из новог закона о бранитељима дословно преписане из Декларације о домовинском рату, коју је Хрватски сабор усвојио 2000. године.

Већину у Хрватском сабору тада је чинила тзв. лијева коалиција на челу са СДП-ом Ивице Рачана. Дакле, нови закон о бранитељима није ништа ново од стране званичног Загреба и само представља наставак непријатељске политике Хрватске према Србији и српском народу.

НЕПРИХВАТЉИВО ДА СРБИ БУДУ УЗДРЖАНИ

Линта оцјењује неприхватљивим одлуку троје српских посланика СДСС-а у Хрватском сабору да буду уздржани током гласања о новом Закону о правима бранитеља из Домовинског рата. У наведеном закону стоје двије велике лажи тј. да је на Хрватску извршена агресија од стране Србије, Црне Горе, ЈНА и дијела српског народа у Хрватској, као и да је Хрватска водила одбрамбени и ослободилачки рат. Због наведених лажи посланици СДСС-а су морали да гласају против поменутог закона. Права је истина да је проушашки режим Фрање Туђмана извршио агресију на ЈНА и српски народ у Хрватској, као и на Босну и Херцеговину, с циљем стварања етнички чисте „велике Хрватске“. То потврђује и правоснажна пресуда Хашког трибунала шесторици бивших лидера тзв. Херцег Босне, али и првостепена пресуда хрватским генералима Готовини и Маркачу.

26 ГОДИНА ОД 18. НОВЕМБРА 1991. ГОДИНЕ КАДА ЈЕ ЈНА ОСЛОБОДИЛА ВУКОВАР ОД ХРВАТСКИХ ПАРАВОЈНИХ ФОРМАЦИЈА

Усташки поздрав „за дом спремни“ у Вуковару потврђује да је усташтво темељ хрватске државе

– У пролеће 1991. године хрватске паравојне формације су окупирале Вуковар и почеле дизати у ваздух српске кафиће и куће, а затим су почела организована застрашивања, отимања, премлаћивања и убиства Срба. Рат у Вуковару почео је када су хрватске паравојне формације крајем августа 1991. започеле блокаду гарнизона ЈНА, којем су искључили воду и струју, а припаднике легалне ЈНА убијали снајперима – рекао је Миодраг Линта, уз напомену да је према подацима Удружења српских породица убијених, погинулих, несталих и насилно одведених лица *Пройив заорава*, које дјелује у Хрватској, у Вуковару током лета и јесени 1991. године убијено или нестало најмање 120 Срба. Линта истиче

да је у Хрватској доминантан тзв. Вуковарски мит који је утемељен на лажи и превари и чији циљ је да константно распирује мржњу према Србима називајући их агресорима и злочинцима.

– У Хрватској дјеца уче како је Вуковар тобоже одувијек био хрватски град, како су рат у Вуковару тобоже започели Срби и ЈНА; како је ЈНА тобоже била српска војска која је извршила агресију на

Хрватску, како су Хрвати били слабо наоружани, како је Вуковар „град херој“, који је тобоже био у потпуном окружењу, како је Овчара највећи злочин... – рекао је Линта и додао да бројне чињенице јасно показују да је Туђманова Хрватска извршила агресију на Србе у Вуковару и широм Хрватске с циљем стварања етнички чисте државе по узору на злогласну НДХ.

– У томе су у великој мјери успјели захваљујући двоstrukим стандардима западних сила. Један од услова трајног мира између Србије и Хрватске јесте да се Хрватска одрекне лажног Вуковарског мита – рекао је Линта.

Он сматра да треба разговарати са Хрватском због рјешавања отворених питања, прије свега, повратка отете имовине и стечених права стотинама хиљада протјераних Срба, заштите преосталих Срба, кажњавања хрватских ратних злочинаца и рјешавања питања несталих лица.

Међутим, Хрватска и Србија никада неће бити пријатељске земље све док се Хрватска не суочи са својом злочиначком прошлешћу тј. осуди геноцид над Србима у НДХ и проушашку Туђманову политику. Како ствари сада стоје, много ће воде протећи Дунавом док се то деси.

ПРОВОКАЦИЈА ХРВАТСКИХ ДРЖАВНИКА

Линта је оцјенио да је узвикивање усташког поздрава „за дом спремни“ током шетње у Вуковару, уз присуство државног врха, сасвим очекивано и само потврђује добро познату чињеницу да је усташтво темељ хрватске државе. Хрватске паравојне формације 1990. и 1991. године, а касније припадници Хрватске војске, током рата масовно су користили усташки поздрав „за дом спремни“ и тиме показали да су настављачи усташке политике оличене у злогласној НДХ. Зато не чуди чињеница да за хрватски државни врх злочиначки поздрав „за дом спремни“ има и етичку и цивилизацијску димензију, што значи да је његова употреба оправдана у јавности јер то жели већина Хрвата. Такође, не чуди чињеница да се хрватска предсједница Колинда Грабар Китаровић појави у шетњи Вуковаром у чизмама хрватских паравојних формација из 1991. године.

ВЛАДА ХРВАТСКЕ ОЧЕКИВАНО ОДБИЛА ДА УСТАШКИ ПОЗДРАВ „ЗА ДОМ СПРЕМНИ“ ПОСТАНЕ КРИВИЧНО ДЈЕЛО

3. 11. 2017. Предсједник *Савеза Срба из региона Миодраг Линта* оцјењује скандалозном, али очекиваном одлуку Владе Хрватске да одбије приједлог о допуни Кривичног закона да пропагирање нацистичког, фашистичког и усташког режима постане кривично дјело, укључујући и усташки поздрав „за дом спремни“, за који би била предвиђена затворска казна од шест мјесеци до двије године. Јасно је да актуелна хрватска власт, као и све претходне од 1990. године, није спремна да одбаци злочиначку усташку идеологију и да јасно каже да је злогласна НДХ извршила геноцид над Србима, Ромима и Јеврејима под кољачким поздравом „за дом спремни“. Неспремност власти да санкционише коришћење усташких симбола и поздрава на јавном мјестима непобитно потврђује тезу да је данашња Хрватска настала на темељима нацистичке НДХ. Томе у прилог иде чињеница да Хрватска систематски крши људска и национална права преосталих Срба у Хрватској и стотина хиљада протјераних Срба.

НАПАД НА ПОСЛАНИЦУ СДСС-А У САБОРУ ДРАГАНУ ЈЕЦКОВ ЗБОГ ГОВОРА НА СРПСКОМ ЈЕЗИКУ ЈЕСТЕ ФАШИЗАМ

7. 11. 2017. – Напад на посланицу Самосталне демократске српске стране (СДСС) у Хрватском сабору Драгану Јецков због говора на српском језику јесте фашизам – оцјењује предсједник *Савеза Срба из региона Миодраг Линта*. Ово је још један у низу доказа да се проушашке снаге неће смирити док Хрватска не постане права усташка држава. Крајњи циљ проушашких снага јесте да у Хрватској не смије постојати ниједан Србин који говори српским језиком, који пише на ћирилици и који поштује свој национални и вјерски идентитет. Главну улогу у претварању Хрватске у праву усташку државу имају Хрватска демократска заједница, Католичка црква и хрватски бранитељи. Због тога је могуће да предсједник Хрватског сабора Гордан Јандроковић изговори шовинистичку реченицу да ће тражити правно тумачење од надлежних саборских служби да ли Драгана Јецков смије да говори својим српским језиком. Линта поставља питање због чега Европска унија бесрамно ћути на чињеницу да је у Хрватској на сцени најмасовнија промоција фашизма у данашњем свијету? Бројне чињенице јасно потврђују да се у данашњој Хрватској крше темељне вриједности Европске уније и данашњег свијета, а то су забрана дискриминације, слобода мишљења и изражавања, толеранција, право на имовину, право на накнаду штете, право на правично суђење.

ИЗЈАВА ХРВАТСКОГ МИНИСТРА ОДБРАНЕ КРСТИЧЕВИЋА ДА ЈЕ ТЗВ. ДОМОВИНСКИ РАТ БИО ОДБРАМБЕНИ ЈЕСТЕ ВРХУНСКА ЛАЖ

17. 11. 2017. Предсједник *Савеза Срба из региона Миодраг Линта* оцјењује као врхунску лаж изјаву хрватског министра одбране Дамира Крстичевића да је тзв. домовински рат био праведан обрамбен и ослободилачки рат. Наведену изјаву Крстичевић је дао поводом чињенице да је прије пет година другостепено вијеће Хашког трибунала донијело срамну и скандалозну пресуду којом су ослобођени двојица хрватских генерала Анте Готовина и Младен Маркач. Наведена пресуда само је један у низу доказа да је Хашки трибунал политички суд који је основан да суди прије свега Србима. Хашки трибунал нису занимале чињенице о масовним убиствима и протјеривању Срба од стране злочиначког режима Фрање Туђмана, с циљем стварања етнички чисте хрватске државе по узору на злогласну НДХ. Линта истиче да је домовински рат по свом карактеру неправедан, агресорски и злочиначки рат, а акција *Олуја* највећи ратни злочин на простору бивше Југославије за који нико није одговарао. Није Хрватска побједила ни у Домовинском рату, ни у акцији *Олуја* ни у Хашком трибуналу, већ су прави побједници Сједињене америчке државе. Хрватска војска и хрватски генерали су се највише истакли у убијању српских цивила и заробљеника и у мињању, паљењу и пљачкању српске имовине. Због тога је прича Дамира Крстичевића о часном и витешком понашању хрватских генерала безочна лаж и лицемјерје.

У БЕОГРАДУ ОДРЖАН ДРУГИ СУСРЕТ ГЕНЕРАЦИЈА НК ВЕЛЕБИТА У ОРГАНИЗАЦИЈИ УДРУЖЕЊА БЕНКОВАЦ И ПРИЈАТЕЉИ

» ШАМПИОНИ: Љубиша Грајић, Дамир Кнез, Слободан Цулаћ, Небојша Врцељ, Драган Гагић, Зоран Вранковић и др Стеван Вукша. Доњи ред: Иван Марунић, Жељко Марунић, Давор Кнез, Младен Чотра и Зоран Дуброја

» ЖУТИ ОСТАЛИ ДРУГИ: Жељко Ђекић, Владо Скокна, Стеван Калапаћ, Огњен Простран, Ален Граовац, Дане Прица, Ђуро Паравиња, Никола Дуброја и Алекса Граовац

ПОНОС БУКОВИЦЕ И РАВНИХ КОТАРА

У организацији Удружења Бенковац и пријатељи односно секције ветерана НК Велебит одигран је други турнир генерација овог клуба.

Мјесто сусрета поново је била Поско арена на Царевој ћуприји у Београду у којој су се 9. децембра 2017. окупили некадашњи играчи, руководство и симпатизери клуба, како би показали све оно што је овај клуб красило.

Као и ранијих година, четири екипе одмјериле су снаге у малом фудбалу, подијелене по некадашњим клубским бојама (црвени, бијели, плави), с тим да је овај пут умјесто зелених (прве боје дресова Велебита, која је овај пут припала голманима), у жутим дресовима истрчала екипа ОНК Смоковић из истоименог села поред Бенковца. Наравно да је и за овај преседан био ваљан разлог. ОНК Смоковић наредне године слави 70 година од оснивања и то није испустио из вида др Стеван Вукша, алфа и омега овог окупљања, како би и на овај начин промовисали и тај јубилеј бенковачког фудбала.

– Ово је други сусрет генерација НК Велебит и свих људи, не само из Бенковца, већ Равних Котара и Буко-

вице, без којих заправо и не би било НК Велебит. То је била наша снага, играчи који су поникли у мањим клубовима давали су специфичан шмек игри Велебита. Зато ми је драго да је са свог тог подручја бар неко од њих ту и да ћемо имати довољно снаге да ово дружење и ову традицију окупљања генерација Велебита наставимо – прича нам др Вукша, непосредно прије почетка турнира, истовремено носећи воће, сокове, дресове и лијепаши саставе екипа на свлачионице.

РАТНИЦИ НАЈЈАЧИ

У међувремену, играчи стижу са свију страна. Лијепо је видјети да на утакмицу стижу породично голмани отац и син Жељко и Иван Марунић из Краљева, Петар Касум из Црне Горе, Младен Чотра из Аустрије. Нажалост, најмање је оних који су се вратили у Бенковац, а како рече најуспјешнији тренер у историји Велебита Слободан Гњидић, можда би било добро и отићи до њих, што би могла бити најважна омакве или сличне утакмице у самом Бенковцу.

И док се сви нису међусобно поздравили, на терен истрчавају и прве двије екипе. Црвени, на једној, Жу-

ЛИНТА: ЧАСТ МИ ЈЕ БИТИ СА ВАМА

Захвалницу је добио и народни посланик у Скупштини Србије Миодраг Линта.

– Мени је част да присуствујем скупу тако великог и значајног клуба какав је НК Велебит са чијом историјом сам веома добро упознат – рекао је Линта.

ти на другој страни. Двије екипе, подједнаких квалитета, показале су добар фудбал.

Црвени нешто старији су и рано повели са два гола разлике, али Жути, прије свега, захваљујући својим млађим снагама изједначују (3:3) и на пенале (3:2) улазе у финале турнира. У другој утакмици је било много мање неизвјесности. Плава екипа, како их неко назва „ратници“, јер је већина њих играла за Велебит од 1991–95. године, лако је савладале Бијеле 8:4. Након пенал серије, Бијели, побједом над Црвенима (4:3), заузимају треће мјесто, а након тога је почела и финална утакмица.

ГАГИЋ ПОДИГАО ПЕХАР

Плави су и у овом сусрету још једном показали да нису случајно били последњи побједници Купа РСК, сад већ давне 1995. године, када су савладали екипу Младосици из Петриње 4:1 у последњој званично одиграној утакмици на подручју Западног дијела РСК. Добром игром, прелијепим акцијама и голловима, подсјетили су на та времена, побједивши Жуше 4:2. Непосредно по завршетку утакмице капитен Драган Гагић је посебно истакао да му је драго да је припадао

ондашњој екипи Велебита и да је већина тих играча заиграла за побједничку екипу турнира.

ТРЕЋЕ ПОЛУВРИЈЕМЕ

Ништа мање није било занимљиво ни треће полувријеме одржано у ресторани Узелац на хиподрому. Диван амбијент, сјајна атмосфера отварају сјећања на некадашње добре резултате, и многе анегдоте које се и препричавају. Петар Касум је као јуниор био један од највећих голманских талената у Далмацији, али је, и поред понуда Хајдука и Шибеника, остао у клубу и остаје запамћено да је као играч одиграо највише утакмица за Велебит у скоро двије деценије дугој каријери. Касум се и овај пут одазвао позиву клуба и стигао из Црне Горе, гдје тренутно живи.

– Желим да се ова традиција настави, да наш сусрет буде још љепши, бољи и да нас следеће године буде још више – рекао је Петар Касум.

Закључујући званични дио програма др Вукша подијелио је захвалнице, захваливши се спонзорима и свим учесницима овог сусрета генерација, позивајући их да се поново окупе за годину дана у још већем броју.

ТЕКСТ И ФОТОГРАФИЈЕ: **ЖЕЉКО ЂЕКИЋ**

» ЗАХВАЛНИЦА ПРИЈАТЕЉУ: Миодраг Линта и др Стеван Вукша

ДР ВУКША: СПРЕМАМО МОНОГРАФИЈУ

– Жеља ми је да овако наставимо бар до стотог рођендана Велебита, а то је за неких 7–8 година. Радимо на једној монографији већ годину дана, а требаће нам још барем 3–4, да све оно што смо научили да објединимо. Ногомет на подручју Буковице, Равних Котара свакако ће бити на првом мјесту, али нећемо заборавити ни остале спортске колективе, као што су атлетика, кошарка, рукомет, одбојка... Моја жеља и жеља мојих сарадника је да се све то стави на папир и да генерације које долазе знају да су Велебит, Буковица, Равни Котари, Сјеверна Далмација, имали један огроман спортски потенцијал – рекао нам је др Вукша. Велебит је, по ријечима др Вукше, увијек био корак испред клубова у окружењу, а по неким сегментима и много шире. – Захваљујући, између осталог, Слободану Гњидићу, једном од првих тренера са завршеном дипломом у региону, оснивачу омладинске школе Велебита, најтрофејнијем стручњаку у историји Велебита и првом селектору фудбалске репрезентације РСК, ми смо били клуб који је још давно увео обавезне припреме, карантин, а 1977. године лично сам основао спортску амбуланту и уз КК Задар и НК Хајдук био једини спортски доктор у Далмацији – истиче др Вукша, који је осим ове дужности у Велебиту 1987–1991. године, био председник клуба и уз већ поменутог Слободана Гњидића, са проф. Здравком Кнежевићем, сматран је творцем модерног Велебита.

НАЈБОЉИ СТРИЈЕЛАЦ ДОШАО ИЗ АУСТРИЈЕ

Пехар Драгану Гагићу, капитену побједничке екипе, предао је Слободан Лежајић, председник Удружења Бенковчана. За најбољег играча проглашен је Зоран Вранковић, а за најбољег голмана Иван Марунић. Најбољи стрижелац турнира био је Младен Чотра, који је на овај сусрет генерација стигао из Аустрије, гдје тренутно живи.

» БИЈЕЛИ СТИГЛИ ДО ТРЕЋЕГ МЈЕСТА: др Стеван Вукша, Жељко Лежаја, Милан Стегњајић, Јовица Јокић и Петар Касум. Доњи ред: Никола Стегњаја, Бошко Дражић и Душан Стегњаја

» НЕДОСТАЈАЛО СНАГЕ И СРЕЂЕ: Угљеша Малбаша, Душко Алавања, Жељко Ђалић, Лука Вјештица, Мимић Саша; Доњи ред: Бошко Дражић, Зоран Стегњајић, Андреј Цулаћ и Мимић Драган

ФК ЈЕДИНСТВО ИЗ ИСЛАМА ГРЧКОГ ОБИЉЕЖИЛО 41. ГОДИНУ ОД ОСНИВАЊА

УСКОЦИ СЕ НЕ ПРЕДАЈУ

З аљубљеници најважније споредне ствари на свијету из Ислама Грчког, некада највећег села у општини Бенковац, окупили су се, 18. новембра 2017. године у Батајници, како би обиљежили годишњицу оснивања свог клуба.

Том приликом ветерани *Јединства* одиграли су утакмицу у малом фудбалу против вршњака из ФК *Грацац* и мада резултат није био у првом плану, вриједи забиљежити да су „домаћини“ славили резултатом 5:2. Непосредно по завршетку утакмице, у пригодном амбијенту ресторана *Цо* у Батајници, у присуству бројних гостију, домаћини су промовисали књигу о свом селу Исламу Грчком и његовом миљенику ФК *Јединство*.

Мада је прва лопта у овом равнотарском селу стигла давно, савременици тог доба забиљежили су да су се прве утакмице са сусједним Кашићем, Смилчићем и другим околним селима, почеле играти током педесетих година прошлог вијека.

НА ДЕРБИЈУ БЕЗ ГОЛОВА

Тек седамдесетих година, након великих успјеха које су фудбалери из Ислама Грчког постигли на сеоским спортским играма општине Бенковац, троструком побједом за редом, почело се озбиљно размишљати и о оснивању клуба. Најприје је основано Спортско друштво *Јединство*, а у оквиру њега и истоимени фудбалски клуб. Прву званичну утакмицу Исламљани су одиграли у Земунику Горњем против домаћег Котарца нерјешено, без голова.

У то вријеме није било лако обезбиједити средства за функционисање клуба, поготово у селу које је бројило нешто више од хиљаду становника, али љубав према фудбалу је била јача. Симпатизери клуба, уз помоћ Пољопривредног комбината Баштица и Пољопривредне друге Ислам Грчки, довијали су се на разне начине и што је најважније, у сезони 1976/77. започели су са зва-

» Горњи ред: Слободан Цупаћ, Невен Баљак, Слободан Јокић, Жељко Лежаја, Радослав Олујић
доњи ред: Саша Стегњаја, Тихомир Жорић, Алавања Душан, Винко Миодраг

ФУДБАЛЕРИ КОЈИ СУ ЖИВОТ ДАЛИ ЗА РСК

Дванаест играча *Јединства* погинуло је у рату 1991/95. године: Ђаковић Ђорђе, Кожул Бошко, Мишковић Драган, Милић Зоран, Олујић Драган, Олујић Зоре, Остојић Драган, Парента Младен, Суботић Драган, Тркуља Ђуро, Вишић Ђорђе и Вујанић Радослав.

» ЗА ДРУГЕ СЕ НАВИЈА ЈЕДИНСТВО СЕ ВОЛИ: др Невен Јокић и Марко Стегњаја

ничним такмичењем у најнижем рангу Б-лиги НС Задар.

ДОЛАСКОМ СТЕГЊАЈЕ АМБИЦИЈЕ ПОРАСЛЕ

Како су године пролазиле, тако је и *Јединство* јачало, па се средином осамдесетих, уз амбициозну управу предвођену председником Милошем Калуђеровићем и секретаром Марком Стегњајом, добре фудбалере и тренера Мишу Маниславића, некадашњег прволигашког фудбалера ОФК

Београда, Челика, Радничког из Крагујевца, кренуло великим кораком напријед. Са 13 добијених, из исто толико одиграних утакмица, и гол разликом 41:2 „освојена“ је Међуопштинска лига Задар-Бенковац-Биоград-Обровац.

Успон који је почео, настављен је у наредном периоду, а заустављен вишом силом, прогоном са својих огњишта 1993. године, односно напуштањем Републике Српске Крајине 1995. године.

ИСТЈЕРАЛИ (НЕ)ПРАВДУ

Пласманом у Далматинску лигу нису спласли апетити *Јединства*. Нови изазов је била Хрватска лига. У сезони 1989/90. уз додатна појачања у руководећем и играчком кадру, освојено је прво мјесто у Далматинској лиги – Група сјевер, али у квалификацијама за виши ранг у Дугом Рату против домаћег Мрачаја, испречили су се људи у црном.

Играчи и руководство из Ислама Грчког, уосталом као и њихови преци, од којих је сигурно најпознатији Стојан Јанковић, нису трпјели неправду. Двадесет минута прије краја напуштају терен и за то бивају драстично кажњени избацивањем из лиге и одузимањем шест бодова. Међутим, НС Далмације није потврдио ту казну, признајући на тај начин да су *Је-*

динство поништена два регуларна гола. Било па прошло, кренуло се даље. У новој сезони 1990/91. у јесењем дијелу *Јединство* је опет на првом мјесту. У другом дијелу сезоне битка се са зеленог пренијела на неки други, тежи, болнији терен. Почели су међунационални сукоби, претварајући се нешто касније у ратне...

Упркос томе, момци из Ислама Грчког настављају са фудбалским надметањима. У квалификационом такмичењу за Прву лигу РСК, *Јединство* у групи Сјеверна Далмација заузима треће мјесто, иза Динаре и Буковице, али испред старијег и познатијег комшијског Велебита из Бенковца.

ДОМАЊИНИ У БЕНКОВЦУ

У првом дијелу сезоне 1992/93. на свом терену постижу запажене резултате, а онда им стиже још једна кобна „пролетна“ сезона. Нападом хрватских оружаних формација у злочиначкој акцији *Масленица* играчи *Јединства* не остају само без стадиона, него и без својих огњишта.

Протјерани, расељени, жалећи прије свега за својим погинулим сународницима, али и кућама и имањима, ипак не одустају од фудбала. Не би им то ни било у крви, у очима и у срцу.

Настављају такмичење у сезони 1993/94. као домаћини у Бенковцу и држе се у горњој половини табеле Прве лиге РСК. Биљеже и успјехе у купу.

У финалу регионалног Купа Далмације губе у Дрнишу, на пенале од „моћне“ книнске Динаре.

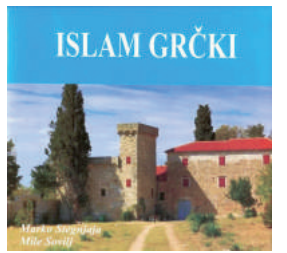
У првенственом такмичењу 1994/95. након добро одигране јесење сезоне, стиже још једно „њихово“ прољеће. Лопта је стала, а фудбалски терен „јединствено“ играчи и руководство замијењују првим борбеним линијама.

Нажалост, неки од њих су и остали тамо, на вјечној граници РСК...

ТЕКСТ И ФОТОГРАФИЈЕ:
ЖЕЉКО ЂЕКИЋ

МОНОГРАФИЈА О СЕЛУ И КЛУБУ

По завршетку утакмице ветерана, одржана је промоција књиге посвећена историји Ислама Грчког и ФК *Јединство*. На промоцији су говорили Саво Штрбац и аутори књиге Марко Стегњаја и Миле Совиљ. У првом дијелу књиге говори се о богатој историји Ислама

Грчког, док је други дио посвећен ФК *Јединство*. Ислам Грчки смјештен је у долини Равних Котара, најплоднијем дијелу далматинског залеђа. Подједнако удаљен од Бенковца и Задра, три километра удаљен од Новиградског мора, а исто толико од Јадранске магистрале. Уочи грађанског рата деведесетих био је највеће село бенковачке општине са преко хиљаду становника од којих је 95% било српске националности. У операцији *Масленица* село је спаљено и уништено, дио становништва је побијен, а остали су избјегли широм свијета. Тренутно у селу живи око 170 становника, шовратника и насељених Хрвата. Ислам Грчки је познат по богатој историји. Овај простор насељавали су ускоци или морлаци, како су их Млечани звали. На њиховом челу био је познати народни јунак и сердар Стојан Јанковић, који је од Млетачке Републике добио дворац и земљу са обавезом да је насели са онима који су под нападом Турака морали да напусте своје крајеве. Кула Стојана Јанковића, пошто у каснијем периоду није било његових потомака, прелази удајом кћерке Илије Деде Јанковића у посјед породице Десница, чији је син Владан један од најпознатијих српских књижевника из Далмације. У Исламу Грчком учитељвао је и Симо Матавуљ, такође познати српски књижевник, по коме је и некадашња основна школа носила име. Данас нема ни школе ни ђака...

Велики допринос да би ова монографија угледала свјетлост дана, осим Марка Стегњаја, једног од аутора, дале су многе фирме чији власници потичу из Ислама Грчког, као и бројни појединци некадашњи играчи и пријатељи клуба, а посебно треба истаћи да је највећа донација стигла из Аустралије. Акцију прикупљања средстава тамо су водили Сергеј Стегњаја и Александар Веселиновић, а укупно 45 појединаца се одазвало овој акцији, као и два аустралијска клуба (*F.C. Eagles Sydney* и *Herbalife Liverpool*). На крају промоције прве примјерке монографије заслужним фирмама и појединцима подијелио је др Невен Јокић, један од посљедњих председника ФК *Јединство*.

» ТРЕНЕРСКЕ ЛЕГЕНДЕ: Мишо Маниславић и Слободан Ђвидић

ОД ИСЛАМА ГРЧКОГ ДО АУСТРАЛИЈЕ...

Падом РСК велики број играча *Јединства* раселио се широм Србије и свијета. Слободно се може рећи да их има од родног села, преко Београда до Сиднеја. Неки од њих, као на примјер Огњен Лакић, Рајо Вукчевић, Тихомир Жорић, Олег Стегњаја, Недељко Ерцег и Александар Јокић остварили су своје амбиције у оквиру српских и европских прволигашких клубова. Заједничка црта за све фудбалере *Јединства* је та да су остали привржени свом клубу, а најбоље су организовани они који су и најдаље отишли. У Сиднеју, тачније његовом дијелу званом Ливерпул, живи велики број бивших играча и симпатизера *Јединства*, и сваке године у јануару мјесецу обиљежавају годишњицу прогона и уништења Ислама Грчког. На 20 година прогона, 2013. године, на терену локалног *Ливерпул С.* клуба одигран је сусрет између *Јединства* и *Кашића*. Занимљиво је напоменути да су се ове године састали и пјетлићи *Јединства* и *Велебита*, и тамо гајећи традицију својих клубова.

Бивши играчи и пријатељи клуба из Сиднеја сакупили су новац за изградњу и пријатељи клуба из Сиднеја сакупили су новац за изградњу асфалтног подлога, рефлекторима и кафићем у коме се окупљају преостали становници села. Око Светог Илије се организује турнир на коме се осим домаћина окупи и велики број екипа из овог дијела српске Далмације. Јул и август управо због доласка некадашњих житеља Ислама, али и њихових потомака рођених послје ратних догађања, на тренутак подсјете на нека љепша времена када је ово мјесто представљало рај за његове житеље, не само у спортском већ и привредном, културном, вјерском и сваком другом смислу.

СТАДИОН МАРИНКО ВУКОВИЋ МОРЋИ

На утакмици са *Смоковићем* у Исламу Грчком 1. маја 1987. године, у једном дуелу са противничким играчем, смртно је страдао најбољи играч *Јединства* Маринко Вучковић Морћи. *Јединство* је његову „десетку“ повукло из протокола и нико је више није носио, а обновљени стадион у Исламу Грчком, годину дана касније, понио је његово име. Исте те године *Јединство* се пласирало у Далматинску лигу, што је представљало њихов до тада највећи успјех, нажалост, без Морђија.

				АУТОР: КЛИМЕНТ	ПЈЕСНИК СА СЛИКЕ	ПЈЕСМА ПЈЕСНИКА СА СЛИКЕ	РАНИЈИ ФРАН- ЦУСКИ СЛИКАР	ОТКАНИ ПОЈАС У БОЈИ И ШАРАМА
СРПСКО КОЛО	НАША МАНЕ- КЕНКА	СРПСКО КОЛО	РУШИТИ СЕ С ТРЕСКОМ	УСАМ- ЉЕНИ РУБЉА				
ПРВО СЛОВО		ДИО БРОДА МИНЕРАЛ (МН.)						
ШИПАК, МОГРАЊ				НАРОДНА ИГРА АЛ- БАНАЦА НИШ				
КРУПНЕ ЛУЖНЕ ВОЂКЕ								ФРАЗА, СЕНТЕН- ЦИЈА
ТРИГО- НОМ. ФУНК- ЦИЈЕ								
ОМЛАД. РУКО- МЕТНИ КЛУБ				ТУРИ- СТИЧКО ДРУШТВО РАДИЈУС			ЗАПАД СТАРИЈИ БРАТ МОЈСИЈА	
ДИО ЦРНО- ГОРСКЕ ЛУКЕ				МЛАДО ЂУРКЕ ЛЕС- КОВАЦ				
РИМСКИ ИСТО- РИЧАР ЛИВИЈЕ								
СЛАВУЈ ИЗ ГРЧКЕ МИТОЛО- ГИЈЕ					МЕТАР	ОЛИМ- ПИЈСКИ КОМИТЕТ ИСТОК		
23. И 10. СЛОВО АЗБУКЕ			ПЈЕСМА ПЈЕСНИКА СА СЛИКЕ					

РЕШЕЊЕ: Апат, линк, Езра, Книн, сам, а, прамец, нар, шота, ананас, косиски, ОРК, ТД, 3, Стари бар, Тит, ћуре, Итил, ОК, Ђи, "Емниа".

На основу члана 16. став 9. Правилника о условима и мерилима за избор корисника помоћи за решавање стамбених потреба избеглица за куповину сеоских кућа са окућницом и набавку пакета грађевинског материјала за поправку или адаптацију предметне сеоске куће са окућницом, поступку и начину рада Комисије за избор корисника, број: П-561-33/2016 од 16.12.2016. године, а у вези са Уговором о додели средстава за куповину сеоских кућа са окућницом и набавку пакета грађевинског материјала за поправку или адаптацију предметне сеоске куће са окућницом - Регионални стамбени програм – Стамбени програм у Републици Србији, Потпројекат 5 сеоске куће - контрибуција, закљученим између Комесаријата за избеглице и миграције Републике Србије и Града Суботице, Комисија за избор корисника помоћи за решавање стамбених потреба избеглица кроз куповину 30 сеоских кућа и набавку пакета грађевинског материјала за поправку или адаптацију предметних сеоских кућа

ОБАВЕШТАВА

Избеглице које су конкурисале на јавни позив објављен 07.01.2017. године, за доделу помоћи за решавање стамбених потреба избеглица кроз куповину 30 сеоских кућа са окућницом и доделу пакета помоћи, у оквиру Регионалног стамбеног програма Потпројекта 5 сеоске куће - контрибуција, да ће Одлука о решавању стамбених потреба избеглица доделом помоћи при куповини сеоске куће са окућницом и доделом пакета грађевинског материјала за поправку или адаптацију предметне сеоске куће са листом корисника рангираних према реду првенства на основу испуњености услова и броја освојених бодова бити објављена, дана 28.11.2017. године, на огласној табли Града Суботице и месних заједница Града Суботице и на интернет презентацији Града www.subotica.rs и Комесаријата за избеглице и миграције www.kirs.gov.rs.

The Regional Housing Programme is financed and supported by the international Community

The Regional Housing Programme was set up to offer durable housing to 74.000 vulnerable individuals who became refugees or displaced persons following the 1991-1995 conflicts on the territory of former Yugoslavia. The RHP is to be implemented over five years with the support of the international community, including the European Union, the USA, UNHCR, OSCE and the CEB. It is expected to cost about EUR 584 million. The European Union is the biggest donor, having pledged EUR 230 million. The other donors are the USA, Germany, Italy, Norway, Switzerland, Denmark, Turkey, Luxembourg, Cyprus, Romania, Czech Republic, Slovak Republic and Hungary.

» Славко Прошић, Зоран Калањ и Милорад Ђалић

НАКОН ЈЕДНОГОДИШЊЕ ПАУЗЕ ГОСПИЋАНИ СЕ ПОНОВО ОКУПИЛИ У БЕОГРАДУ

Спортским манифестацијама чувамо успомене на личке легенде

У организацији Удружења Никола Тесла у суботу 4. новембра у ресторану *Aйџос* у Београду одржано је *Вече Госпићана*.

Након једногодишње паузе Госпићани су се опет окупили како би се дружили, зајевали и заиграли и како то обично бива на оваквим вечерима евоцирали успомене на родни крај.

УСКОРО СКУП МАТУРАНАТА РОЂЕНИХ 1969. ГОДИНЕ

У име Удружења Госпићана Никола Тесла све присутне пригодним ријечима поздравила је Биљана Ђалић, председница Скупштине овог удружења и пожељела им пријатно вече.

Вече је заиста протекло у пријатној атмосфери и лијепом амбијенту, што је нешто касније за *Српско коло* потврдио и Зоран Калањ, члан Извршног одбора удружења.

– Једино са чиме нисам најзадовољнији је мали број Госпићана који се одазвао позиву на ово дружење. Наравно, има низ оправданих разлога као што је на примјер прослава 30 година матуре, која ће се одржати крајем новембра, неки људи су, нажалост, болесни, а морам да признам да смо и ми као организатори мало касније, него обично, почели са припрема ове вечери. Много је битније да смо се након једногодишње паузе ипак окупили, јер сматрам да се овакав сусрет мора одржавати сваке године и зато се захваљујем свима онима који су се одазвали нашем позиву – наглашава Зоран Калањ, најављујући скуп генерације 1969. године, који се до краја године треба одржати у Новом Саду.

Ово наравно није једина активност Удружења Никола Тесла. Калањ нам је рекао да

није задовољан ни бројем људи који су се у октобру одазвали на парастос служен Госпићанима мучки убијеним у последњем кварталу 1991. године, али у позитивном смислу истиче спортске активности удружења.

НАСТАВИТЕ СЕ МЕМОРИЈАЛ ПОСВЕЋЕН РАЈКУ БАРАЋУ

– Меморијални кошаркашки турнир посвећен Милану Маљковићу Маљку, који је погинуо у Теслинограду већ је препознатљива манифестација на коју се одазивају и бивши репрезентативци попут Милана Дозета, Предрага Шупута, Ненада Чанка и других. Припремамо већ наредни турнир, у мају наредне године у Апатину, домаћин ће бити Предраг Шупут – рекао је Калањ и додао да ће турнир у малом фудбалу у част Радована Бараћа, једног од убијених Срба у Госпићу, вјероватно бити настављен.

– Циљ удружења је да се и наша дјеца почну окупљати, иако су одрасла у Београду морају да знају ко су, шта су и одакле су – закључује Калањ.

ЖЕЉКО ЂЕКИЋ

ЧУВАЊЕМО ИМЕ ЂОРЂА ГРБИЋА

Калањ је напоменуо да ће Госпићани одиграти и ревијалан меч са КК Младост Апатин у част легенде личке кошарке Ђорђа Грбића, који је преминуо после финалне утакмице овогodiшњег турнира.

ОДРЖАНА 8. СМОТРА СРПСКОГ ФОЛКЛОРА У БЕЛОМ МАНАСТИРУ

У Белом Манастиру крајем новембра је одржана 8. Смотра српског фолклора Срема. Манифестацију је организовало Заједничко вијеће општина, домаћин је Српско културно умјетничко друштво *Јован Лазић* Бели Манастир, а средства за одржавање омогућио је Савјет за националне мањине Владе РХ. Преко 350 учесника своје умијеће у чувању националног културног идентитета Срба на истоку Хрватске

представило је кроз наступе 14 КУД-ова. Од домаћина преко Дарде, Силаша, Тење, Бијелог Врда, Острова, Бршадина, Трпиње, Вуковара, Боботе, Завичајног удружења Срба Озрена и Посавине, *Просвјетини* Регионалног ансамбла...

Учеснике и госте пригодном су поздравили саборски заступник СДСС-а Борис Милошевић и председник Заједничког вијећа општина (ЗВО) Срђан Јерemiћ. Међу гостима били су присут-

ни, између осталих, замјеник вуковарско-сријемског жупана Ђорђе Ђурчић, бело-монастирски доградоначелник Предраг Стојановић и др.

По завршетку смотре признања учесницима уручили су у име домаћина КУД-а *Јован Лазић* председница Светлана Пешић и председник Одбора за културу ЗВО-а Небојша Видовић. Смотра српског фолклора наизмјенично се сваке године одржава у Вуковару и Белом Манастиру.

Б.РКМАН

САБОР СРБА ИЗ ЛИВАЊСКОГ ПОЉА НА РУЈАНСКОЈ СЛАВИ

ПРОСЛАВЉЕН ПОКРОВ ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ У ДОЊИМ РУЈАНИМА

У јесен се радо враћам... је, сем драге пјесме, постала и парола многих од нас који се, расијани широм свијета, у јесење дане, о Покрову пресвете Богородице, враћамо у Ливањско поље, и походимо у те дане малену цркву посвећену овом празнику у Доњим Рујанима. Божја благодат осјети се тих дана, кад с Динаре сунце сине и огрије нас који смо се окупили испред ове цркве, међу гробовима својих предака, чекајући почетак свете литургије. Није ни чудно, имајући у виду да је ово малено село приложило 360 мученика својој цркви и свом народу.

На дан славе рујанске цркве свету литургију су предшездесетак окупљених служили парох веселињски Срђан Белензада и парох лијевањски Предраг Црепуља. За пјевницом су одговарали Никола Петровић и Љубомир Бошковић. Један број окупљених овом приликом приступио је светим тајнама исповијести и причешћа. Присутне је својом топлим бесједом поздравео отац Срђан, захваљујући им што су се окупили у толиком броју и позивајући их да тако и убудуће чине.

На крају литургије, преломљен славски колач који су, уз кољиво, припремили овогодишњи кумови славе, Миле и Марија Бошковић, истовремено и велики приложници при обнови овога храма и његове порте. Потом је испред цркве одслужен помен свим страдалима из овога села, те онима који почивају на гробљу око цркве, након чега је извршен и прелив гробова. Након тога, у порти губинске цркве припремљен је ручак за све окупљене.

ЗАХВАЛНОСТ ОПШТИНИ СУРЧИН

Удружење је посебну захвалност изразило општини Сурчин и председнику општине Стевану Шуши, који су Удружењу Огњена Марија Ливањска уступили комби којим је једна група Рујанчана допutoвала из Београда.

БОЖИЋНО ДАРИВАЊЕ

Ближи се крај године, а то означава и почетак припрема за традиционално божићно даривање наше дјеце и старих који живе у Ливањском пољу. По шести пут Удружење ОМ Ливањска и СПЦО Лијево покрећу акцију прикупљања средстава за куповину божићних поклона за српску дјецу и самохрана старачка домаћинства на подручју Ливна и Ливањског поља. Позивамо све људе који имају могућности и воље да помогну успјеху ове акције прилозима које ће уплатити на рачуне Удружења:

У Србији: 160-380800-45, са позивом на број 31122017

У Српској: 55-172077032321-17 позив на број 31122017

За сва питања обратити се следећим особама:

Дијана Ковачић (dijana.p.kovacic@gmail.com)

Никола Петровић (bonip.bg@gmail.com)

Сава Шуњка (sunjkas@gmail.com)

По лијепом, сунчаном дану, окупљени народ који и даље живи на овим просторима, те они који су допutoвали да буду ту овог дана, дружили су се до касних поподневних сати.

Увијек се нађе неко ко није походио свој родни крај још од почетка ратних разарања, да ли из страха или зато што им је у души било тешко. И тако се и овог пута могла чути реченица:

– Нисам могла доћи свих ових година, није ми се дало, али кад видим Динару и ову љепоту, сад бих се враћала сваке године.

Треба напоменути да је, у својој стогодишњој историји рујанска црква доживјела двије обнове. Велики број оних коју су били присутни на слави цркве су својим прилозима и трудом уградили и дио себе у овај храм, кроз последњу обнову која траје већ неколико година. Тако је, током ове године, црква и окречена, док су на иконостас постављене иконе, дар Алексе Милића из Приједора. Овим су окончане и припреме неопходне за освећење овога храма. Следећег дана, у недељу, Рујанчани који су овом приликом пристигли из Београда су присуствовали и светој литургији у Цркви Успења пресвете Богородице у Ливну, те са народом лијевањске парохије испунили овај свети храм.

М. ДАМЊАНОВИЋ

КОРДУНАШИ И БАНИЈЦИ У ИСТОЧНОЈ СЛАВонији ОДРЖАЛИ ОБНОВИТЕЉСКУ СКУПШТИНУ

Обновљен рад Завичајног клуба Милош Војновић у Вуковару

У Вуковарском ресторану Морнар крајем октобра одржана је обновитељска Скупштина Завичајног клуба Кордунаша и Банијаца Милош Војновић. Скупштини су уз тридесетак чланова Клуба присуствовали удовица и син Милоша Војновића – Нада и Небојша Војновић. Чланове Скупштине поздравео је замјеник вуковарско-сремскога жупана Ђорђе Ђурчић, а захвалност Клубу, који чува и његује име и дјело његовог оца, изразио је Небојша Војновић.

Подносећи Скупштини извјештај о раду, председник Клуба Богдан Ркман нагласио је да протеклих неколико година није забиљежена значајнија активност.

– Имали смо више мањих акција, али стали смо са организацијом наших културно-забавних вечери по којима смо постали препознатљиви – рекао је Ркман и навео неке од активности.

– Имали смо, између осталог, три промоције књи-

га; Филипа Шкиљана *Сјоменици Кордуна* и *Сјоменици Баније* и Светозара Ливаде *Ејтничко чишћење: озакоњени злочин сјомећа* – рекао је Ркман поменувши и три студијска путовања.

– Путовали смо у Јасеновац, Вргинмост, Војнић, обишли партизанску болницу и Споменик Петрова гора, и заједно са Завичајним удружењем Срба Озрена и Посавине обишли Озрен и тамошње манастире. Сарађивали са Удружењем потомака и пријатеља Баније, подружница Пригревица, као и са централом удружења у Београду и Завичајним удружењем Корјени из Сомбора. Интензивну сарадњу смо имали са Вијећем српске националне мањине града Вуковара и српским организацијама у завичају: Двор, Топуско, Глина, Вргинмост, Војнић. Учествовали смо на олимпијади старих спортова у Борову, у организацији Завичајног удружења Срба Озрена и Посавине и Олимпијади старих спортова

у организацији СДСС-а у вуковарској Адици. Финансијски смо помогли куповину књига за неколико материјално угрожених фамилија са више од троје дјеце на Банији. Укупно су одржане три скупштине Завичајног клуба, 15 сједница Управног одбора и на десетине неформалних састанака Управног одбора – рекао је Ркман.

У плану рада за наредне четири године приоритет је наставак чувања традиције, културе, обичаја Кордуна и Баније у новом завичају на истоку Хрватске. У реализацији приоритета нагласак је дат на обнову културно-забавних вечери које су неколико година заредом окупљале и до тридесетак учесника. У плану је наставак промовисања литералног и другог стваралаштва, аутора са Кордуна и Баније као и сопствена издавачка дјелатност.

Скупштина је усвојила и нови Статут Завичајног клуба, а изабрала је и статутарна тијела неопходна за успјешан рад. За председника је поново изабран Богдан Ркман, потпредседник је Ђорђе Маџут. Једногласно су изабрани Управни и Надзорни одбор, те секретар Клуба.

Небојша Војновић акламацијом је изабран за доживотног почасног председника Клуба.

Скупштини је присуствовао секретар Заједничког вијећа општина Винко Лазић, којем су чланови Скупштине захвалили на сагласности да Клуб има сједиште на адреси ове централне институције српске мањинске самоуправе на истоку Хрватске.

БОРО РКМАН

КО ЈЕ БИО МИЛОШ ВОЈНОВИЋ?

Завичајни клуб Кордунаша и Банијаца Милош Војновић носи име једног од политичких првака српске заједнице у Хрватској првих поратних година. Милош Војновић рођен је у Глини 1952. године, одрастао у селу Црни Поток на Кордуну и до краја прекратког живота остао је заљубљеник у Кордун и свој завичај. Умро је уочи Свете Петке 2002. и на овај велики православни светац сахрањен на вуковарском новом гробљу. Сваке године у организацији Завичајног клуба на дан сахране породица, пријатељи и поштоваоци обиласком гроба евоцирају и чувају сјећање на његов живот и дјело. Према процјенама у Вуковару и околини (Борово, Негославци, Шодоловци, Бршадин...) живи око пет хиљада оних који вуку поријекло са Кордуна и Баније. Најинтензивнији период досељавања био је за вријеме индустријализације седамдесетих година прошлога вијека када је комбинат Борово био мета за запошљавање. Други значајан талас досељавања био је након Олује августа 1995. године.

У Аранђеловцу отворена изложба о Србима Ливањског поља

У парохијском дому Цркве Светог архангела Гаврила у Аранђеловцу, са благословом епископа шумадског Јована, 4. новембра 2017. године отворена је изложба *Срби Ливањског поља – шрајање кроз вијекове*, аутора проф др Вељака Ђурића Мишине и Радована Пилиповића.

Уз богат умјетнички програм изложбу је отворио протојереј Жељко Ђурица, коме километри од Брчког до Аранђеловца нису били препрека да личним присуством покаже своју приврженост и подршку ливањским Србима.

Поздравним ријечима, добродошлицом и подсјећањем на историју и заоставштину ли-

вањских Срба гостима су се обратили старешина Цркве Светог архангела Гаврила протојереј Милован Ранковић, председник УО Удружења ОМЛ Гордана Достанић, историчар Немања Девић и протојереј-ставрофор Жељко Ђурица.

Водитељ програма ове манифестације била је Оливера Радета.

У умјетничком дијелу програма учествовали су: хор аранђеловачког удружења пензионера *Треће доба* и Душан Важић, гуслар.

Овај упечатљив догађај реализован је захваљујући помоћи протојереја Милована Ранковића и Љубице Радете.

БЕСПЛАТНО РЕЗЕРВИШИТЕ СРПСКО КОЛО

Уколико желите редовно да добијате свој примјерак „Српског кола“ на кућну адресу довољно је да позовете број дописништва у Новом Саду **021/66 13 600**
Радно вријеме: Понедељак, сриједна и петак од 9 до 16, а уторак и четвртак од 12 до 19 часова.

MTC
Твој свет

2018.

Најјаче везе су оне које почивају на осећањима.
Нека вам година пред вама донесе само
осећања љубави и радости. Ми ћемо бити
поред вас, да их учврстимо везама за будућност.

СРЕЋНИ ПРАЗНИЦИ